

EUREGIO, Enscheder Straße 362, 48599 Gronau

Aan de leden en adviserende leden
van de EUREGIO-raad

postadres	anschrift
Postbus 6008	Postfach 1164
NL-7503 GA	D-48572
Enschede	Gronau
053-4605151	☎ 02562 / 702-0
053-4605159	☎ 02562 / 702-59
info@euregio.nl	✉ info@euregio.de
www.euregio.nl	🌐 www.euregio.de

Ansprechpartner/Contactpersoon
Christoph Almering

✉ c.almering@euregio.eu

📄 - 24

Vergadering van de EUREGIO-raad d.d. 21 juni 2019

07.06.2019

Geachte dames en heren,

De eerstvolgende vergadering van de EUREGIO-raad, waarvoor wij u
van harte uitnodigen, vindt plaats op

vrijdag 21 juni 2019, 15.30 – ca. 18:00 uur

**bij NINO Hochbau, Manz-Saal,
NINO Allee 11, 48529 Nordhorn**

<https://nino-hochbau.de>

De **fractievergaderingen** beginnen om **14.00 uur** in de volgende ruimten:

CDA / CDU:	Kamer NINO
PvdA / SPD:	Kamer Povel
Fractie Zonder Grenzen:	Kamer Rawe

Volksbank Gronau-Ahaus eG
IBAN: DE04 4016 4024 0114 6116 00
BIC: GENODEM1GRN
Bank Nederlandse Gemeenten
IBAN: NL89 BNGH 0285 1663 36
BIC: BNGHNL2G

Van **15:00 – 15:30 uur** wordt er een kleine lunch geserveerd in Café NINO.

In de bijlage ontvangt u de agenda met toelichting voor deze vergadering.

Vorsitzender / voorzitter:
mr. drs. R.G. Welten
Geschäftsführer / directeur bestuurder:
Christoph Almering
Deutsch-niederländischer Zweckverband
Nederlands-Duitse
Gemeenschappelijke regeling
Umsatzsteuer-ID: DE 815593444

Met vriendelijke groeten,

Rob Welten
Voorzitter

AGENDA
voor de vergadering van de EUREGIO-raad
d.d. 21 juni 2019 in Nordhorn

- 1: Opening en begroeting**
 - *Goedkeuring van de agenda*
- 2: Goedkeuring van het verslag van de vergadering van de EUREGIO-raad d.d. 22 maart 2019**
- 3: Mededelingen**
 - a) *EUREGIO-ambassadeurs*
 - b) *Terugkoppeling "Grenslandconferentie" d.d. 09-05-2019*
 - c) *Stand van zaken viering 75 jaar vrijheid*
 - d) *Bezoek Minister Laumann d.d. 17-04-2019*
 - e) *Stand van zaken "Bereikbaarheid via lucht"*
 - f) *Stand van zaken Urban Air Mobility*
- 4: Presentatie "Gesundheitsregion EUREGIO"**
- 5: Dagelijks Bestuur**
 - a) **Bericht vanuit het Dagelijks Bestuur**
 - b) **Vragen en suggesties uit de fracties**
- 6: Bericht uit de commissievergaderingen**
- 7: Voortgang Strategie EUREGIO 2030**
- 8: Stand van zaken Memorandum Landrätekonzferenz**
- 9: Euregiorail**
- 10: Europese week van de regio's en steden 2019**
- 11: Stand van zaken uitvoering Grenztafel**
- 12: Stand van zaken financiering GrensInfoPunten**

- 13: Transport en opslag kernafval Ahaus**
- 14: INTERREG V A**
- a) *Stand van zaken algemeen*
 - b) *Overzicht van de vergaderdata van de gremia*
 - c) *Overzicht van de aangevraagde projecten*
- 15: Advisering INTERREG V-projecten**
- a. *“Health (Pro) Fit”*
 - b. *” Kanallalee Denekamp-Nordhorn”*
 - c. *“Tumorceldetectie in lymfeknoopmetastasen”*
 - d. *“iPro-N Continued”*
- 16: Deelprojecten uit het INTERREG V Kaderproject voor de EUREGIO**
- a) *Advisering intensieve samenwerkingsprojecten*
 - 1. *Nooit weer – Nie wieder*
 - 2. *Samen de cultuur versterken*
 - b) *Toegekende aanvragen tot 5.000 €*
 - 1. *20 op een rei*
 - 2. *Euregio Festival Orchestra*
 - 3. *Frieden, Freiheit über Grenzen*
 - c) *Stand van zaken Kaderproject*
 - d) *Stand van zaken uitputting middelen Kaderproject*
 - e) *Evenementen i.h.k. van goedgekeurde projecten*
- 17: INTERREG VI**
- 18: Rondvraag**

1 Opening en begroeting

- *Goedkeuring van de agenda*

Besluitvoorstel:

Goedkeuring.

**2. Goedkeuring van het verslag van de vergadering van de
EUREGIO-raad d.d. 22 maart 2019**

Het verslag van de vergadering treft u als **bijlage** aan.

Besluitvoorstel:

Goedkeuring van het verslag.

Verslag EUREGIO-raad

Nr.	Agendapunt	Discussie / opmerkingen / vragen	Besluit en geplande maatregelen (door)
1.	Opening en begroeting		
	- <i>Goedkeuring van de agenda</i>	Voorzitter Rob <u>Welten</u> opent de vergadering om 15.40 uur. Burgemeester John <u>Joosten</u> heet de EUREGIO-raad welkom in de gemeente Dinkelland.	Goedkeuring van de agenda
2.	Goedkeuring van het verslag van de vergadering van de EUREGIO-raad van 30-11-2018 in Warendorf		
			Goedkeuring van het verslag
3.	Mededelingen		
3a	Terugblik viering 60-jarig jubileum EUREGIO		Kennisneming
3b	Werkbezoek ambassadeurs Brengelmann en Kingma aan de EUREGIO 25-27 februari 2019		Kennisneming
3c	Memorandum Landrätekonzferenz		Kennisneming
3d	Jaarrekening 2017		Kennisneming
3e	Netwerkbijeenkomst 'Samen optrekken naar de arbeidsmarkt van morgen' op 30-01-2019		Kennisneming
3f	taNDemcamp op 31-01-2019		Kennisneming

Nr.	Agendapunt	Discussie / opmerkingen / vragen	Besluit en geplande maatregelen (door)
3g	Bezoek Duits-Nederlandse parlementariërgroep op 04-02-2019	Joost <u>van Oostrum</u> (Fractie zonder Grenzen) verklaart namens de fractie het bezoek van de parlementariërs aan de EUREGIO zeer toe te juichen omdat de delegatie zich ter plekke kon informeren over de belangen van de grensregio. Bij een toekomstig bezoek verdient het volgens hem aanbeveling ook de politieke vertegenwoordigers van de EUREGIO-raad uit te nodigen zodat zij de delegatie als EUREGIO-ambassadeurs kunnen begeleiden en over de specifieke belangen van de grensregio kunnen informeren.	Kennisneming
3h	Stand van zaken uitvoering GrenszTafel	Joost <u>van Oostrum</u> verzoekt om nadere toelichting van het thema GrenszTafel, zodat hijzelf of collega's daar ook in hun eigen netwerken adequaat over kunnen vertellen. Christoph <u>Almering</u> antwoordt dat het project Youth Battle, waarbij de GrenszTafel als winnaar uit de bus kwam, in de Raad is gepresenteerd. Het idee van de GrenszTafel is dat Duitsers en Nederlanders elkaar ontmoeten en leren kennen in een culinaire sfeer met regionale producten. De GrenszTafel staat gepland op 21 september 2019. Hij vraagt de leden van de EUREGIO-raad om deze datum via hun eigen netwerken te verspreiden. Franz-Ludwig <u>Blömker</u> (SPD-PvdA) merkt op dat in de week van 21 september in Duitsland de 'Woche des bürgerschaftlichen Engagements' wordt gehouden. Hij stelt voor om de GrenszTafel daarvoor aan te melden als initiatief van actief burgerschap.	Kennisneming
4.	Presentatie 'taNDem'		
		Door Desiree Brüning en Tom Lamers (https://www.tandemkunst.eu/). Marcel <u>Hubers</u> (Fractie zonder Grenzen) vraagt op grond van	Presentatie in de bijlage. Kennisneming

Nr.	Agendapunt	Discussie / opmerkingen / vragen	Besluit en geplande maatregelen (door)
		welke criteria de uitnodigingen voor de kick-off-bijeenkomsten voor een themajaar worden verstuurd. Tom <u>Lamers</u> antwoordt dat er breed is uitgenodigd, via kanalen van de EUREGIO en de inhoudelijke projectdragers, met name Cultuur Oost, die een zeer actieve rol in de project-PR hebben gespeeld. Josef <u>Gochermann</u> (CDU/CDA) juicht toe dat de EUREGIO via het thema cultuur dicht bij de burger wordt gebracht. Hij vraagt naar de financiële structuur van de subsidiëring van de kunstenaars in het taNDem-project. Tom <u>Lamers</u> antwoordt dat de aanvragende kunstenaars zelf niet mee financieren. De goedgekeurde taNDem-projecten hebben voor max. € 15.000 aan steun ontvangen. De financiering, aldus Tom Lamers, komt van INTERREG en de projectpartners.	
5.	Dagelijks Bestuur		
5a	Berichtgeving vanuit het Dagelijks Bestuur	Christoph <u>Almering</u> doet verslag van de laatste Dagelijks Bestuursvergadering. Een groot deel van de besproken punten staan ook op de agenda van deze EUREGIO-raadsvergadering. Daarnaast staat in 2020 de verkiezing van de EUREGIO-voorzitter op het programma. Rob Welten heeft zich bereid verklaard zich ook voor een volgende termijn kandidaat te stellen. Gezien de naadloze overstap die Rob Welten in april zal maken van het burgemeesterschap van Borne naar dat van Haaksbergen, dus ook een EUREGIO-gemeente, gaat het Dagelijks Bestuur akkoord met diens kandidatuur. De verkiezing wordt gehouden in het Algemeen Bestuur begin 2020. Rob <u>Welten</u> verklaart zeer uit te zien naar zijn nieuwe baan als	Kennisneming De EUREGIO-raad juicht de kandidatuur van Rob Welten en de wijze van aanpak toe.

Nr.	Agendapunt	Discussie / opmerkingen / vragen	Besluit en geplande maatregelen (door)
		burgemeester van Haaksbergen. Haaksbergen ligt nog dichterbij de grens dan Borne en in het hart van de EUREGIO.	
5b	Vragen en suggesties uit de fracties	Barbara <u>Seidensticker-Beining</u> (SPD-PvdA) deelt mee dat in de commissie 'MOZER - Maatschappelijke ontwikkeling' betreurd wordt dat er minder Duitsers Nederlands spreken dan omgekeerd. Zij vraagt of de EUREGIO een crashcursus Nederlands voor geïnteresseerde leden van de gremia zou kunnen aanbieden. Tom <u>Lamers</u> antwoordt dat het denkbaar is een combinatie van de Academy voor (nieuwe) gremialeden en een taalcursus voor belangstellenden aan te bieden. Men zal zich hierop beraden.	
6.	Bericht uit de commissievergaderingen		
		Jeffrey Rouwenhorst (Fractie zonder Grenzen) bericht uit de commissie 'Duurzame Ruimtelijke Ontwikkeling' dat daar de onderwerpen nucleair afval, bereikbaarheid via de lucht en zonne-energie zijn besproken. Er is besloten het onderwerp zonne-energie met het oog op de duurzaamheid breder te gaan aanpakken dan tot dusver de bedoeling was. Josef <u>Gochermann</u> (CDU/CDA) deelt vanuit de commissie 'Economie en arbeidsmarkt' mee dat de vergadering goed is verlopen. De besproken onderwerpen staan merendeels ook op de agenda van de EUREGIO-raad. Bijzondere vermelding verdient de Strategie EUREGIO 2030. In algemene zin kan	

Nr.	Agendapunt	Discussie / opmerkingen / vragen	Besluit en geplande maatregelen (door)
		volgens Josef Gochermann worden geconstateerd dat de intensieve betrokkenheid van met name de bedrijfsorganisaties bij de commissie zeer positief is. Joost <u>van Oostrum</u> (Fractie zonder Grenzen) doet namens voorzitter Jürgen Coße verslag uit de commissie 'MOZER - Maatschappelijke ontwikkeling'; de vergadering is volgens hem goed verlopen en de behandelde thema's staan ook op de agenda van de EUREGIO-raad.	
7.	Benoeming nieuw lid voor het Dagelijks Bestuur van de EUREGIO		
		Namens de fractie juicht Josef <u>Gochermann</u> (CDU/CDA) de nominatie toe. Wel brengt deze verkiezing met zich mee dat de functie van plaatsvervangend voorzitter van de commissie 'Economie en arbeidsmarkt' nu opnieuw moet worden bezet.	De EUREGIO-raad benoemt Patrick <u>Welman</u> unaniem tot lid van het Dagelijks Bestuur van de EUREGIO.
8.	Voortgang Strategie EUREGIO 2030		
		Christoph <u>Almering</u> verklaart dat de leden van de EUREGIO-raad in de laatste vergadering in Warendorf te kennen hebben gegeven sterker betrokken te willen worden bij het ontwikkelingsproces van de Strategie EUREGIO 2030. Christoph Almering juicht deze betrokkenheid toe. Momenteel gaat het bij de inhoudelijke werkzaamheden om hoofdstuk 1 en 2 en het verdere proces; daarna zullen meer hoofdstukken in de vergadercyclus worden opgenomen. Hij moedigt de leden van de EUREGIO-raad aan om ideeën en suggesties voor de strategie te blijven inbrengen. Tom <u>Lamers</u> licht de stand van zaken toe aan de hand van een diagram, dat ook bij de vergaderstukken is gevoegd. Hij	

Nr.	Agendapunt	Discussie / opmerkingen / vragen	Besluit en geplande maatregelen (door)
		verklaart dat het vooral de taak van de commissies is om de uitwerking van de verschillende hoofdstukken te begeleiden. Tegelijkertijd stelt hij voor om, mochten er in de EUREGIO-raad ideeën bestaan of wensen om punten toe te voegen, deze in de vergadering te bespreken. Hij deelt mee dat in alle drie de commissies de vraag is gesteld wat bedoeld wordt met de EUREGIO-visie van één 'verzorgingsgebied'. Kennelijk bestaat er onduidelijkheid over dit begrip, dat al meerdere jaren door de EUREGIO wordt gebruikt. Er zijn volgens de heer Lamers echter nog geen concrete voorstellen voor een alternatief geformuleerd. Een tweede punt dat in de commissies is opgemerkt, aldus Tom Lamers, is de inhoud en de toon van de strategietekst. In de tot nog toe geformuleerde ontwerp teksten wordt vooral de stand van zaken en een kortetermijnplanning beschreven. De visie tot 2030 zou moediger, positief en meer toekomstgericht geformuleerd moeten worden. Er moet sterker worden benadrukt dat de EUREGIO 'Europa in het klein' is. De EUREGIO zou zich moeten profileren als een Europese meerwaarde. Commissies en Dagelijks Bestuur zijn het er volgens Tom Lamers over eens dat de EUREGIO door een intensieve samenwerking met haar lidgemeenten een kritische massa moet creëren. Ook zijn de commissies voorstander van een tweede gezamenlijke commissievergadering over de Strategie EUREGIO 2030. Hij wijst erop dat in hoofdstuk 5 monitoring en evaluatie van de strategie worden behandeld. Er moet nog met de verschillende organen worden besproken hoe de EUREGIO successen	→Actie De leden van de EUREGIO-raad dienen te worden uitgenodigd voor de volgende gezamenlijke commissievergadering.

Nr.	Agendapunt	Discussie / opmerkingen / vragen	Besluit en geplande maatregelen (door)
		meetbaar kan maken. Hiervoor is het Secretariaat ook in gesprek met experts van de Uni Twente. Joost <u>Nijhuis</u> (Fractie zonder Grenzen) benadrukt dat de EUREGIO goed over haar eigen rol moet nadenken, wil ze 'toekomstbestendig' blijven. Zou het openbaar lichaam zich niet sterker als platform moeten presenteren en als zodanig moeten fungeren voor overheden, onderwijsinstellingen, bedrijven en onderzoeksinstellingen? Als de EUREGIO, uitgaande van het platform-idee, grensoverschrijdende stages zou bemiddelen, zou ze daarmee haar rol in de samenleving kunnen verankeren. Freek <u>Diersen</u> (CDA-CDU) deelt mee dat de fractie van mening is dat het Secretariaat de leden van de EUREGIO-gremia sterk bij zijn activiteiten moet blijven betrekken, zodat deze goed geïnformeerd zijn en de visie van de EUREGIO ook overtuigend in hun eigen netwerken kunnen verspreiden.	
9.	Communicatiestrategie		
		Wilma <u>Elsinghorst</u> (CDA-CDU) spreekt namens de fractie en stelt vast dat de kwaliteit van de communicatie uitermate belangrijk is voor de EUREGIO. Zij roept de EUREGIO-raadsleden op hun rol als ambassadeurs voor de grensoverschrijdende zaak en voor de organisatie EUREGIO zeer serieus te nemen en zich ervoor in te zetten dat de externe communicatie sterker zichtbaar wordt. Tegelijkertijd onderstreept zij dat het voor de leden van de gremia van belang is met één stem te communiceren en daarvoor ook passende informatie van het Secretariaat te krijgen. Rob <u>Welten</u> antwoordt dat de gremialeden 'tekstbouwstenen' en actuele informatie aangereikt krijgen.	

Nr.	Agendapunt	Discussie / opmerkingen / vragen	Besluit en geplande maatregelen (door)
		Joost <u>van Oostrum</u> deelt mee dat de nieuwe website belangrijk is als communicatiekanaal, maar dat dit ook niet moet worden overschat. De EUREGIO moet volgens hem extern, maar ook intern met de leden communiceren. Daarvoor zijn ook andere kanalen (social media, persoonlijke gesprekken) erg belangrijk. De leden van de EUREGIO-gremia zouden garant moeten staan voor het contact met de burgers in het gebied. De communicatie van de EUREGIO moet interactief zijn, zodat de leden hun rol van ambassadeur goed kunnen vervullen. Christoph <u>Almering</u> benadrukt dat het idee van EUREGIO-ambassadeurs een essentieel element is van de versterkte externe communicatie en zichtbaarheid van de EUREGIO. Hij roept in herinnering dat de communicatiestrategie een vast onderdeel van de Strategie EUREGIO 2030 is. De doelen van deze strategie dienen doorlopend zowel intern als extern te worden gecommuniceerd. De website, aldus Christoph Almering, is een concrete eerste stap in de implementatie van de communicatiestrategie en fungeert als 'haven' voor de andere kanalen. Social media zijn volgens hem vooral belangrijk als verspreiders van informatie en als interactief communicatieplatform. Tegelijkertijd blijven de klassieke communicatiekanalen bestaan. Over de hele linie is het zaak de verschillende doelgroepen te bespelen. Dat kan het Secretariaat niet alleen; het heeft daarvoor alle leden van de gremia nodig. Deze krijgen passende informatie aangereikt in de vorm van factsheets en website-teksten die ze kunnen gebruiken. Jürgen <u>Lindemann</u> (SPD-PvdA) juicht het toe dat de leden van	

Nr.	Agendapunt	Discussie / opmerkingen / vragen	Besluit en geplande maatregelen (door)
		de gremia bij de communicatie worden betrokken. Hij noemt het voorbeeld van de taNDem barcamps als een succesvol idee dat de EUREGIO ook op de website zou kunnen overnemen in de vorm van een partnerschapsbeurs voor projectideeën en – partners. Christoph Almering antwoordt dat het Secretariaat zich over het idee van een website-platform zal buigen. Momenteel loopt de bemiddeling van projectpartners op de klassieke manier via het Secretariaat. Dat werkt volgens de heer Almering goed. Tom Lamers merkt op dat het taNDem-project voorziet in 'taNDem-tinder', waarmee de kunstenaars elkaar grensoverschrijdend kunnen vinden. Dat zou eventueel kunnen dienen ter inspiratie van een EUREGIO-bemiddelingsplatform.	
10.	Stand van zaken financiering GrensInfoPunten		
		Christoph Almering deelt mee dat er ten opzichte van de uitgereikte stukken iets is veranderd. Coevorden zal deelnemen in de financiering van het GrensInfoPunt van de Eems Dollard Regio, waarmee de bijdrage van € 2.450 aan het GIP EUREGIO komt te vervallen. Daarvoor moet dus nu een andere financiering worden gevonden. De uitwerking van de toekomstige financiering van het GIP ziet er goed uit. Ook uit Hannover komen er volgens Christoph Almering positieve signalen. Er blijven enkele restrisico's bestaan, dus is het van belang dat de financiële toezeggingen worden nagekomen. Bennie Haamberg (Fractie zonder Grenzen) vraagt of de EUREGIO garant staat indien er geen middelen worden betaald. Om deze vraag te kunnen beantwoorden, aldus Christoph Almering, moet eerst worden afgewacht hoe de financiering	De EUREGIO-raad stemt in met de door het Secretariaat voorgestelde aanpak. →Actie De Nederlandse bestuursleden maken zich sterk voor de beschikbaarstelling van de regionale bijdragen en het afgeven van de intentieverklaringen.

Nr.	Agendapunt	Discussie / opmerkingen / vragen	Besluit en geplande maatregelen (door)
		loopt. De EUREGIO heeft financieel geen garanties voor het GIP ingepland.	
11.	Transport en opslag kernafval Ahaus		
		Josef <u>Gochermann</u> (CDU-CDA) merkt namens de fractie op dat de uitgereikte stukken met een ontwerpresolutie tegen transport en opslag van kernafval in Ahaus weinig tijd overlaten voor een voorafgaande inhoudelijke afstemming met de fractie. Hij vraagt zich af of de EUREGIO-raad bevoegd is zulke concrete eisen te formuleren. In deze kwestie moeten de Kreise en gemeenten de drijvende krachten zijn; de EUREGIO-raad kan zijn bedenkingen te kennen geven, maar niet beslissen. Jürgen <u>Lindemann</u> (SPD-PvdA) deelt mee dat zijn fractie de wensen en het standpunt van de gemeente Ahaus deelt. Ook de fractie is er geen voorstander van om het kernafval naar deze regio te brengen. Wanneer in de EUREGIO-raad hierover een gezamenlijk standpunt kan worden bereikt, dient dit volgens de PvdA-SPD-fractie niet tot één gemeente te worden beperkt, maar moet het breder worden geformuleerd. De centrale vraag is hoe de EUREGIO-raad in algemene zin denkt over kernafvaltransport en kernenergie. De fractie, aldus de heer Lindemann, heeft de uitgereikte stukken vanwege het beperkte tijdsbestek niet uitvoerig kunnen behandelen. Hij stelt voor dat de fracties na de vergadering verder overleggen over een ontwerpresolutie. Annette <u>Bronsvort</u> (PvdA-SPD) voegt hieraan toe dat met name de Nederlandse kant meer tijd nodig heeft om zich in de aangelegenheid te verdiepen.	

Nr.	Agendapunt	Discussie / opmerkingen / vragen	Besluit en geplande maatregelen (door)
		Joost <u>van Oostrum</u> (Fractie zonder Grenzen) verklaart dat de voorliggende ontwerpresolutie verder gaat dan het oorspronkelijke, in de vergadering in Warendorf geformuleerde idee om zich als EUREGIO-raad te beraden over kwesties die in EUREGIO-lidgemeenten actueel en van grensoverschrijdend belang zijn. Hij vindt dat er voor de volgende vergadering goed over moet worden nagedacht en gediscussieerd waar de EUREGIO in deze kwestie staat en welke bevoegdheden de EUREGIO-raad in dit opzicht heeft. Dr. Ansgar <u>Hörster</u> (CDU-CDA) verklaart dat de EUREGIO volgens de Kreis Borken niet onder tijdsdruk staat om in deze kwestie tot een standpunt te komen. Op dit moment staan er geen tijdgevoelige beslissingen op het programma. De transportvergunning is nog niet verleend en het is niet zeker of die er zal komen. In de Kreis Borken hebben vrijwel alle gemeenteraden zich door alle partijen heen bezig gehouden met het transport naar Ahaus. Er is zeker sprake van een bijzondere situatie in de Kreis, waarbij het er vooral om gaat vraagtekens te zetten bij de manier waarop de procedure is verlopen. Volgens de heer Hörster is gecommuniceerd dat de tussentijdse opslag in Jülich 'om imago-redenen' naar Ahaus verplaatst zou moeten worden. Dit heeft volgens hem in de Kreis tot sterke emoties en veel negatieve reacties geleid. Karin <u>Reismann</u> (CDU-CDA) vraagt om het thema kernafvaltransport in het kader van de Landrätekonzferenz vooraf ook met de Bezirksregierung te bespreken en om deze discussie af te wachten alvorens in de EUREGIO-raad verder te overleggen over een resolutie.	→Actie De fracties van de EUREGIO-raad voeren vóór de volgende vergadering in juni overleg over de vraag welke rol en positie de EUREGIO-raad in algemene zin wil innemen ten opzichte van kernenergie en de opslag van kernafval. In de volgende vergadering van de EUREGIO-raad dient dan een besluit te worden genomen.
12.	Europese Week van Regio's en Steden 2019		

Nr.	Agendapunt	Discussie / opmerkingen / vragen	Besluit en geplande maatregelen (door)
			Kennisneming
13.	Themaforum 'Zonne-energie'		
		Erik <u>Volmerink</u> (CDA-CDU) verklaart dat Duitsland bij de opwekking van duurzame energie verder is dan Nederland. Hij heeft gehoord dat in Duitsland soms windmolens zouden stilstaan omdat het Duitse net verzadigd is. Als dat klopt, zou onderzocht kunnen worden of dit energieoverschot aan het Nederlandse net kan worden geleverd. Rob <u>Welten</u> stelt voor om deze vraag door te spelen naar de commissie 'Duurzame Ruimtelijke Ontwikkeling'.	De EUREGIO-raad stemt in met het besluit van de EUREGIO-commissie 'Duurzame Ruimtelijke Ontwikkeling' over zonne-energie. →Actie De vraag over windenergie wordt voorgelegd aan de commissie 'Duurzame Ruimtelijke Ontwikkeling'.
14.	INTERREG V A		
14a	Stand van zaken algemeen		Kennisneming.
14b	Overzicht over de vergaderdata van de organen		Kennisneming.
14c	Overzicht over de aangevraagde en goedgekeurde projecten		Kennisneming
15.	Overleg INTERREG V A-projecten		
15a	'GEP digitaal'		Aanbeveling

Nr.	Agendapunt	Discussie / opmerkingen / vragen	Besluit en geplande maatregelen (door)
15b	'E&D Agro'		Aanbeveling
16.	Deelprojecten binnen het INTERREG V-kaderproject		
16a	Aanbeveling intensieve samenwerkingsprojecten	Karin <u>Reismann</u> (CDU-CDA) is positief over het project voor de uitwisseling van administratieve medewerkers. 35 medewerkers uit Münster en 25 uit Enschede hebben daaraan deelgenomen. Zij kan alle aangesloten gemeenten in de EUREGIO soortgelijke uitwisselingen van harte aanbevelen.	Aanbeveling van de voorgelegde intensievere samenwerkingsprojecten, met inachtneming van de opmerkingen van de bevoegde commissies en het Dagelijks Bestuur.
16b	Toegezegde aanvragen tot € 5.000		Kennisneming
16c	Stand van zaken kaderproject	Christoph <u>Almering</u> verklaart dat het INTERREG-kaderproject voor mini- en kleine projecten heel goed wordt opgepakt. Dit succes heeft echter wel een keerzijde; de middelen zijn al bijna uitgeput. Het Secretariaat moet nu op de rem trappen. Daarom, aldus de heer Almering, wordt het online-aanvraagformulier voorlopig van de website gehaald. Er wordt met aanvragers gecorrespondeerd en er vinden persoonlijke gesprekken plaats om de situatie te verduidelijken, maar er kunnen op dit moment geen toezeggingen meer worden gedaan. Wel wordt momenteel intensief onderzocht hoe andere middelen voor de verdere ondersteuning van deze grensoverschrijdende initiatieven kunnen worden gegenereerd, hetzij in het kader van het project of als zelfstandige middelen. Franz-Ludwig <u>Blömker</u> en Josef <u>Gochermann</u> bevestigen dat de situatie tegelijkertijd positief en betreurenswaardig is. Men moet zich goed realiseren dat het kaderproject nu pas iets over de helft van de looptijd zit. Het is zeer te hopen dat er nog middelen worden gevonden om de ondersteuning zoals gepland t/m 2020 voort te zetten.	Kennisneming →Actie De EUREGIO-raad is het erover eens dat het van groot belang is middelen te vinden voor deze projecten, die dicht bij de burger staan.

Nr.	Agendapunt	Discussie / opmerkingen / vragen	Besluit en geplande maatregelen (door)
16d	Evenementen in het kader van goedgekeurde projecten		Kennisneming
17.	INTERREG VI		
			Kennisneming
18.	Rondvraag		
		Voorzitter Rob <u>Welten</u> bedankt de leden en sluit de vergadering om 17:40 uur.	

3: Mededelingen

a) EUREGIO-ambassadeurs

Zoals eerder al is uiteengezet bij de presentatie van de communicatiestrategie als onderdeel van de totale strategie EUREGIO 2030 willen we aan alle leden van de EUREGIO-gremia nadrukkelijker de rol van EUREGIO-ambassadeur toekennen. Op dit moment werkt de afdeling Voorlichting op het EUREGIO-secretariaat een concept uit voor de EUREGIO-actoren waaruit moet blijken hoe zij hun rol als ambassadeur van de EUREGIO kunnen vervullen en invullen. Doel is met name dat de individuele actoren in hun publieke optreden het thema van de grensoverschrijdende samenwerking en de betekenis van de EUREGIO sterker benadrukken, net als hun specifieke rol en activiteiten binnen de EUREGIO. Hierbij is het belangrijk dat bij de boodschap zelf (taken, doelen en de meerwaarde van de EUREGIO) dezelfde, uniforme lijn wordt gevolgd. Er moet een leidraad worden ontwikkeld die aan alle leden van de EUREGIO-gremia ter hand zal worden gesteld. Bovendien moet de nieuwe website van de EUREGIO, die dit jaar nog moet worden gemaakt, modulaire, speciaal op de ambassadeurs toegesneden informatie bevatten die al naar gelang de doelgroep kan worden gebruikt. Zo moet het publiek via de ambassadeurs sterker doordrongen raken van de werkzaamheden en meerwaarde van de EUREGIO.

Verder werkt het secretariaat op dit moment aan een concept om 'echte' c.q. officiële EUREGIO-ambassadeurs in te zetten. Het is voorstelbaar dat een overzichtelijk aantal personen van naam een dergelijke positie vrijwillig zou kunnen bekleden en er invulling aan zou kunnen geven.

Daarnaast denkt het secretariaat na over de vraag hoe je jonge mensen (beter) bij de EUREGIO-activiteiten kunt betrekken. Het streven is om jonge mensen als EUREGIO-spreekbuis voor de doelgroep van hun leeftijdgenoten te winnen en kinderen en jongeren op die manier enthousiast te maken voor grensoverschrijdende samenwerking. Maar hiervoor bestaat nog geen concreet concept.

b) Terugkoppeling "Grenslanconferentie" d.d. 09-05-2019

Samen met de Euregio Rijn-Maas-Noord was gemeente Venlo op 9 mei jl. gastheer van de eerste Grenslanconferentie tussen Noordrijn-Westfalen en Nederland. Ruim 300 genodigden namen aan de conferentie deel, waaronder ook bestuurders en andere stakeholders uit onze EUREGIO. Tot de Grenslanconferentie is besloten door minister

Holthoff-Pförtner en staatssecretaris Knops tijdens de eerste regeringsdialoog tussen Noordrijn-Westfalen en Nederland op 19 november 2018, op basis van de uitgevoerde verkenning door Commissaris van de Koning Bovens en minister Holthoff-Pförtner. Dit met als doel de grensoverschrijdende samenwerking voor het gehele grensgebied van Noordrijn-Westfalen en Nederland te bespreken en te komen tot een Grensland-agenda met thematische prioriteiten voor de verdere samenwerking.

Tijdens het plenaire gedeelte vond er een presentatie plaats van de tot nu toe bereikte resultaten aan de Duits-Nederlandse grens. Als een van de hoogtepunten werd de samenwerkingsovereenkomst tussen de GrensInfoPunten ondertekend waarin de GIPs de afspraken voor de komende jaren vastlegden (zie agendapunt 17). Namens het GIP EUREGIO tekende de heer Rob Welten. Ook het financieringsarrangement van de GIPs vanaf 2021 zoals dat nu wordt nagestreefd werd gepresenteerd. Verder werd het startschot gegeven voor een gezamenlijke impuls aan uitwisselingsprojecten voor jongeren.

Tijdens drie workshops stonden de volgende thematische prioriteiten centraal: arbeidsmarkt, onderwijs en verkeer/mobiliteit. Vanuit het EUREGIO-secretariaat werd aan deze workshops een actieve bijdrage geleverd in de vorm van een presentatie over de erkenning van diploma's in het beroepsonderwijs door mw Linda Blom en de gespreksleiding van de workshop verkeer/mobiliteit door de heer Christoph Almering. Tijdens de workshops werden de bouwstenen voor de grenslandagenda 2019-2020 voorgesteld en besproken. In drie parallelle informatiesessies ging het over de universitaire samenwerking, grensstatistiek en monitoring (geleid door burgemeester Onno van Veldhuizen) en over de nieuwe governance structuur. Het GrensInfoPunt was vertegenwoordigd met een gezamenlijk stand van de GIPs op de Infomarkt, waaraan vanuit de EUREGIO ook de GrensHoppers en GrensWerk deelnamen. Volgend jaar vindt de grenslandconferentie in Duisburg plaats. Daar zal dan ook voor het eerst de "Grenslandprijs" worden uitgereikt aan een bijzonder grensoverschrijdend initiatief.

c) Stand van zaken viering 75 jaar vrijheid

Het jaar 2020 staat in het teken van 75 jaar vrijheid en vrede. In de Achterhoek worden tal van activiteiten georganiseerd waarbij wordt samengewerkt met zoveel mogelijk inwoners, organisaties én bureaus uit de Duitse grensregio.

Het programma voor de Achterhoek is onderdeel van één van de vijf regioprogramma's van Stichting Gelderland Herdenkt van Provincie Gelderland. Naast de gebruikelijke herdenkings- en vieringsactiviteiten die plaatsvinden, kent het Achterhoekse programma een aantal centrale thema's waar de deelnemende gemeenten aan meedoen. Hiermee wordt de verbinding gemaakt met het heden en de toekomst als het gaat om vrijheid en

vrede. Deze thema's keren onder meer terug in een gezamenlijke brunch op de grens in Dinxperlo-Suderwick in maart 2020.

Deelnemende gemeenten uit de Achterhoek zijn Aalten, Winterswijk, Oost-Gelre, Berkelland, Doetinchem, Oude-IJsselstreek, Montferland en Bronckhorst. Aan Duitse zijde is er intensief contact met de Stadt Bocholt, Stadt Vreden en Stadt Emmerich. Dit aantal zal naar alle waarschijnlijkheid nog verder worden uitgebreid.

Het organisatiecomité van 75 Jaar Vrijheid heeft logischerwijs ook contact gelegd met de Euregio Rijn-Waal en de EUREGIO. Hierbij wordt niet alleen naar financiële, maar ook ideële c.q. inhoudelijke bijdrages gekeken.

d) Bezoek Minister Laumann d.d. 17-04-2019

Op 17 april j.l. bracht minister Laumann een kort werkbezoek aan de EUREGIO. Voor een verslag van het – door alle zijden positief gewaardeerde - bezoek wordt gebruik gemaakt van het persbericht, dat na afloop van het bezoek door de EUREGIO werd gepubliceerd:

Op woensdag 17 april j.l. bezocht de heer Karl-Josef Laumann, minister van werkgelegenheid, gezondheid en sociale zaken van de deelstaat Noordrijn-Westfalen de EUREGIO. Het bezoek vond plaats bij GrensWerk, het grensoverschrijdend informatie- en competentiecentrum in het gebouw van de Agentur für Arbeit in Gronau. De minister werd verwelkomd door EUREGIO-voorzitter Rob Welten, directeur-bestuurder Christoph Almering en de projectleiders. Hij informeerde zich vervolgens over de huidige uitdagingen binnen het EUREGIO-gebied, over de samenwerking en toekomstige financiering van de GrensInfoPunten (GIP) vanaf januari 2021 en over de werkzaamheden van het pilootproject GrensWerk. GrensWerk is een samenwerking van gemeente Enschede, Werkplein Twente, UWV, de Agenturen für Arbeit Coesfeld, Nordhorn en Rheine en de EUREGIO. Onder één dak geven de deskundigen van de deelnemende instellingen informatie en advies over alle aspecten van de grensoverschrijdende arbeids- en opleidingsmarkt. Zij ontwikkelen ideeën en individuele oplossingen voor werknemers en werkgevers om de kansen van een grensoverschrijdende arbeidsmarkt te benutten.

"In het verleden waren grensregio's minder ontwikkeld vanwege hun perifere ligging. Vandaag ziet het er anders uit. De regio doet het goed - ook dankzij Europa en de EUREGIO," zei minister Laumann tijdens zijn bezoek. Met betrekking tot de GrensInfoPunten en de grensoverschrijdende arbeidsbemiddeling GrensWerk voegde de

minister daaraan toe: "Persoonlijk advies voor grensgangers is noodzakelijk. Geen enkele app kan dit vervangen".

Minister Laumann nam ter plekke deel aan een gesprek met een jonge Nederlandse werknemer die een baan in Duitsland wil aannemen. De kwaliteit van het advies overtuigde de minister. EUREGIO-directeur-bestuurder Christoph Almering: "De verdere ontwikkeling van de kwaliteit van ons advies en de standaardisering van de adviesdiensten in alle GrensInfoPunten aan de Duits-Nederlandse grens zijn belangrijke doelen, die wij voor ogen hebben en samen met de andere GrensInfoPunten nastreven".

Naast de arbeidsmarkt kwamen ook het INTERREG-subsidieprogramma en de onderwerpen vervoer en mobiliteit ter sprake. EUREGIO-voorzitter Rob Welten benadrukte hoe belangrijk het voor de ontwikkeling van de Europese grensregio's is dat ook de volgende subsidiefase van INTERREG van uitgebreide financiële middelen wordt voorzien. De EUREGIO is bezorgd over de discussies rondom een mogelijk kleinere omvang van het programmagebied.

e) Stand van zaken "Bereikbaarheid via lucht"

Het samenvattende eindrapport alsmede de gedetailleerde rapporten over de afzonderlijke werkpakketten zijn sinds begin april beschikbaar en worden op dit moment nog vertaald of zijn onderdeel van de laatste overleggronde met de projectpartners. Een (digitale) brochure die de essentiële kennis en aanbevelingen van het onderzoek in beknopte vorm zal weergeven, wordt op dit moment samengesteld.

Op donderdag 13 juni 2019 vindt in Space53 in Enschede de afsluitende conferentie plaats, die de hele dag duurt. Hier worden 's morgens de onderzoeksresultaten door de 'aannemers' gepresenteerd en besproken. 's Middags worden, voortbordurend op de uitgevoerde scenario-analyse, actuele trends en ontwikkelingen in het luchtverkeer aanschouwelijk gemaakt.

f) Stand van zaken Urban Air Mobility

Eerder is in de EUREGIO-raad gesproken over het Urban Air Mobility (UAM) initiatief. De steden Münster en Enschede hebben zich aangesloten bij een Letter of Intent om verdere activiteiten op het gebied van UAM te ontwikkelen en het streven is daarbij om met name te kijken naar toepassingen op het gebied van veiligheid. Drones voor dit doel kunnen bijvoorbeeld worden gebruikt door reddingsdiensten, politie of brandweer.

Om verdere stappen te kunnen zetten, moet echter worden gewacht op de totstandbrenging van een rechtskader door de EU, dat vervolgens in nationaal recht moet worden omgezet. Óp 6 mei jl. heeft in Brussel een bijeenkomst plaatsgevonden met verantwoordelijk Eurocommissaris Violetta Bulc (transport). Namens het EUREGIO-gebied, maar ook de andere grensregio's die zijn betrokken bij het UAM-initiatief, heeft de heer Rob Welten (EUREGIO-voorzitter) gepleit voor extra aandacht voor specifieke problemen en uitdagingen die ontstaan bij grensoverschrijdende toepassingen van drones. De toenemende inzet van drones leidt in zijn algemeenheid tot problemen en uitdagingen, maar deze gelden in nog grotere mate voor grensregio's. UAM biedt een mooie kans om deze in beeld te brengen en waar mogelijk op te lossen. Het mogelijk maken van grensoverschrijdende UAM projecten bevordert daarbij de integratie van de EU.

Besluitvoorstel:

Kennisname.

4: Presentatie “Gesundheitsregion EUREGIO”

Presentatie
“Gesundheitsregion EUREGIO”
door Thomas Nerlinger, Geschäftsführer
Gesundheitsregion EUREGIO

- 5:**
- Dagelijks Bestuur**
- a) Bericht vanuit het Dagelijks Bestuur**
 - b) Vragen en suggesties uit de fracties**

6: Bericht uit de commissievergaderingen

De commissievoorzitters geven een mondeling bericht ter vergadering.

7: Voortgang Strategie EUREGIO 2030

De hoofdstukken 1 + 2 werden besproken tijdens de vorige vergadering. Deze zijn de afgelopen maanden herschreven en verbeterd met de inbreng van de EUREGIO-gremia.

Voor hoofdstuk 3 + 4 zijn (naast de inbreng van de commissies van het voorgaande jaar) in de afgelopen weken werkbijeenkomsten met alle EUREGIO-medewerkers gehouden. Hun inbreng wordt momenteel gesorteerd en zal de komende weken worden verwerkt. Om de uniformiteit van de verschillende hoofdstukken van het strategiedocument te bevorderen en alle commissieleden erbij te betrekken, zal op 17 oktober a.s. opnieuw een overkoepelende commissievergadering plaatsvinden. Hiervoor worden dit keer ook de leden van de EUREGIO-raad uitgenodigd. De bijeenkomst zal zich uitsluitend richten op de strategie 2030. De Save-the-Date is onlangs verstuurd.

Op basis van het besluit van de Dagelijks Bestuursvergadering op 07-03-2019 om de afdeling bestuurskunde van de Universiteit Twente in te schakelen voor het schrijven van hoofdstuk 5 "Monitoring en Evaluatie", hebben de afgelopen weken voorbereidende gesprekken tussen het secretariaat en de UT plaatsgevonden. In het kader van deze besprekingen werd overeengekomen om een workshop te organiseren met enkele leden van het secretariaat en diverse leden van de gremia.

Besluitvoorstel:

Discussie.

8: Stand van zaken Memorandum Landrätekonzferenz

Na de ondertekening van het memorandum in december 2018 in Warendorf is de werkgroep op 8 april jl. voor het eerst weer bijeen geweest om de inhoudelijke zwaartepunten op basis van bevoegdheden en verantwoordelijkheden te verdelen. In de daaropvolgende vergadering van de werkgroep op 4 juni werden de uitgewerkte voorstellen en de verdeling van de bevoegdheden besproken. Sommige themagebieden moeten wat de verantwoordelijkheden betreft nog worden ingevuld.

Om de werkzaamheden in de toekomst efficiënt te organiseren, moet een coördinatiegroep in het leven worden geroepen die de processen begeleidt en de relaties tussen de actoren onderhoudt. Momenteel is het EUREGIO-secretariaat bezig een INTERREG-aanvraag te formuleren teneinde de middelen voor deze samenwerking te financieren en vaart achter de werkzaamheden te zetten. De inhoud van de aanvraag werd in de vergadering van de werkgroep op 4 juni kortgesloten. Het project moet tot en met 22 juni 2022 lopen.

Besluitvoorstel:

Kennisname.

9: Euregiorail

Het grensoverschrijdende stedennetwerk MONT en de EUREGIO ondertekenden op 16 november 2017 een Letter of Intent en stelden zich daarmee tot doel de Duits-Nederlandse bereikbaarheid van de grensregio op alle modaliteiten te verbeteren. Daarbij gaat het onder andere om de bereikbaarheid van de EUREGIO via weg (ontsluiting A35-N35 en A1), water (o.a. verruiming Twentekanaal), lucht (ontsluiting FMO, inzet van drones) en spoor.

Met name de grensoverschrijdende ambities op het gebied van spoormobiliteit liggen hoog. In de afgelopen 17 jaar is het aantal passagiers op de verbinding Münster-Enschede gestegen van 4.000 naar 10.000 per dag. De directe verbinding vanuit Münster via Enschede naar Zwolle levert potentieel jaarlijks circa 75.000 extra reizigers op. Niet alleen dit traject, maar ook de regionale verbinding Dortmund-Enschede en de nationale verbinding Amsterdam-Berlijn zijn van grote betekenis als het gaat om een goed bereikbare EUREGIO. Dit is onder meer aangetoond in het reeds afgeronde INTERREG V A-project 'Spoorregio'. De wens en urgentie om een structurele, effectieve Nederlands-Duitse samenwerkingsstructuur op te bouwen zijn daarom groot.

Ondanks het feit dat er binnen het EUREGIO-gebied reeds geruime tijd wordt samengewerkt als het gaat om grensoverschrijdende (spoor-)mobiliteit, moet worden geconstateerd dat er nog geen sprake is van breed gedeelde beleidsuitgangspunten, gestructureerde inhoudelijke afstemming of van een gecoördineerde lobby. Een eerste analyse leert dat Nederlandse en Duitse partijen elkaar nog in onvoldoende mate op eigen initiatief vinden. Daarnaast is sprake van een fragmentatie van initiatieven en onderlinge afspraken die een effectieve en efficiënte omzetting van de ambities in de weg staan. Het project EUREGIO-Rail beoogt deze efficiëntieslag te slaan en kent 3 doelstellingen:

1. impuls geven aan de Nederlands-Duitse samenwerking op het gebied van bereikbaarheid per spoor door het verbinden van stakeholders in en buiten de EUREGIO
2. initiëren van de gezamenlijke, EUREGIO-nale lobby met betrekking tot de bereikbaarheid van de grensregio per spoor
3. invulling geven aan de specifieke wens tot optimalisering van het tracé Münster-Enschede-Zwolle

De voorbereidingen voor het project zijn goed gevorderd en de bijbehorende INTERREG V A-aanvraag is inmiddels ingediend. De EUREGIO zal als leadpartner optreden, de provincie Overijssel en het “Zweckverband Schienenpersonennahverkehr Münsterland” (ZVM) zijn projectpartners. De conceptaanvraag zal eind juni 2019 in een eerste ROV-vergadering besproken worden. Het streven is om de aanvraag in het najaar van 2019 goedgekeurd te krijgen om vervolgens begin 2020 te kunnen starten met projectactiviteiten. De projectlooptijd is voorzien tot en met mei 2022.

Besluitvoorstel:

Kennisname.

10: Europese week van de regio's en steden 2019

De EWRC 2019 vindt dit jaar plaats van maandag 7 tot en met woensdag 9 oktober. Regio Achterhoek / 8RHK Ambassadeurs en Regio Twente nemen jaarlijks deel aan de EWRC en werken dit jaar nauw samen met de EUREGIO in de vormgeving van een grensoverschrijdend programma, waar zowel Nederlandse als Duitse bestuurders / ambtenaren aan kunnen deelnemen.

Inmiddels hebben enkele besprekingen tussen Twente, Achterhoek en EUREGIO plaatsgevonden en is besloten om op dinsdag 8 oktober 2019 een gezamenlijk themadiner te organiseren m.b.t. grensoverschrijdende samenwerking, gevolgd door een inhoudelijk programma op dinsdag 9 oktober 2019. Ook zal EUREGIO een lobbygesprek organiseren in het kader van EUREGIO-Rail en de hiervoor benodigde CEF-revisie.

Als inhoudelijke leidraad voor zowel het themadiner als het programma op dag 2 is gekozen voor de overkoepelende strategie EUREGIO 2030, die de thema's uit zowel het Memorandum Oost Nederland – Münsterland, de samenwerkingsagenda Achterhoek-Kreis Borken en MONT strategie omvat. De bedoeling is om tijdens het diner niet teveel op inhoud in te gaan, en de overweging is om met name een blik te werpen op de wijze waarop in de EUREGIO actueel wordt samengewerkt en hiervoor 1 of 2 keynote sprekers uit te nodigen. Mogelijk zal een vertegenwoordiger uit een andere Europese grensregio reflecteren en een interessante spiegel voorhouden.

Voor het programma op 9 oktober is een inhoudelijke verdieping voorzien. Daarbij wordt actueel gekeken naar (lobby-)thema's waarvoor de EU / Brussel van toegevoegde waarde zijn. Ook zal er aandacht kunnen worden besteed aan het INTERREG VI-programma. Nederlandse en Duitse bestuurders / deelnemers worden uitgenodigd, alsmede EU-vertegenwoordigers passend bij de te bespreken thema's.

Regio Twente en 8RHK Ambassadeurs hebben inmiddels save-the-dates naar de betrokken Nederlandse bestuurders verstuurd. EUREGIO heeft de Duitse zijde benaderd en geïnformeerd via de (Land)Kreise en het Dagelijks Bestuur. Vooral nog wordt verwacht dat er ca. 20 Duitse bestuurders zullen deelnemen.

Besluitvoorstel:

Kennisname.

11: Stand van zaken uitvoering Grenstafel

Tijdens de EUREGIO Youth Battle van november jl. won het projectidee "Grenstafel". Het idee achter deze titel is om op een nazomerse dag de grens bij het EUREGIO-secretariaat voor een namiddag te sluiten en burgers uit het grensgebied uit te nodigen voor een Duits-Nederlands foodfestival met een aanvullend programma voor het hele gezin.

Sinds afgelopen november hebben er vijf projectgroepvergaderingen plaatsgevonden met de jeugdgroep en de EUREGIO om het idee verder te ontwikkelen en te concretiseren. De 10 man sterke groep is inmiddels opgedeeld in verschillende kleinere subgroepen (organisatie/financieringen, marketing, etc.) en werkt momenteel aan een kostenplan en een planning voor de voorbereiding van het evenement, dat op zaterdag 21 september 2019 in de buurt van het EUREGIO-secretariaat zal plaatsvinden. Hiervoor is al contact opgenomen met verschillende standeigenaren, verhuurbedrijven etc. Tevens is contact gezocht met vergunninggevende instanties en gesproken over de haalbaarheid van het idee. Helaas is een evenement op de straat niet mogelijk. Er worden nu alternatieven bedacht.

Intussen heeft het secretariaat het evenement besproken met diverse externe stakeholders en zal het, waar nodig, de groep in contact brengen met de stakeholders met het oog op het bundelen van middelen en efficiëntie. De EUREGIO ondersteunt de jeugdgroep ook bij het verwerven van meer financiële middelen en heeft extra middelen bij de Bezirksregierung Münster kunnen werven.

Tijdens de vergadering zal er een presentatie worden gegeven door de jeugdgroep.

Besluitvoorstel:

Kennisname.

12: Stand van zaken financiering GrensInfoPunten

Momenteel kan er van uit worden gegaan dat de Nederlandse en Duitse zijde vanaf 2021 elk 50% van de kosten van de GrensInfoPunten gaan dragen. Op nationaal niveau wordt de verdeling aan Nederlandse zijde 50% Rijk - 25% provincie - 25% regio's+gemeentes; aan de Duitse zijde 75% deelstaat - 25% regio's+gemeentes. In de **bijlage** is een overzicht opgenomen van de geplande verdeling van de kosten van het GIP EUREGIO ter hoogte van € 551.000 op jaarbasis (stand mei 2019).

Anders dan oorspronkelijk gepland, werd van de GrensInfoPunten en de financierende partners verwacht, dat zij het regionale "financieringsarrangement" al in mei/juni 2019 hebben voorliggen. Dit hield verband met de grenslandconferentie op 9 mei 2019 (presentatie van het financieringsarrangement, zie agendapunt 3 b) en de ondertekening van het convenant met de Nederlandse partners, die oorspronkelijk voor 17 juni was gepland.

De EUREGIO wijst erop dat de toezeggingen van deelstaten, regio's, Kreise en gemeenten pas in 2020 definitief kunnen worden gemaakt in samenhang met de begrotingsvoorbereidingen voor 2021. In 2019 kunnen dus slechts intentieverklaringen worden voorgelegd, waardoor een zeker financieel risico ontstaat.

Onderstaand wordt op de stand van zaken *per medio mei 2019* op nationaal en regionaal niveau ingegaan.

Nationale financiering

Aan Nederlandse zijde streeft het Nederlandse ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) ernaar de afspraken zo spoedig mogelijk (september 2019?) in een convenant vast te leggen in bijzijn van Staatssecretaris Van Ark. Het concept-convenant wordt door SZW voorbereid en telkens ter afstemming aan de Nederlandse partners voorgelegd.

Aan Duitse zijde heeft de deelstaat NRW (Staatskanzlei) reeds een toezegging gedaan, die nog nader moet worden geformaliseerd. Nedersaksen heeft zich formeel nog niet gepositioneerd.

Regionale financiering

Nederland:

De intentieverklaring van de Regio Achterhoek ligt voor. De intentieverklaringen van de Regio Twente en de gemeente Hardenberg zijn in voorbereiding.

De Provincies Overijssel en Gelderland bereiden eveneens intentieverklaringen voor.

Duitsland:

De intentieverklaring van de Kreis Borken, de Landkreis Grafschaft Bentheim en de Kreis Steinfurt liggen voor. De Landkreis Emsland kan zich pas positioneren als duidelijk wordt welk financieringsarrangement er in het noordelijk deel van Nederland (Eems Dollard Regio) wordt ontwikkeld.

Samenwerkingsplan GrensInfoPunten

Als voorwaarde voor de goedkeuring van de INTERREG V A-projecten voor de GrensInfoPunten aan de Duits-Nederlandse grens tot eind 2020 moest in maart j.l. een samenwerkingsplan aan de resp. regionale INTERREG-stuurgroepen worden voorgelegd. De GrensInfoPunten hebben de uitvoering van dit plan op 9 mei 2019 in het kader van de Grenslandconferentie in een samenwerkingsovereenkomst bekrachtigd.

Beide documenten zijn bijgevoegd.

Besluitvoorstel:

Kennisname.

		INTERREG-Projekt GIP EUREGIO			Finanzierungsvorschlag ab 2021		
Heutige und zukünftige Finanziers		Prozentualer Beitrag im neuen INTERREG-Projekt GIP EUREGIO	INTERREG-Projekt (23 Monate): Feb. 2019-Dez. 2020	2020 (12 Monate)	Vorschlag ab 2021 in Prozentsätzen (ausgehend von 551.000,00 € an Gesamtkosten)	551.000 €	Unterschied zur INTERREG-Finanzierung (aufs Jahr gerechnet)
Beiträge NL					50,00%	275.500,00 €	
Nationale Ebene							
SZW			0	0,00	25,00%	137.750,00 €	137.750,00 €
Regionale Ebene							
EUREGIO NL		0,76%	7.665,61	3.999,45	0,00%	(ter afstemming)	
Hardenberg		1,12%	11.372,00	5.933,22	0,82%	4.508,00 €	
NN					0,44%	2.450,00 €	
Regio Achterhoek		2,01%	20.409,00	10.648,17	2,82%	15.533,00 €	
Regio Twente		6,48%	65.796,00	34.328,35	8,42%	46.384,00 €	
Zwischensumme		10,37%	105.242,61	54.909,19	12,50%	68.875,00 €	13.965,81 €
Provinzen							
Provincie Gelderland		7,50%	76.152,54	39.731,76	4,17%	22.958,33 €	
Provincie Overijssel		7,50%	76.152,54	39.731,76	8,33%	45.916,67 €	
Zwischensumme		15,00%	152.305,08	79.463,52	12,50%	68.875,00 €	-10.588,52 €
Gesamt NL:			257.547,69	134.372,71		275.500,00 €	
Beiträge D					50,00%	275.500,00 €	
Regionale Ebene							
EUREGIO DE		0,75%	7.665,60	3.999,44	0,00%	(noch abzustimmen)	
Kreis Borken		3,57%	36.249,00	18.912,52	5,00%	27.550,00	
Kreis Steinfurt		1,61%	16.347,00	8.528,87	2,25%	12.397,50	
Landkreis Emsland		0,80%	8.123,00	4.238,09	1,12%	6.198,75	
Landkreis Grafschaft B.		2,90%	29.446,00	15.363,13	4,13%	22.728,75	
Zwischensumme		8,88%	90.165,00	47.042,61	12,50%	68.875,00	21.832,39
Bundesländer							
Niedersachsen		5%	50.768,36	26.487,84	12,50%	68.875,00 €	
NRW		10%	101.536,49	52.975,56	25%	137.750,00 €	
Subtotaal nationaal		15%	152.304,85	79.463,40	37,50%	206.625,00 €	127.161,60 €
Totaal D			242.469,85	126.506,01		275.500,00 €	
EFRE		50%	507.682,91	264.878,04	0	0	-264.878,04

Samenwerkingsovereenkomst tussen GrensInfoPunten inzake „Samenwerkingsplan GIPs 2020“	Kooperationsvereinbarung zwischen den GrenzInfoPunkten im Rahmen des „Kooperationsplans GIP 2020“
Openingsformulering: De ondergetekenden organisaties willen het voortbestaan van de GrensInfoPunten langs de grens van Nederland en Duitsland duurzaam verankeren en verdiepen. De ondergetekenden: (1) EUREGIO, rechtsgeldig vertegenwoordigd door de heer mr. drs. Rob Welten (2) Euregio Rhein-Waal rechtsgeldig vertegenwoordigd door de heer drs. Hubert Bruls (3) euregio rijn-maas-noord, rechtsgeldig vertegenwoordigd door de heer Antoin Scholten (4) Zweckverband Region Aachen, rechtsgeldig vertegenwoordigd door de heer Arthur Hanssen (5) Eems Dollard Regio, vertegenwoordigd door de heer drs. Karel Groen De partijen 1 tot en met 5 evenals hun opvolgers hierna samen verder aan te duiden als: de partijen. In aanmerking nemende dat: (1) Er inmiddels een goed werkende structuur van de GrensinformatiePunten langs de grens is gerealiseerd die zijn meerwaarde voor burgers en bedrijven heeft bewezen (2) Het onderzoek „Eenheid in verscheidenheid!“, uitgevoerd door I&O Research (december 2017) het onder ad 1 gestelde ondersteunt en daarnaast een aantal aanbevelingen geeft voor een duurzame doorontwikkeling van de	Eröffnungsformulierung: Die unterzeichnenden Parteien wollen den Fortbestand der GrenzInfoPunkte entlang der Grenze zwischen den Niederlanden und Deutschland dauerhaft verankern und vertiefen. Die Unterzeichnenden: (1) EUREGIO, rechtswirksam vertreten durch Herrn mr. drs. Rob Welten (2) Euregio Rhein-Waal, rechtswirksam vertreten durch drs. Herrn Hubert Bruls (3) euregio rhein-maas-nord, rechtswirksam vertreten durch Herrn Antoin Scholten (4) Zweckverband Region Aachen, rechtswirksam vertreten durch Herrn Arthur Hanssen (5) Ems Dollart Region, rechtswirksam vertreten durch Herrn drs. Karel Groen Die Parteien 1 bis 5 sowie ihre Nachfolger werden im Folgenden gemeinsam bezeichnet als: die Parteien. Mit Blick darauf, dass: (1) In der Zwischenzeit eine gut funktionierende Struktur von GrenzInfoPunkten entlang der Grenze aufgebaut wurde, die ihren Mehrwert für die Bürger und die Betriebe bewiesen hat (2) Die Untersuchung „Einheit in der Vielfalt!“, ausgeführt durch I&O Research (Dezember 2017) das unter 1 Dargestellte unterstützt und eine Reihe von Empfehlungen für eine dauerhafte Weiterentwicklung der Grenzinformationsstruktur ausspricht

grensinformatiestructuur (3) In het rapport “Eenheid in verscheidenheid” (p. 59) worden de GrensInfoPunten opgeroepen om: naar meer eenheid in de verscheidenheid toe te werken, de (financiële) kwetsbaarheid te beperken (bijvoorbeeld borging van kennis, verdere aansluiting bij dienstverlening van bijvoorbeeld arbeidsbemiddeling) en het systeem van grensinformatie door te ontwikkelen en verder te professionaliseren (met name op het gebied van kwaliteitsborging, verbeterde klantkennis, monitoring van resultaten, signaalfunctie). Deze overeenkomst legt de nadere samenwerking tussen de GrensInfoPunten vast om deze aanbevelingen te realiseren. komen de partijen ten aanzien van de duurzame samenwerking van de grensinformatiepunten het volgende overeen: §1. Algemeen GrensInfoPunten zijn fysieke en telefonisch goed bereikbare informatiepunten in het grensgebied waar kosteloos “frontoffice dienstverlening” aan grensgangers en werkgevers van grensgangers wordt verleend door minimaal één deskundig adviseur. Grensinfopunten gelegen aan een taalgrens zijn minimaal tweetalig. Deze GrensInfoPunten hebben met elkaar een kwaliteitsstandaard bepaald waardoor kennis en beschikbaarheid van de frontoffices op adequate wijze geborgd is. Deze kwaliteitsstandaard wordt door de GrensInfoPunten vastgelegd in deze samenwerkingsovereenkomst. §2. Omschrijving prestatie Om invulling te geven aan de in het rapport “Eenheid in verscheidenheid!?” genoemde aanbevelingen werken de verantwoordelijke organisaties voor de GrensInfoPunten samen. De gezamenlijke aanpak is uitgewerkt in het “Samenwerkingsplan GIP 2020”. Middels ondertekening van deze overeenkomst committeren de organisaties zich om de prestaties die in dit plan benoemd staan te	(3) Im Bericht „Einheit in der Vielfalt!?” (S. 61 f.) die GrenzInfoPunkte dazu aufgerufen werden: mehr Einheit in der Vielfalt anzustreben, die (finanzielle) Verwundbarkeit so klein wie möglich zu halten (zum Beispiel durch die Qualitätssicherung des vorhandenen Wissens und die weitere Abstimmung mit den Dienstleistungen, etwa der Arbeitsvermittlung) und das System der Grenzinformation weiterzuentwickeln und zu professionalisieren (insbesondere in den Bereichen Qualitätssicherung, verbesserte Informationen über die KundInnen, Monitoring der Ergebnisse, Signalfunktion). Diese Übereinkunft legt die nähere Zusammenarbeit zwischen den GrenzInfoPunkten fest, um diese Empfehlungen umzusetzen. kommen die Parteien hinsichtlich der dauerhaften Zusammenarbeit der GrenzInfoPunkte wie folgt: § 1 Allgemeines GrenzInfoPunkte sind physisch und telefonisch gut erreichbare Informationspunkte im Grenzgebiet, bei denen kostenlose „Frontoffice Dienstleistung“ an Grenzgänger/innen und Arbeitgeber/innen von Grenzgänger/innen durch mindestens eine/n sachkundige/n Berater/in gewährt wird. GrenzInfoPunkte, die an einer Sprachgrenze liegen, sind mindestens zweisprachig. Diese GrenzInfoPunkte haben miteinander einen Qualitätsstandard vereinbart, wodurch Kenntnisstand und Erreichbarkeit der Frontoffices auf angemessene Weise sichergestellt sind. Diese Qualitätsstandards werden durch die GrenzInfoPunkte mittels dieser Zusammenarbeitsübereinkunft festgelegt. § 2 Leistungsumschreibung Um die im Bericht „Einheit in Vielfalt!?” genannten Empfehlungen umzusetzen, arbeiten die für die GrenzInfoPunkte verantwortlichen Organisationen zusammen. Die gemeinsame Vorgehensweise ist im „Kooperationsplan GIP 2020“ ausgearbeitet. Mit der Unterzeichnung dieser Zusammenarbeitsübereinkunft verpflichten sich die Organisationen, die Leistungen, die in diesem Plan genannt sind,
--	--

realiseren. Het samenwerkingsplan is als bijlage opgenomen en maakt integraal onderdeel uit van deze overeenkomst. §3 Financiering Om de in deze overeenkomst aangegane verplichtingen te kunnen realiseren is er financiering van de GrensInfoPunten noodzakelijk. De financiering zal middels een eigen overeenkomst worden vormgegeven door de GrensInfoPunten en de financierende partijen. §4 Duur, wijziging en ontbinding van de overeenkomst 4.1 De overeenkomst treedt in werking na ondertekening door de partijen en wordt in principe aangegaan voor onbepaalde tijd. Mocht om welke reden dan ook de financieringsovereenkomst uit §3 ontbreken of worden opgezegd, dan kan de uitvoering van de in deze overeenkomst opgenomen doelen niet meer worden geborgd. 4.2 Partijen treden met elkaar in overleg indien zich onvoorziene omstandigheden voordoen die wezenlijke gevolgen hebben voor de uitvoering van deze overeenkomst. 4.3 Wijziging van deze overeenkomst op voet van 4.2 of op initiatief van een partij vereist schriftelijke consensus van de partijen. Blijkt deze te ontbreken dan kan de meest gerede partij dan wel partijen gezamenlijk beslissen deze overeenkomst tussentijds te beëindigen. Alsdan treden partijen met elkaar in overleg over een behoorlijke afwikkeling van hun wederzijdse rechten en verplichtingen uit deze overeenkomst. 4.4 Indien een Partij, na schriftelijke ingebrekestelling, de verplichtingen die voortvloeien uit deze overeenkomst niet nakomt, heeft een andere Partij de mogelijkheid deze overeenkomst te ontbinden en schadeloosstelling te vorderen. §5 Werking overeenkomst Indien enige bepaling van deze overeenkomst nietig is of vernietigd wordt, blijven de overige	umzusetzen. Der Kooperationsplan ist als Anlage aufgenommen und bildet einen integralen Bestandteil dieser Übereinkunft. § 3 Finanzierung Um die in dieser Übereinkunft eingegangenen Verpflichtungen umsetzen zu können, ist eine Finanzierung der GrenzInfoPunkte notwendig. Die Finanzierung wird mittels eines eigenständigen Abkommens durch die GrenzInfoPunkte und die finanzierenden Parteien geformt. § 4 Dauer, Änderung und Kündigung der Übereinkunft 4.1 Diese Übereinkunft tritt mit der Unterzeichnung durch die Parteien in Kraft und wird im Grundsatz auf unbestimmte Zeit geschlossen. Sollte aus welchen Gründen auch immer das Finanzierungsabkommen aus § 3 ausbleiben oder gekündigt werden, dann kann die Ausführung der in dieser Übereinkunft vereinbarten Ziele nicht gesichert werden. 4.2 Sollten sich unvorhergesehene Umstände ergeben, die wesentliche Folgen für die Ausführung dieser Übereinkunft haben, werden die Parteien miteinander in Beratungen treten. 4.3 Für Änderungen dieses Abkommens aufgrund von 4.2 oder auf Initiative einer Partei ist die schriftliche Zustimmung der Parteien erforderlich. Zeigt sich, dass eine solche nicht zu erreichen ist, dann kann die Partei mit dem vorwiegenden Interesse hieran mit den übrigen Parteien gemeinsam beschließen, das Abkommen vorzeitig zu kündigen. Alsdann treten die Parteien miteinander in Beratungen ein, um die ordnungsgemäße Abwicklung ihrer gegenseitigen Rechte und Pflichten aus diesem Abkommen zu regeln. 4.4 Sofern eine Partei trotz schriftlicher Mahnung den Verpflichtungen aus diesem Abkommen nicht nachkommt, hat eine andere Partei die Möglichkeit, dieses Abkommen zu kündigen und Schadlosstellung zu verlangen. §5 Wirkungsvereinbarung Sofern einzelne Bestimmungen dieses Abkommens nichtig sind oder für nichtig erklärt
---	---

bepalingen onverkort van kracht. In dat geval treden Partijen in overleg teneinde nieuwe bepalingen ter vervanging van de nietig c.q. vernietigde bepalingen overeen te komen, waarbij zoveel mogelijk doel en strekking van deze bepalingen in acht worden genomen.	werden, bleiben die übrigen Bestimmungen ungeschmälert in Kraft. In diesem Fall treten die Parteien zu dem Zweck in Beratungen ein, neue Bestimmungen im Austausch für die nichtigen oder für nichtig erklärten Bestimmungen zu beschließen, wobei Ziel und Zweck dieser Bestimmungen soweit wie möglich beachtet werden.
§6 Toepasselijk recht en geschillen	§6 Anwendbares Recht und Streitigkeiten
6.1 Op de onderhavige overeenkomst is Nederlands Recht van toepassing	6.1 Auf das vorliegende Abkommen ist niederländisches Recht anzuwenden.
6.2 Partijen verbinden zich om in goed onderling overleg al dan niet met behulp van externe adviseurs een oplossing te vinden voor eventuele geschillen die zouden kunnen voortvloeien uit deze overeenkomst. Geschillen die aldus absoluut niet kunnen worden opgelost zullen worden voorgelegd aan de bevoegde rechter.	6.2 Im Falle von Streitigkeiten, die aus diesem Abkommen entstehen, verpflichten sich die Parteien, diese zunächst in wohlmeinender wechselseitiger Beratung, gegebenenfalls mit Hilfe externer Berater zu lösen. Streitigkeiten, die so unauflösbar sind, sollen dem zuständigen Richter vorgelegt werden.
Aldus overeengekomen tijdens de eerste Grenslandconferentie tussen Nederland en Noordrijn-Westfalen in Venlo op 9 mei 2019	So vereinbart im Rahmen der Grenzlandkonferenz zwischen den Niederlanden und Nordrhein-Westfalen in Venlo am 9. Mai 2019

EUREGIO, De heer / Herr mr. drs. Rob Welten

Euregio Rhein-Waal, De heer / Herr drs. Hubert Bruls

euregio rijn-maas-noord, De heer / Herr Antoin Scholten

Zweckverband Region Aachen, De heer / Herr Arthur Hanssen

Eems Dollard Regio, De heer / Herr drs. Karel Groen

Samenwerkingsplan GIP 2020

Dit samenwerkingsplan beschrijft het totaal aan activiteiten dat moet worden uitgevoerd om de dienstverlening van GrensInfoPunten (verder: GIPs) aan de Duits-Nederlandse grens vanaf 1 januari 2021 voort te zetten en de samenwerking verder op elkaar af te stemmen.

1. Aanleiding

In de studie Eenheid in verscheidenheid¹ wordt geconstateerd dat de grensinformatiestructuur “nut en noodzaak lijkt te bewijzen en voorziet in behoefte”. Verder “lijken GIPs en backoffices van belang voor het doorbreken van grensbarrières en helpen grensregio's in hun groei naar ‘goede regio's’” (p.58). Tevens stelt het rapport dat de financiële kwetsbaarheid van de GrensInfoPunten moet worden beperkt (p. 59).

Op grond hiervan zijn de GIPs met nationale en regionale partners een model aan het ontwikkelen om de financiering van de dienstverlening op middellange termijn zeker te stellen. Aan de Duits-Nederlandse grens (in het bijzonder de GIPs EDR, EUREGIO, Euregio Rijn-Waal, euregio-rijn-maas-noord) betekent dit een overgang van INTERREG-middelen naar een structurele (beter: stabiele) financiering van de GIPs met ingang van 1 januari 2021. De activiteiten van het GIP Aken-Eurode werden niet met INTERREG-middelen gefinancierd, maar deels uit het zgn. EaSI-programma².

In maart 2020 moeten de afspraken over de nieuwe vorm van financiering zijn vastgelegd.

Voor de jaren 2019-2020 loopt de financiering van bovengenoemde GIPs (met uitzondering van het GIP Aken-Eurode) nog via nieuwe kortlopende INTERREG-projecten. Vanuit de programmapartners is

¹ “Eenheid in verscheidenheid!? Evaluatie informatiestructuur voor grensgangers tussen Nederland, Duitsland en België.” December 2017, I&O Research in opdracht van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

² EaSI: EU-programma Employment and Social Innovation, dat financiële middelen ter beschikking stelt voor de EURES-grenspartnerschappen, zoals voor het Partnerschap België-Duitsland-Nederland, waarin alle GIPs aangrenzend met NRW als partners deelnemen.

de voorwaarde geformuleerd dat de betrokken GIPs in maart 2019³ een plan moeten voorleggen waaruit blijkt dat er in gezamenlijkheid aan wordt gewerkt om de onderlinge afstemming van de dienstverlening te vergroten. Uitgangspunt blijft dat de GIPs op grond van hun resp. ontwikkelingsstadia een eigen protocol volgen, maar hun dienstverlening waar nuttig en mogelijk op elkaar afstemmen en naar buiten toe als één herkenbaar “merk” GrensInfoPunt optrekken. In dit samenwerkingsplan wordt dit proces nader beschreven.

2. Wat vooraf ging (2015 – 2018)

- *Intentieverklaring 2015*

Op 13 maart 2015 is tussen de grensregio's Euregio Scheldemond, Euregio Maas-Rijn, euregio rijn-maas-noord, Euregio Rijn-Waal, EUREGIO en Eems-Dollard-Regio een intentieverklaring gesloten betreffende de structurele samenwerking en afstemming tussen de GrensInfoPunten. Deze intentieverklaring was gericht op het opzetten c.q. in stand houden van een frontoffice-dienstverlening van hoge kwaliteit aan grensgangers en werkgevers van grensgangers. Tevens stonden de partijen in voor het organiseren van maandelijks gesprekken met instanties. Uitgangspunt hierbij was een laagdrempelige en vanuit de praktijk en regionale ontwikkelingen gestuurde informatievoorziening, die aansluit en aanvult op dat wat landelijk al aangeboden wordt.

Op grond van deze verklaring zijn in de jaren 2015-2016 aan de Duits-Nederlandse grenzen vijf GIPs ontstaan, waaronder die bij de euregio rijn-maas-noord, Euregio Rijn-Waal, EUREGIO en Eems-Dollard-Regio. Het GIP Aken-Eurode (Euregio Maas-Rhein) werd al in 2012 onder deze naam opgericht. Ook bij de EDR en de EUREGIO bestond al langer een aanbod voor grensbezoekers. Aan de Nederlands-Belgische grens werd gekozen voor een netwerkmodel waarbinnen rond 20 GIPs van start gingen. Vooralsnog voldoet deze intentieverklaring als basis voor de verdere samenwerking.

- *Resultaten van samenwerking tot nu toe*

Tijdens de implementatiefase (2015-2018) hebben de GIPs van begin af aan nauw met elkaar samengewerkt, zowel op strategisch als op operationeel niveau. De directeurs c.q. eindverantwoordelijken voor de GIPs komen jaarlijks 2 tot 3 maal bijeen in de zgn. *Stuurgroep* om de strategische lijn uit te zetten c.q. deze aan de uitvoering te toetsen. In het zgn. *Orgateam* hebben de personen zitting, die verantwoordelijk zijn voor de organisatie van de resp. GIPs en de uitvoering van activiteiten. In het Orgateam worden gezamenlijke activiteiten, kennis en ervaring afgestemd en vervolgens op het niveau van de individuele GIPs omgezet. Het Orgateam komt tenminste 4 maal per

³ Zie aanvullende bepaling bij het Toewijzingsbesluit bij het INTERREG V A-Project GIP-EUREGIO van 25.09.2018, die ook voor de andere drie betrokken GrensInfoPunten geldt.

jaar bij elkaar, waar nodig aanvullend in kleinere werkgroepjes (bv. rond de ontwikkeling van de website). Dit heeft o.a. tot de volgende concrete resultaten geleid:

✓ **Gezamenlijk logo**

Via eenzelfde logo en een gemeenschappelijke communicatiestrategie is het merk *GrensInfoPunt* naar buiten toe gepositioneerd. Het gezamenlijk logo wordt gebruikt door alle GrensInfoPunten aan de Nederlandse, Duitse en Belgische grens.

✓ **Gezamenlijke website**

Ontwikkeling van de gemeenschappelijke website grensinfopunt.eu met als doelstelling: het creëren van naamsbekendheid; het informeren van de burger c.q. grenspendelaar over de mogelijkheid regionale spreekuren te bezoeken; doorverwijzing naar het dichtstbijzijnde GIP met respectievelijke adviesmogelijkheden per telefoon, e-mail of persoonlijk; het publiceren van nieuwsberichten die betrekking hebben op de GIPs. Tevens is er algemene informatie op de website te vinden met doorverwijzingen naar officiële websites en instanties zoals www.grensinfo.nl van de Nederlandse overheid. De site is tweetalig en kent een thematische indeling. In 2018 werd de site door ruim 93.550 unieke bezoekers geraadpleegd. Het aantal bezoekers vertoont een stijgende lijn.

✓ **Gezamenlijke scholing/deskundigheidsbevordering**

Er is een intensief scholingsprogramma opgezet voor de medewerkers van het GrensInfoPunt voor de grensregio's Nederland – Duitsland en Nederland – België. In het scholingsplan wordt nauw samengewerkt met andere partners binnen het netwerk (waaronder nationale backoffices als de Bureaus voor Duitse en Belgische Zaken en het Team Grensoverschrijdend Werken en Ondernemen van de Belastingdiensten).

✓ **Gezamenlijk registratiesysteem** ("Fallmanagement") voor het bijhouden van (statistische) klantgegevens en uitwisselen van vakinhoudelijke informatie tussen adviseurs.

✓ **Overige gezamenlijke actiepunten:** productie van informatiemateriaal (bv. Brochure "30 vragen voor werkgevers"); gezamenlijk optreden op beurzen (bv. Emigratiebeurs); afstemming bij reacties op publicaties in pers en actualiteiten in de politiek; onderhouden gezamenlijk netwerk, o.a. met EURES (met name met de servicepunten voor grensoverschrijdende bemiddeling) en EaSI.

In de samenwerking wordt rekening gehouden met nationale, regionale en/of culturele verschillen tussen de grensgebieden NL-B en NL-D. Zo heeft de start van de GIPs in België in een iets later stadium plaatsgevonden. Ook de structuur van samenwerking verschilt (decentrale organisatie in België vs. centrale organisatie D-NL). Door deelname van alle partijen in de Stuurgroep en het Orgateam worden de verschillen inzichtelijk gemaakt en wordt naar werkbare oplossingen gezocht.

Geconcludeerd kan worden dat de afgelopen jaren in Duitsland, België en Nederland een dekkend netwerk van GrensInfoPunten voor digitale en persoonlijke informatievoorziening is opgebouwd. Daar waar mogelijk wordt concreter samengewerkt en daar waar nodig wordt per regio ingespeeld op ontwikkelingen in de markt. Hierdoor zijn de GIP's in staat flexibel en effectief in te spelen op veranderingen en wordt de signaalfunctie versterkt. In 2018 konden aan de D-NL grens ruim 22.700 contacten worden geregistreerd (incl. die van de GIPs Aken-Eurode).

In 2018 is de implementatiefase zover afgerond en kan de basis die is opgebouwd worden doorontwikkeld en verder geprofessionaliseerd (met name op het gebied van kwaliteitsborging, verbeterde klantkennis, monitoring van resultaten en signaalfunctie richting beleidsmakers en uitvoerende instanties zoals UWV, DRV en Belastingdiensten).

3. Uitdagingen voor de toekomst (2019 – 2021)

In het rapport “Eenheid in verscheidenheid” (p. 59) worden de GIPs opgeroepen om:

- ✓ Naar meer eenheid in de verscheidenheid toe te werken
- ✓ De (financiële) kwetsbaarheid te beperken (bijv. borging van kennis, verdere aansluiting bij dienstverlening van bv. arbeidsbemiddeling)
- ✓ Het systeem van grensinformatie door te ontwikkelen en verder te professionaliseren (met name op het gebied van kwaliteitsborging, verbeterde klantkennis, monitoring van resultaten, signaalfunctie)

Door de komende jaren verder te bouwen aan de gemeenschappelijke positionering, scholing en borging van kennis wordt de dienstverlening en bereikbaarheid in de diverse grensregio's verder geconcretiseerd. Dit is conform de verwachtingen van de potentiële toekomstige financiers van de GIP's na afloop van de INTERREG-financiering in 2020 (nationale en regionale overheden).

Tevens moet er rekening mee worden gehouden dat de conjuncturele situatie aan weerszijden van de grens wijzigt, hetgeen ook aanpassingen behoeft in de aandachtsgebieden binnen de GIP-dienstverlening.

In de volgende paragraaf wordt beschreven hoe de GIPs deze doorontwikkeling in de vervolgfase gezamenlijk gaan aanpakken.

4. Plan van aanpak

Doelstelling is dat eind 2020 vervolgafspraken vastliggen over de volgende deelgebieden:

- ✓ Dienstverlening
 - o Afspraken over doel, inhoud, kwaliteit, organisatie c.q. vorm van de dienstverlening
 - o Monitoring van de resultaten en klanttevredenheid
 - o Verdere uitbouw van de signaalfunctie ter bevordering van de grensoverschrijdende arbeidsmobiliteit
- ✓ Kwaliteitsborging: training en opleiding
- ✓ Marketing en publiciteit
 - o Afspraken over publiciteitsmaatregelen t.b.v. een grotere bekendheid van het merk “GrensInfoPunt” (bv. via gezamenlijke advertentiecampaagnes)
 - o Vergroten van de klantkennis
- ✓ Overkoepelend overleg
 - o Handhaven van de huidige overlegstructuur (Stuurgroep en Orgateam), tenzij op grond van actuele ontwikkelingen aanpassingen noodzakelijk zijn
 - o Interne voortgangsbewaking
- ✓ Strategie en periodieke activiteitenplanning (bv. rond verduurzaming van de dienstverlening op langere termijn)

- ***Afbakening van dit samenwerkingsplan t.o.v. andere documenten***

In dit samenwerkingsplan wordt niet ingegaan op het tot stand brengen van nieuwe vormen van financiering van de GIPs vanaf 2021. Hiervoor lopen andere besluitvormingsprocessen, die in een convenant zullen worden vastgelegd.

5. Beheer

De Stuurgroep van de GIPs is verantwoordelijk voor het samenwerkingsplan en de daaruit voortvloeiende actiepunten en bewaakt het proces. Het Orgateam is verantwoordelijk voor de uitvoering daarvan. Over de taakverdeling worden onderlinge afspraken gemaakt.

6. Risico's

De GrensinformatiePunten hebben de afgelopen jaren in verschillende versnellingen hun ontwikkeling doorgemaakt vanuit hun eigen organisatiestructuren. Voor een succesvolle doorontwikkeling is het belangrijk dat er draagvlak bij deze GrensInfoPunten en hun achterbannen blijft bestaan. De Stuurgroep zal hierin een verbindende rol spelen. Waar nodig kunnen ook deelprocessen gesplitst

worden tussen de Duits-Nederlandse en Belgisch-Nederlandse GIPs. Wellicht moet ook rekening worden gehouden met verschillen aan de grens met Nedersaksen en NRW.

Gronau, EUREGIO, januari 2019

Afgestemd en opgesteld in consensus met de Stuurgroep van de GrensInfoPunten.

13: Transport en opslag kernafval Ahaus

In de laatste vergadering van de EUREGIO-raad werd het besluit van de EUREGIO-commissie Duurzame Ruimtelijke Ontwikkeling toegelicht dat de EUREGIO zo mogelijk een positie als bedoeld in de al aangenomen resoluties over het thema 'Transport en opslag van kernafval in Ahaus' moet innemen.

De EUREGIO heeft vervolgens een concept-resolutie opgesteld en ten behoeve van de bespreking ervan vóór de laatste bijeenkomst van de Raad aan de fracties gepresenteerd.

De Raad nam het besluit om het thema nogmaals grondiger in de fracties te behandelen. Vanuit de fracties werden er tijdens de vergadering verschillende redenen genoemd om zich nogmaals intensiever met dit thema bezig te houden voordat er een resolutie wordt aangenomen of voordat er een andere beslissing valt. Over de concept-resolutie zelf wilde men daarom in eerste instantie nog geen besluit nemen. Zo werd onder meer opgemerkt dat het belang en de inhoudelijke complexiteit van het thema nader overleg vereist. De meningen liepen uiteen over de vraag of het thema alleen voor de situatie in Ahaus of in een breder verband moet worden behandeld. Binnen de fracties moet voorafgaand aan de bijeenkomst van de Raad in Nordhorn nogmaals worden overlegd in hoeverre de EUREGIO al dan niet het passende gremium voor een dergelijke resolutie is.

Het EUREGIO-secretariaat heeft ten behoeve van het voorafgaande overleg de actuele situatie in Ahaus samengevat in een document dat het met het stadsbestuur inhoudelijk heeft afgestemd. Dit document zal aan de leden van de Raad worden verstrekt.

In deze bijeenkomst in juni moet dan de vraag worden besproken of, en zo ja, in welke vorm de EUREGIO een positie moet innemen, waarna hierover een besluit moet volgen.

Besluitvoorstel:

Besluitvorming na discussie in de Raad.

14: INTERREG V A

a. *Stand van zaken algemeen*

In de 14 vergaderingen van de INTERREG V-Stuurgroep EUREGIO vanaf begin 2015 zijn tot nu toe in totaal 46 projecten goedgekeurd. Door deze projecten zijn de INTERREG-middelen als volgt gereserveerd.

INTERREG-Reservering van EU-middelen (Stand 06-06-2019)

Prioriteit	EU - toewijzing	Reservering EU-middelen	
		Abs.	%
Prioriteit I Strategische initiatieven (EDR/EUR/ERW/ermn)	€ 104,42 mln.	€ 104,40 mln.	99,99 %
Prioriteit I overige sectoren * EUREGIO	€ 9,14 mln.	€ 7,93 mln. *	86,83 %
Prioriteit II EUREGIO	€ 21,32 mln.	€ 19,59 mln. **	91,87 %

* Het Comité van Toezicht heeft op 02-12-2016 besloten de indicatieve pot voor prioriteit I, "overige sectoren" ook vrij te geven voor strategisch initiatief projecten.

** Voor het project „EurHealth – 1Health“ met een toegekend EU-bedrag van € 2.405.000 stelt de Stuurgroep EUREGIO € 1.130.000 EU-middelen beschikbaar. Dit bedrag is in de weergave van de reservering van EU-middelen voor prioriteit II EUREGIO inbegrepen. Het resterende bedrag wordt beschikbaar gesteld uit het indicatieve prioriteit II – middelenbudget van de Stuurgroepen EDR (€ 1.000.000), Rhein Waal (€ 200.000) en ermn (€ 70.000).

b. *Overzicht over de vergaderdata van de gremia*

De tot nu toe vastgestelde data voor de INTERREG-gremia voor de komende maanden zijn:

1. ROV: 26-06-2019, 26-09-2019
2. IO: 12-06-2019, 09-10-2019
3. Stuurgroep: 27-06-2019, 05-12-2019

c. *Overzicht over de aangevraagde projecten*

Als **bijlage** ontvangt u een overzicht van de door de Stuurgroep EUREGIO tot nu toe goedgekeurde INTERREG V-projecten evenals de op dit moment voorliggende projectideeën en –concepten.

Besluitvoorstel:

Kennisname.

Übersicht INTERREG-Projekte Priorität I

Prio	Strategische Initiative/ Handlungsfeld	Projektname/Laufzeit	Kurzbeschreibung Projekt	Lead Partner	Budget	Finanzierungsplan in €	Status
I	Energie/Energieumwandlung	Mest op Maat - Nachhaltiger Dünger nach Maß 07.10.2015 - 30.06.2019	Erhöhung der Rentabilität von Biogasanlagen durch Aufwertung der Restströme aus diesen Anlagen	FH Münster, Münster	3.169.850,59 €	EFRE / EFRO 1.584.925,11 Ministerie EZ 277.361,89 NRW 198.115,63 Nds 198.115,63 Provinzen 118.869,38 Eigenbeitrag 792.462,95	Genehmigung LA 29.10.15 Änderung LA 09.06.16
I	Energie/Energieeffizien	Netzwerk GEP 01.07.2015 - 30.09.2019	Netzwerk Grenzenloses Effizientes Produzieren in der EUREGIO für CO2-Reduzierung und Produktivitätssteigerung	HWK Münster, Münster	4.025.435,93 €	EFRE / EFRO 1.490.366,00 NRW 324.304,00 Nds 163.342,00 Provinzen 487.646,00 Eigenbeitrag 1.559.777,93	Genehmigung LA 25.06.15 Änderung LA 17.12.15 Änderung LA 30.11.17 Änderung LA 22.03.18
I	Energie/Erneuerb. Energien	Grünes Gold 01.04.2015 - 31.08.2019	Grünes Gold: Pyrolyseöl als erneuerbarer Rohstoff: biobased Produkte über Pyrolyse und den intelligenten Einsatz minderwertiger Biomasse	DNL-contact, Steinfurt	2.202.095,00 €	EFRE / EFRO 1.101.047,00 Ministerie EZ 181.639,00 NRW 260.439,00 Provinzen 78.800,00 Eigenbeitrag 580.170,00	Genehmigung LA 23.04.15 Änderung LA 17.12.15
I	Energie/Energieumwandlung	Wärme in der EUREGIO - WiEfm 01.04.2015 - 30.06.2019	Wärme in der EUREGIO: fokussieren & modernisieren	FH Münster, Münster	2.710.544,64 €	EFRE / EFRO 1.355.272,00 Ministerie EZ 189.786,00 NRW 274.584,00 Provinzen 162.602,00 Eigenbeitrag 728.300,64	Genehmigung LA 23.04.15 Änderung LA 17.12.15 Änderung LA 09.06.16 Änderung LA 22.06.17
I	Energie/Energieumwandlung	Taskforce WiEfm 2.0 01.04.2019 - 31.03.2022	Das Projekt WiEfm 2.0 zielt darauf ab, auf lokaler Ebene und im Bereich Wärme, konkrete Lösungen umzusetzen und Projekte zu unterstützen, die sich derzeit in der Entwicklung befinden.	FH Münster, Münster	1.607.168,82 €	EFRE / EFRO 803.584,00 Nds 29.296,00 Ministerie EZ 87.888,00 NRW 117.184,00 Provinzen 58.592,00 Eigenbeitrag 510.624,82	Genehmigung LA 29.11.18
I	Energie/Energieumwandlung	BioTechH2 01.04.2019 - 30.06.2022	Biowasserstoffproduktion als zukunftsweisende Technologie zur Energie- und Kraftstofferzeugung	FH Münster, Münster	700.558,10 €	EFRE / EFRO 350.279,00 Minsiterie EZ 40.168,00 NRW 66.946,00 Provinzen 26.778,00 Eigenanteil 216.387,10	Genehmigung LA 29.11.18

Übersicht INTERREG-Projekte Priorität I

Prio	Strategische Initiative/ Handlungsfeld	Projektname/Laufzeit	Kurzbeschreibung Projekt	Lead Partner	Budget	Finanzierungsplan in €	Status
I	Energie/Smart Future	Automatisiertes System für Zustandsüberwachung von ORC-Anlagen	Kraftstofferzeugung	Triogen, Goor	485.000,00 €	EFRE / EFRO 242.750,00	IO 01.12.2016 - negativ zurückgezogen
I	Energie/Energieeffizienz	Wohnkomfort 2030	Ganzheitlicher Ansatz Sanierung Gebäudebestand	Saxion Hogescholen, Enschede	5.029.130,00 €	EFRE / EFRO nicht bekannt	„zurückgezogen
I	Energie/Grüne Mobilität	E-Mobilität Lieferverkehr	Konzepte für Lieferverkehr mit E-Mobility	ECOS Consult GmbH, Osnabrück	1.990.000,00 €		zurückgezogen
I	Energie/Energieumwandlung	Combi GTO	Konzept kombinierte Bereitstellung Energie Strom Wärme	Triogen, Goor	970.000,00 €		zurückgezogen
I	Energie/Energieeffizienz	Energie-Effizienz KMU	Steigerung Energie-Effizienz KMU	Stichting Energie Efficiency	3.905.000,00 €		mündlich zurückgezogen
I	Energie/Energieeffizienz	Euregionale GreenTech Bauteams (EGB)	Innovative Produkte sollen in ein umfassendes Angebot an den Eigentümer überführt werden, durch das Häuser (auf einmal oder in Stufen) mit dem Ziel der Energieneutralität modernisiert werden können.	Saxion Hogescholen, Enschede	nicht bekannt		1. ROV 13.03.2017 IO 07.04.2017 - negativ mündlich zurückgezogen

Übersicht INTERREG-Projekte Priorität I

Prio	Strategische Initiative/ Handlungsfeld	Projektname/ Laufzeit	Kurzbeschreibung Projekt	Lead Partner	Budget	Finanzierungsplan in €		Status
I	LS&Health/ Prävention & Früherken- nung	MIND 01.08.2015 - 01.12.2018	Rahmenprojekt für Produkt /Prozessinnovation im Bereich med. Technologie / Telemedicine	OOST NV, Apeldoorn	5.739.762,38 €	EFRE / EFRO Ministerie EZ NRW Nds Provinzen Eigenanteil	2.867.895,00 236.006,75 224.768,33 112.384,17 101.145,76 2.197.562,48	Genehmigung LA 17.12.15 Änderung LA 22.09.16 Änderung LA 13.12.16 Änderung LA 14.03.17 Änderung LA 22.06.17 Änderung LA 28.08.18 - Umlaufverfahren
I	LS&Health/ Prävention & Früherken- nung	Health-i-care 01.04.2016 - 31.03.2020	Produktentwicklung im Bereich Infektionsbekämpfung und Vorbeugung Antibiotikaresistenzen	UMCG, Groningen	7.150.000,00 €	EFRE / EFRO Ministerie EZ NRW Nds Provinzen Eigenanteil	3.575.000,00 471.900,00 393.250,00 393.250,00 314.600,00 2.002.000,00	Genehmigung LA 17.12.15 Änderung LA 13.12.16 Änderung LA 14.03.17 Änderung LA 22.06.17 Änderung LA 30.11.17 Änderung LA 22.03.18
I	LS&Health/ Prävention & Früherken- nung	Cell Puncher Pro 01.04.2018 - 31.12.2020	Ontwikkeling van een netwerk voor het isoleren van individuele cellen, waaronder tumorcellen, voor onderzoek naar celtoesprong en - eigenschappen	VYCAP, Deventer	1.997.500,00 €	EFRE / EFRO Ministerie EZK NRW Provinzen Eigenanteil	998.750,00 59.925,00 99.875,00 39.950,00 799.000,00	Genehmigung LA 22.03.18 Änderung LA 29.11.18
I	LS&Health/ Prävention & Früherken- nung	InMediValue 01.10.2018 - 30.09.2021	Das InMediValue-Projekt nutzt die hervorragende Chance, Projektpartner mit Expertise im Medizinischen Imaging aus dem deutsch-niederländischen Programmgebiet zu vernetzen, um innovative Wertschöpfungsketten zu generieren.	Euregio Bio Tech Center, Steinfurt	3.437.839,94 €	EFRE / EFRO Ministerie EZK NRW Provinzen Eigenanteil	1.718.919,00 182.951,00 304.918,00 121.967,40 1.109.084,54	Genehmigung LA 22.03.18
I	LS&Health/ Prävention & Früherken- nung	SMOVE	Intelligentes Gerät für klinisch validierte Bewegungsanalyse und Überwachung von zu Hause aus und im klinischen Bereich	Twente Medical Systems International, Oldenzaal	1.800.000,00 €	EFRE / EFRO	900.000,00	Vorlage LA 27.06.19

Übersicht INTERREG-Projekte Priorität I

Prio	Strategische Initiative/ Handlungsfeld	Projektname/ Laufzeit	Kurzbeschreibung Projekt	Lead Partner	Budget	Finanzierungsplan in €	Status
I	LS&Health/ Prävention & Früherken- nung	Tumorceldetectie in lymfeknoopmetastasen	Erweiterung klinischer Anwendung der Produktplattform Cell Puncher Pro um die Analyse von Lymphknoten.	VYCAP, Deventer	250.531,25 €	EFRE / EFRO 152.265,62	Vorlage IO 12.06.2019
I	LS&Health/ Prävention & Früherken- nung	eHealth-Pedografie	aufgrund von MSEs in der Euregio.	Saxion Hogeschool Enschede	2.012.132,00 €	EFRE / EFRO	IO 28.04.16 - positiv mit Anmerkungen (bisher liegt kein Antrag vor)
I	LS&Health/ Prävention & Früherken- nung	Tech@Work	Die Entwicklung und Evaluierung des Tech@Work Toolkits; eines CDSS zur Reduzierung von Arbeitsunfähigkeit	Saxion Hogeschool Enschede	1.751.093,00 €	EFRE / EFRO 875.546,00	IO 17.12.18 - negativ zurückgezogen
I	LS&Health/ Prävention & Früherken- nung	Tragbare CTC-Trap	Entwicklung eines tragbaren Gerätes zur Entfernung von im Blut zirkulierende Tumorzellen bei Krebspatienten.	Universiteit Twente, Enschede	9.461.067,00 €	EFRE / EFRO	IO 01.12.16 - negativ wird nicht weiter verfolgt
I	LS&Health/ Prävention & Früherken- nung	Ouder zonder grenzen	Ontwikkeling van technologieondersteunde gezondheidsdiensten t.b.v. betere gezondheid/langer thuis wonen ouderen	Roessingh R&D, Enschede	1.086.660,00 €	EFRE / EFRO nicht bekannt	zurückgezogen
I	LS&Health/ Prävention & Früherken- nung	68GA-MiniLab	Ontwikkeling van een generator voor de productie van Gallium-68 als tracer voor PET-scan	Jüke Systemtechnik GmbH, Altenberge	3.907.491,00 €	EFRE / EFRO nicht bekannt	zurückgezogen
I	LS&Health/ Prävention & Früherken- nung	Witness	German Dutch Wound- Telemonitoring-System – Entwicklung eines standardisierten Telemonitoring-Systems zur Überwachung von chronischen und komplexen Wunden, bei Patienten in Kliniken, Pflegeeinrichtungen oder Zuhause.	Gewinet, Osnabrück	3.227.889,25 €	EFRE / EFRO nicht bekannt	zurückgezogen

Übersicht INTERREG-Projekte Priorität I

Prio	Strategische Initiative/ Handlungsfeld	Projektname/ Laufzeit	Kurzbeschreibung Projekt	Lead Partner	Budget	Finanzierungsplan in €		Status
I	LS&Health/ Prävention & Früherken- nung	3D Kettenintegration	Entwicklung eines Systems, das die Produktion eines maßgefertigten Rollstuhls mittels eines 3D-Körperscans ermöglicht	O4 Wheelchairs / Wheels Over Europe B.V. , Varsseveld	100.000,00 €	EFRE / EFRO	nicht bekannt	zurückgezogen

Übersicht INTERREG-Projekte Priorität I

Prio	Strategische Initiative/ Handlungsfeld	Projektname/ Laufzeit	Kurzbeschreibung Projekt	Lead Partner	Budget	Finanzierungsplan in €		Status
I	HTSM/Masch.- Anl.bau/Produktionstechnik	Smart Production 01.01.2017 - 30.04.2020	Intelligente Produktion und Qualitätskontrolle von Kleinserien mittels additiver Fertigung (3D-Druck) und eines flexibel programmierbaren Tiefziehwerkzeugs.	Netzwerk Oberfläche NRW e.V., Münster	6.259.906,00 €	EFRE / EFRO Ministerie EZ NRW Provinzen Eigenanteil	3.129.952,00 316.085,09 526.808,48 210.762,27 2.076.334,16	Genehmigung LA 13.12.16 unter Vorbehalt zur Verfügung stehender EU-Mittel ab dem 01.01.17 Aufhebung Vorbehalt LA 14.03.17 Änderung LA 29.11.18 Änderung LA 28.03.19
I	HTSM/Neue funkt. Werkstoffe	MEDUWA 11.10.2016 - 10.10.2020	Umsetzung von elf Arbeitspaketen mit Maßnahmen im Bereich Wasserqualitätsmanagement, insbesondere zur Reduzierung der Verunreinigung mit Schadstoffen wie Human- und Tierarzneimitteln und mit (resistenten) Mikroorganismen.	Universität Osnabrück, Osnabrück	8.451.607,00 €	EFRE / EFRO Ministerie EZ NRW Nds Provinzen Eigenanteil	4.225.803,00 551.959,00 306.643,00 613.286,00 367.971,00 2.385.945,00	Genehmigung LA 13.12.16 Änderung LA 14.03.17 Änderung LA 28.03.19
I	HTSM/Neue funkt. Werkstoffe	MOVERO 01.07.2016 - 31.12.2019	Nutzung und Weiterentwicklung von modernen Verfahren der Oberflächenstrukturierung für interdisziplinäre Anwendungen in der regionalen Industrie	FH Münster, Münster	4.537.848,69 €	EFRE / EFRO Ministerie EZ NRW Nds Provinzen Eigenanteil	2.268.924,00 324.002,00 405.002,68 135.001,00 216.000,00 1.188.919,01	Genehmigung LA 09.06.16 Änderung LA 22.06.17 Änderung LA 30.11.17 Änderung LA 28.03.19
I	HTSM/Masch.- Anl.bau/Produktionstechnik	I-Pro Nord 01.01.2016 - 31.12.2019	Intelligente Produkte (Industrie 4.0) in KMU	OOST NV, Apeldoorn	11.598.136,00 €	EFRE / EFRO Ministerie EZ NRW Nds Provinzen Eigenanteil	5.000.000,00 438.613,00 365.512,00 365.512,00 202.410,00 5.135.089,00	Genehmigung LA 17.12.15 Änderung LA 09.06.16 Änderung LA 14.03.17 Änderung LA 22.06.17
I	HTSM/Neue funkt. Werkstoffe	S²M - Sustainable Surfaces & Membranes 01.01.2016 - 30.06.2019	Neue Oberflächentechnologien	Netzwerk Oberfläche NRW e.V., Münster	6.524.668,00 €	EFRE / EFRO Ministerie EZ NRW Nds Provinzen Eigenanteil	3.262.330,00 470.911,00 536.894,00 178.962,00 244.938,00 1.830.633,00	Genehmigung LA 17.12.15 Änderung LA 30.11.17 Änderung LA 29.11.18

Übersicht INTERREG-Projekte Priorität I

Prio	Strategische Initiative/ Handlungsfeld	Projektname/ Laufzeit	Kurzbeschreibung Projekt	Lead Partner	Budget	Finanzierungsplan in €		Status
I	HTSM/Masch.-Anl.bau/Produktionstechnik	Laser-Fertigungstechnik 01.01.2016 - 31.03.2018	Produkt-, Prozessinnovation Hochgeschwindigkeitslaser	FH Münster, Münster	387.245,40 €	EFRE / EFRO Ministerie EZ NRW Provinzen Eigenanteil	193.622,70 32.544,10 46.508,17 13.964,07 100.606,36	Genehmigung LA 29.10.15
I	HTSM/Masch.-Anl.bau/Produktionstechnik	Laserfertigung in KMU 01.04.2018 - 30.09.2020	Laserfertigung in KMU	FH Münster, Münster	498.092,36 €	EFRE / EFRO Ministerie EZK NRW Provinzen Eigenanteil	248.996,37 35.912,46 59.820,89 23.908,43 129.454,21	Genehmigung LA 30.11.17
I	HTSM/Masch.-Anl.bau/Produktionstechnik	I-Pro N Continued	iPro-N Continued ist eine Fortsetzung des INTERREG VA-Projektes iPro-N.	OOST NV, Apeldoorn	317.500,00 €	EFRE / EFRO	115.500,00 €	Vorlage IO 12.06.2019
I	HTSM/Masch.-Anl.bau/Produktionstechnik	Eye on Export	Fertigung (3D-Druck) und eines flexibel programmierbaren Tiefziehwerkzeugs.	DNL-Contact, Steinfurt	5.326.456,00 €	EFRE / EFRO	nicht bekannt	zurückgezogen

Übersicht INTERREG-Projekte Priorität I

Prio	Strategische Initiative/ Handlungsfeld	Projektname/ Laufzeit	Kurzbeschreibung Projekt	Lead Partner	Budget	Finanzierungsplan in €		Status
I	Logistik/Programmg ebiet als Logistikstandort	Güterkorridor EUREGIO 01.01.2016 - 30.11.2017	Studie Stärkung Logistik- sektor, höhere Wertschöp- fung aus Güterstrom	EUREGIO, Gronau	410.830,00 €	EFRE / EFRO	205.415,00	Genehmigung LA 17.12.15
						NRW	23.104,00	Änderung LA 22.06.17
						Nds	23.104,00	Änderung LA 30.11.17
						Provinzen	72.208,00	
						Eigentanteil	86.999,00	

Übersicht INTERREG-Projekte Priorität I

Prio	Strategische Initiative AgriFood/ Handlungsfeld	Projektname/ Laufzeit	Kurzbeschreibung Projekt	Lead Partner	Budget	Finanzierungsplan in €		Status
I	AgriFood/Produktions-Technologie	E & P Agro 01.09.2017 - 31.08.2020	E & P Agro, eMobilität und Präzision in Maschinen für die Landwirtschaft und den	Machinenfabriek Boessenkool, Almelo	3.323.199,21 €	EFRE / EFRO Ministerie EZK NRW Provinzen Eigenanteil	1.661.599,61 189.422,36 315.703,93 126.281,58 1.030.191,73	Genehmigung LA 30.11.17
I	AgriFood/Produktions-Technologie	E & D Agro 01.01.2019 - 31.12.2021	Entwicklung von Innovationen zur Trocknung und Verarbeitung landwirtschaftlicher Produkte.	Machinenfabriek Boessenkool, Almelo	959.009,00 €	EFRE / EFRO NRW Provinzen Eigenanteil	479.504,00 91.106,00 91.104,00 297.295,00	Genehmigung LA 28.03.19
I	AgriFood/Produktions-Technologie	Kiemgetalbestrijding in de Foodsector	öffentlichen Raum	BI Groep Nederland, Zwolle	500.000,00 €	EFRE / EFRO	250.000,00	zurückgezogen

Übersicht INTERREG-Projekte Priorität I

Prio	Strategische Initiative Sonstige/ Handlungsfeld	Projektname/ Laufzeit	Kurzbeschreibung Projekt	Lead Partner	Budget	Finanzierungsplan in €		Status
I	KMU-Querschnittsaufgabe	Cross Border Talent 01.10.2016 - 30.09.2020	Traineeship waar HBO-studenten worden gekoppeld aan MKB, om zo de internationalisering van het bedrijf te bevorderen	Saxion, Enschede	2.047.578,00 €	EFRE / EFRO Ministerie EZ NRW Nds Provinzen Eigenanteil	1.023.590,00 142.077,00 82.878,00 153.917,00 94.718,00 550.398,00	Genehmigung LA 22.09.16 Änderung LA 29.11.18
I	Energie/Smart Future	Energieneutrale Mikroschadstoffeliminierung 01.07.2016 - 30.06.2020	Energieneutrale Einführung der Mikroschadstoffelimination durch Abwassersystembewirtschaftung	Waterschap Vechtestromen, Almelo	1.297.547,00 €	EFRE / EFRO Ministerie EZ NRW Provinzen Eigenanteil	648.773,50 97.316,03 162.193,38 64.877,35 324.386,74	Genehmigung LA 09.06.16 Ablehnung Namensänderung LA 13.12.16
I	Energie/Energieeffizien	GEP Digital	Erprobung und Umsetzung einer Methodik zur Prozessvisualisierung und Prozessmodellierung in MKB/KMU	HWK Münster, Münster	283.000,00 €	EFRE / EFRO	141.500,00 €	1. ROV 24.01.19 2. ROV 16.04.19 Vorlage LA 27.06.2019
I	KMU-Querschnittsaufgabe	Digitale Geschäftsmodelle KMU	Aufbau eines Unterstützungsangebots, um KMU für die Notwendigkeit der Entwicklung neuer, digitaler Geschäftsmodelle zu sensibilisieren und informieren sowie bei der Umsetzung von Projekten zur Geschäftsmodellentwicklung zu unterstützen.	Kompetenzzentrum Coesfeld, Coesfeld	100.000,00 €	EFRE / EFRO	500.000,00	IO 06.11.17 - positiv mit Anmerkungen 1. ROV 29.11.2017

Übersicht INTERREG-Projekte Priorität II

Prio	Projektname/ Laufzeit	Kurzbeschreibung Projekt	Lead Partner	Budget	Finanzierungsplan in €	Status
II	MINT LAB auf Schlössern 01.07.2017 - 30.06.2021	MINT LAB auf Schlössern im deutsch-niederländischen Grenzraum der Euregio Gronau	Andreas Mohn Stiftung, Bielefeld	649.027,50 €	EFRE / EFRO 324513,75 NRW 48.549,97 Nds 24.274,98 Provinzen 72.824,96 Eigenanteil 178.863,84	Genehmigung LA 22.06.17
II	LIVE - Living Vecht-Dinkel 01.02.2017 - 31.12.2020	Programmentwicklung und Durchführung von Maßnahmen für Vechte und Dinkel im Bereich Wasserwirtschaft, Naturentwicklung, Tourismus, Bildung	Waterschap Vechtstromen, Almelo	2.480.283,00 €	EFRE / EFRO 1240147,28 NRW 112.105,57 Nds 112.105,57 Provinzen 224.211,14 Eigenanteil 791.713,44	Genehmigung LA 14.03.17 Änderung LA 22.03.18
II	Lernen ohne Grenzen 01.09.2016 - 31.08.2020	Grensoverschrijdend beroepsonderwijs t.b.v. MKB en vakkrachten	Graafschap College, Doetinchem	3.148.764,72 €	EFRE / EFRO 1.574.382,36 NRW 250.000,00 Nds 37.191,19 Provinzen 500.000,00 Eigenanteil 787.191,17	Genehmigung LA 13.12.16 Änderung LA 22.06.17 Änderung LA 28.06.18
II	Sprich Deine Nachbarsprache 01.09.2016 - 31.08.2020	Dachprojekt Nachbarsprachenlernen für deutsche Schüler(innen) und Schüler im Grundschulbereich und der Sekundarstufe I, und niederländische Schüler(innen) der „basisscholen“ und Lehrausbildung	Regio Achterhoek, Doetinchem	1.913.987,00 €	EFRE / EFRO 956.993,00 NRW 89.998,50 Nds 89.998,50 Provinzen 179.997,00 Eigenanteil 597.000,00	Genehmigung LA 22.09.16 Änderung LA 14.03.17
II	Doppelte Qualifizierung = doppelt Chancen 01.01.2016 - 31.12.2019	Dubbel kwalificeren en examieren in de praktijk: constructiewerker, monteur elektronische installaties, monteur werktuigkundige installaties	BTZ des Handwerks GmbH, Lingen	912.933,20 €	EFRE / EFRO 456.466,60 Nds 136.939,98 Provinzen 136.939,98 Eigenanteil 182.586,64	Genehmigung LA 17.12.15
II	EurHealth-1Health 01.04.2016 - 31.03.2020	Maatregelen (medisch, educatie, netwerkvorming) ter voorkoming van infecties en antibioticaresistentie	UMCG, Groningen	4.810.000,00 €	EFRE / EFRO 2.405.000,00 NRW 360.750,00 Nds 360.750,00 Eigenanteil 1.683.500,00	Genehmigung LA 17.12.15
II	SchienenRegion 01.01.2016 - 01.07.2018	Studie zur Untersuchung der Optimierungsmöglichkeiten grenzüberschreitender Zugverbindungen im EUREGIO-Gebiet	Provincie Overijssel, Zwolle	454.500,00 €	EFRE / EFRO 227.250,00 NRW 30.000,00 Nds 15.450,00 Provinzen 50.450,00 Eigenanteil 131.350,00	Genehmigung LA 17.12.15 Änderung LA 22.06.17
II	Rahmenprojekt Prio II 01.07.2015 - 30.06.2022	Rahmenprojekt Priorität II für das EUREGIO-Gebiet innerhalb des INTERREG V-Programms	EUREGIO, Gronau	4.834.690,00 €	EFRE / EFRO 2.417.345,00 NRW 113.367,00 Nds 56.687,00 Provinzen 170.054,00 Eigenanteil 2.077.237,00	Genehmigung LA 25.06.15 Änderung LA 17.12.15

Übersicht INTERREG-Projekte Priorität II

Prio	Projektname/ Laufzeit	Kurzbeschreibung Projekt	Lead Partner	Budget	Finanzierungsplan in €		Status
II	Bürgerbus Nordhorn - Denekamp 01.04.2015 - 31.03.2019	Grenzüberschreitende Bürgerbusverbindung zwischen Denekamp und Nordhorn	Bentheimer Eisenbahn AG, Nordhorn	141.410,16 €	EFRE / EFRO Nds Provinzen Eigenanteil	70.705,08 14.652,54 35.352,54 20.700,00	Genehmigung LA 23.04.15 Änderung LA 17.12.15 Änderung LA 30.11.17
II	GPT 2015+ 01.04.2015 - 30.06.2019	Grenzüberschreitendes Polizeiteam 2015+	Polizeidirektion Osnabrück, Osnabrück	821.452,15 €	EFRE / EFRO NRW Nds Eigenanteil	410.726,07 81.323,76 81.323,76 248.078,56	Genehmigung LA 23.04.15 Änderung LA 28.03.19
II	Grenzüberschr. Touristische Innovation (GTI) 01.07.2015 - 30.06.2019	Grenzenlose Touristische Innovation (GTI)	EUREGIO, Gronau	4.850.000,00 €	EFRE / EFRO NRW Nds Provinzen Eigenanteil	2.231.000,00 388.000,00 194.000,00 582.000,00 3.395.000,00	Genehmigung LA 23.04.15 Änderung LA 17.12.15 Änderung LA 09.06.16 Änderung LA 14.03.17
II	PREpare 01.04.2015 - 31.05.2018	Pilot Region for Cross-border Emergency Care and Crisis Preparedness in the EUREGIO	Bureau Acute Zorg Euregio, Enschede	797.901,00 €	EFRE / EFRO NRW Nds Provinzen Eigenanteil	368.950,00 56.093,00 56.093,00 112.186,00 204.579,00	Genehmigung LA 23.04.15 Änderung LA 25.06.2015 Änderung LA 17.12.15
II	UNLOCK 01.07.2015 - 30.04.2019	Personal über die Grenze - Erschließung von grenzüberschreitendem Fachkräftepotential für KMUs und Stimulieren der grenzüberschreitenden Arbeitsmobilität von Arbeitssuchenden	EUREGIO, Gronau	2.174.528,56 €	EFRE / EFRO NRW Nds Provinzen Eigenanteil	1.087.264,29 218.010,86 109.015,62 327.016,48 433.221,31	Genehmigung LA 23.04.15 Änderung LA 17.12.15
II	Kunstverbindung - Kunst- verbindung 01.12.2017 - 30.09.2021	Cultuuroitwisseling door kunstenaars met jaartheme's ogv samenleving	EUREGIO, Gronau	1.349.288,00 €	EFRE / EFRO NRW Nds Provinzen Eigenanteil	674.644,00 101.196,60 101.196,60 335.193,20 137.057,60	Genehmigung LA 30.11.17 Änderung LA 28.03.19

Übersicht INTERREG-Projekte Priorität II

Prio	Projektname/ Laufzeit	Kurzbeschreibung Projekt	Lead Partner	Budget	Finanzierungsplan in €		Status
II	Stadtbildpflege 2.0 in der EUREGIO 01.01.2018 - 31.12.2020	Entwicklung und Umsetzung von vernetzten und nachhaltigen Dienstleistungsstrategien zur Verbesserung des Wohnumfeldes in D und NL	INFA-ISFM e.V., Ahlen	837.512,20 €	EFRE / EFRO NRW Provinzen Eigenanteil	418.756,09 62.497,03 62.497,03 293.762,05	Genehmigung LA 30.11.17
II	Euregio Netzwerk Industrie- kultur 01.01.2018 - 31.03.2021	Touristische Erschließung von Städten der Industriekultur	Stichting Industriecultuur Nederland, Vogelenzang (midden 2016 Enschede)	470.945,00 €	EFRE / EFRO NRW Nds Provinzen Eigenanteil	235.473,00 35.300,00 11.760,00 62.070,00 126.342,00	Genehmigung LA 30.11.17 Änderung LA 28.03.2019
II	Bereikbaarheid via de lucht 01.01.2018 - 31.07.2020	Erreichbarkeit aus der Luft	EUREGIO, Gronau	372.008,70 €	EFRE / EFRO NRW Nds Provinzen Eigenanteil	186.004,35 27.900,00 27.900,00 71.066,33 59.138,02	Genehmigung LA 30.11.17 Änderung LA 28.03.19
II	Berkeln 2018-2020 01.06.2018 - 30.09.2021	Strukturelle Zusammenarbeit der deutschen und niederländischen Kommunen entlang der Berkel	Stadt Stadtlohn, Stadtlohn	359.946,60 €	EFRE / EFRO NRW Provinzen Eigenanteil	179.973,30 44.986,65 44.986,65 90.000,00	Genehmigung LA 28.06.18
II	GIP EUREGIO 01.02.2019 - 28.02.2021	Entfaltung eines dynamischen grenzübergreifenden Arbeitsmarktes	EUREGIO, Gronau	1.015.366,05 €	EFRE / EFRO NRW Nds Provinzen Eigenanteil	507.682,91 101.536,49 50.768,36 150.305,08 203.073,21	Genehmigung LA 28.06.18
II	Bildungsberkel 01.01.2019 - 30-04-2022	Living Bildungsberkel	Biologische Station Zwillbrock, Vreden	1.730.000,00 €	EFRE / EFRO NRW Provinzen Eigenanteil	865.000,00 239.500,00 239.500,00 386.000,00	Genehmigung LA 29.11.18

Übersicht INTERREG-Projekte Priorität II

Prio	Projektname/ Laufzeit	Kurzbeschreibung Projekt	Lead Partner	Budget	Finanzierungsplan in €	Status
II	Wasserrobuste Städte 01.11.2018 - 31-03-2022	De Nederlandse steden Zutphen en Hengelo en de Duitse steden Bocholt (o.v.b.) en Münster (o.v.b.) willen de handen ineen slaan om – samen met de regionale waterbeheerders Waterschap Rijn en IJssel en Waterschap Vechtstromen – van elkaar te leren en met elkaar 'waterrobuste' steden te realiseren".	Waterschap Rijn en IJssel, Doetinchem	1.760.000,00 €	EFRE / EFRO 880.000,00 NRW 176.000,00 Provinzen 176.000,00 Eigenanteil 528.000,00	Genehmigung LA 29.11.18
II	Geoparks Cooperation 26.10.2018 - 30.06.2022	Dieser Plan steht nicht allein, sondern ist eine Ergänzung zum Masterplan 2017–2027 von De Hondsrug UNESCO Global Geopark sowie zum Masterplan von TERRA.vita Natur- und UNESCO Global Geopark und dient der weiteren Ergänzung der bereits entwickelten Aktivitäten in beiden Geoparks	TERRA.vita; Osnabrück	1.648.580,28 €	EFRE / EFRO 824.290,14 Nds 164.858,03 Provinzen 150.000,00 Eigenanteil 509.432,11	Genehmigung LA 29.11.18
II	GTI 2 01.07.2019 - 30.06.2022	Grenzüberschreitende touristische Innovationen (GTI 2)	EUREGIO, Gronau	3.423.832,16 €	EFRE / EFRO 1.711.916,06 Nds 136.953,28 NRW 273.906,57 Provinzen 410.859,86 Eigenanteil 890.196,39	Genehmigung LA 29.11.18
II	Leonardo da Vinci 01.03.2019 - 30.06.2022	Das Leonardo da Vinci Jahr soll zum Anlass genommen werden, das Thema Technik und Innovation bei einer breiten Bevölkerungsschicht in der Grenzregion in den Fokus zu stellen.	Centrum voor Innovatief Vakmanschap Oost-Nederland,	1.146.094,00 €	EFRE / EFRO 573.046,73 NRW 143.261,68 Provinzen 143.261,68 Eigenanteil 286.523,91	Genehmigung LA 28.03.19
II	Kanalallee Denekamp - Nordhorn	Verbindung von grenzüberschreitendem Tourismus mit grenzüberschreitenden kulturellen Angeboten zur Stimulierung der Nachfrage.	Gemeente Dinkelland, Denekamp	540.000,00 €	EFRE / EFRO 260.000,00	1. ROV 16.04.19 Vorlage 2. ROV 26.06.19

Übersicht INTERREG-Projekte Priorität II

Prio	Projektname/ Laufzeit	Kurzbeschreibung Projekt	Lead Partner	Budget	Finanzierungsplan in €	Status
II	Health (Pro) Fit	Verdere ontwikkeling en optimalisatie van gezondheidsmaatregelen in KMU	FH Münster, Münster	653.926,50 €	EFRE / EFRO 326.963,25	1. ROV 16.04.19 Vorlage 2. ROV 26.06.19
II	Grenspas Twente/Bad Bentheim	Implementatie van de "grenspas" n.a.v. een haalbaarheidsonderzoek naar het gebruik van een grenspas ten behoeve van het toeristisch gebruik onder belanghebbende organisaties binnen de toerismesector in de grensregio's NO Twente en Grafschaft Bentheim is uitgevoerd in de periode 2017-2018.	Saxion Hogeschool, Enschede	750.000,00 €	EFRE / EFRO 275.000,00	Vorlage 1. ROV 26.06.19
II	EUREGIO Rail	Untersuchung bezüglich Realisierung der Schienenstrecke Münster-Enschede-Zwolle	EUREGIO, Gronau	1.144.600,00 €	EFRE / EFRO 572.300,00	Vorlage 1. ROV 26.06.19
II	Eureginale Dorfentwicklung	Das Projekt zielt darauf ab, durch einen Impuls von außen neues Momentum in das bürgerschaftliche Engagement zu bringen und so langfristig tragfähige Lösungen zu etablieren.	FH Münster, Münster	689.565,50 €	EFRE / EFRO 344.782,75	1. ROV 24.01.19 Vom LP zurückgezogen
II	Intensivering grensoverschrijdende bemiddeling	Das Projekt zielt darauf ab, den grenzüberschreitenden Arbeitsmarkt in Nordrhein Westfalen und Niedersachsen und angrenzenden niederländischen Regionen von Groningen bis Nimwegen transparenter und zugänglicher zu machen.	UWV, Doetinchem	1.800.000,00 €	EFRE / EFRO nicht bekannt	wird nicht weiter verfolgt.

Übersicht INTERREG-Projekte Priorität II

Prio	Projektname/ Laufzeit	Kurzbeschreibung Projekt	Lead Partner	Budget	Finanzierungsplan in €		Status
II	INTERREG WILD	Das Projekt befasst sich mit einer dreijährigen Aktionsforschung zu den soziokulturellen und institutionellen Prozessen, durch die Politik, Praxis und Kommunikation zur Rückführung von Wildtieren in der deutsch-niederländischen Grenzregion <i>Cestalt annimmt</i>	Radboud Universiteit, Nijmegen	4.282.000,00 €	EFRE / EFRO	2.141.000,00	zurückgezogen
II	Entwicklung einer didaktischen Ausbildungs-methode für Schweißsimulatoren	langfristig tragfähige Lösungen zu etablieren	Anton Tijdink Bedrijfs-takschool, Terborg	noch nicht bekannt	EFRE / EFRO	nicht bekannt	1. ROV 25.10.16 - Empfehlung, Antrag zurückzuziehen
II	Samenwerking virtual reality voor musea	Project gericht op grensoverschrij-dende samenwerking tussen musea met hulp van virtual reality presentaties	Stichting Museum Twentse Welle, Enschede	863.999,00 €	EFRE / EFRO	nicht bekannt	zurückgezogen
II	Moco Home		Gewinet, Osnabrück	1.700.000,00 €	EFRE / EFRO	nicht bekannt	zurückgezogen

15: Advisering INTERREG V-projecten

a) *"Health (Pro) Fit"*

Het projectconcept treft u als **bijlage** aan.

Opmerkingen EUREGIO-commissie "Economie en Arbeidsmarkt" en Dagelijks Bestuur:

Er zijn geen opmerkingen van de commissie "Economie en Arbeidsmarkt" en het Dagelijks Bestuur.

Besluitvoorstel:

Aanbeveling.

Projecttitel: Health (Pro)Fit

Volledige projectaanduiding: Health (Pro)Fit

Geplande begindatum: 01-01-2020

Geplande einddatum: 31-03-2022

Stand van zaken per: 4-6-2019

Lead partner

Naam organisatie: Fachhochschule Münster

Adres, plaats: Hüfferstrasse 27 48149, Münster Duitsland (Münster, Kreisfreie Stadt)

Contactpersoon: Prof. Dr. Heike Englert

Telefoonnummer:

Overige projectpartners

Naam: Fachhochschule Münster

Plaats: Münster (Münster, Kreisfreie Stadt)

Naam: Universiteit Twente

Plaats: Enschede (Twente)

Naam: TAFH Münster GmbH

Plaats: Münster (Münster, Kreisfreie Stadt)

Naam: Diverse KMU/MKB

Plaats: Münster (Münster, Kreisfreie Stadt)

Samenvatting project

Kleine en middelgrote ondernemingen (MKB) staan aan beide zijden van de grens voor dezelfde uitdagingen van demografische en sociale veranderingen. Dit gaat gepaard met lasten voor werkgevers (bv. tekort aan geschoolde arbeidskrachten/behoefte aan geschoolde arbeidskrachten) en werknemers (bv. hogere werkdruk, hogere pensioenleeftijd). Terwijl grote bedrijven vaak kunnen terugvallen op reeds bestaande concepten voor bedrijfsgezondheidsmanagement, ontbreekt de MKBs vaak aan gerichte maatregelen voor de duurzame bevordering van de gezondheid en prestaties van hun werknemers en managers. Tegen deze achtergrond is een gerichte beschouwing van de gezondheidsbevorderende en gezondheidsbedreigende structuren van het MKB noodzakelijk om op maat gesneden, uitvoerbare en kostenefficiënte maatregelen voor gezondheidsbevordering af te leiden en uit te werken.

Het project Health (Pro)Fit staat voor het behoud en de promotie van gezonde, vitale, gemotiveerde en werkbare medewerkers, managers en teams. De kern van het project is het zogenaamde volwassenheidsmodel. Als zogenaamd "begeleidingssysteem" maakt het volwassenheidsmodel de directe en stapsgewijze implementatie, verdere ontwikkeling en optimalisatie van gezondheidsmaatregelen voor een gezonde onderneming met een gezonde bedrijfscultuur mogelijk. Deze door de FH Münster ontwikkelde aanpak is nieuw en wordt voor het eerst in dit project toegepast.

Het doel van Health (Pro)Fit is het duurzaam versterken van de MKBs door middel van maatregelen voor gezondheidsbevordering, teamontwikkeling en gezondheidsmanagement. Andere doelstellingen zijn het terugdringen van het ziekteverzuim als gevolg van arbeidsongeschiktheid en het vermogen van werknemers om te werken tot de pensioengerechtigde leeftijd van 67 jaar en eventueel daarna. De nadruk ligt ook op het versterken van de aantrekkelijkheid van werkgevers.

Concrete maatregelen en activiteiten

WP 1 Projectbegeleiding

01.01.2020 -31.03.2022

Betrokken projectpartners: FH Münster, TAFH Münster GmbH

De project management taken omvatten:

- Planning en controle van het gehele project
- Toezicht houden op en zorgen voor het bereiken van alle werkpakketten en mijlpalen
- Platform en incubatorfunctie voor nieuwe projecten
- Vertegenwoordiging van het project op conferenties en workshops
- Coördinatie van de onderlinge uitwisseling van deskundigen
- Coördinatie van de overdraagbaarheid van de resulterende oplossingen en aanbiedingen
- Coördinatie met andere nationale en grensoverschrijdende projecten
- Interfacefunctie in politiek en netwerken
- financieel beheer van het project (Declaraties)
- PR en verspreiding

Mijlpalen:

- Uitvoering van het project binnen de looptijd van het project en het projectbudget
- Eén interne expertmeeting van de projectpartners per kwartaal.
- Realisatie van alle werkpakketten

WP 2 Events, PR en communicatie

01.01.2020 -31.03.2022

Deelnemende projectpartners: FH Münster, Universiteit Twente.

Eerste grensoverschrijdende workshop van het kernteam (direct na goedkeuring van de financiering)

Doelstelling: Het creëren van een goed functionerende grensoverschrijdende werkbasis en het vaststellen van "regels" van het kernteam (Hogeschool Münster, Universiteit Twente, adviseurs en vertegenwoordigers van de deelnemende universiteiten en hogescholen, en vertegenwoordigers van de deelnemende universiteiten en hogescholen. bedrijf).

Hier staan de volgende aspecten op de voorgrond:

Ontwikkeling van regels voor respectvolle interactie binnen het kernteam, erkenning van culturele en sociale aspecten persoonlijke gevoeligheden, definitie van taken en rollen, ontwikkeling van communicatiestrategieën, die een "veilige" en vertrouwde werksfeer garanderen.

Vergelijking van de inhoud en methoden van kennis/kennisoverdracht tussen wetenschap en praktijk bij Duitsland en Nederland.

Voorbereiding van de volgende stappen, alsook de het kick-off event en den aanstelling van het Expert panel.

Het panel van deskundigen zal bestaan uit Nederlandse en Duitse vertegenwoordigers van het wetenschap, politiek (provincies, ministeries, gemeenten, enz.), socialeverzekeringsinstellingen (ziekenfondsen en pensioenverzekering) en het MKB. Het vergadert 2x per jaar

afwisselend in Duitsland en Nederland. Het panel van deskundigen heeft ook tot taak om na te denken over de wijze waarop het proces van grensoverschrijdende duurzaamheid kan worden ondersteund kan.

Kick-off evenement van het deskundigenpanel (januari 2020)

Het panel van deskundigen bestaat uit belangrijke spelers uit de politiek, de wetenschap en het bedrijfsleven, ondernemers en sociale verzekeraars (vertegenwoordigers van ziekenfondsen en pensioenfondsen). Zij zullen worden uitgenodigd voor een eerste netwerkbijeenkomst in januari. Het kick-off evenement zal het mogelijk maken om eerste rechtstreekse uitwisseling van informatie tussen de belanghebbenden voor het grensoverschrijdende uitgangssituatie van het MKB.

Belangrijke spelers voor de vorming van een grensoverschrijdend netwerk in dit verband zijn de bedrijfsverenigingen op het gebied van beide zijden van de grens met hun talrijke contacten in de regio, het bedrijfsleven en de politiek, evenals de Sociale zekerheidsinstellingen en ondernemingen. Maar ook ervaren gezondheidszorgspelers en procesondersteunend personeel...

met veel veldcompetentie in verschillende bedrijfsomgevingen, aanvaarding door het management op het hoogste niveau

en een hoge mate van acceptatie op het gebied van organisatorische en culturele ontwikkeling en gezondheidsmanagement, en

Wetenschappers voor procesevaluatie.

De Universiteit Twente is sterk verbonden met de regionale economie, het Nederlandse midden- en kleinbedrijf en de overeenkomstige Netwerkorganisaties (alleen al in de regio Twente zijn er 60 bedrijfsnetwerken en veel commerciële en industriële organisaties). Er is bijvoorbeeld een goede connectie met de voorzitter van de Industriële

Kring Twente, ICT: <https://ikt.nl/over-ons/organisatie>.

Verdere grensoverschrijdende workshops van het deskundigenpanel

Om de mijlpalen te bereiken, vinden om de zes maanden grensoverschrijdende workshops plaats (in aanvulling op de workshops die beschreven staan in WP 1 en 2). Hierbij moet worden opgemerkt dat niet alleen "kennis" van belang is, maar ook gedrag en dus ook de "emotionele participatie" van de deelnemers aan de workshop.

Concreet betekent dit: Het onderwerp "operationeel".

Gezondheidsmanagement" moet een intrinsiek gemotiveerd aandachtspunt van de bedrijfsleiding zijn. Daartoe hebben verzoeksters samen met de beroepsvereniging Steinfurt een behoeftenanalyse in de regio Steinfurt en om het huidige projectidee te presenteren. Ik ben uitgenodigd door de politie. Ondanks een korte doorlooptijd van 5 Zeven bedrijven die de behoeften van het projectidee erkenden, namen deel aan de workshop op werkdagen en geclassificeerd als een hoge prioriteit. De bedrijven verklaarden ook dat het aanbod voor Gezondheidsmaatregelen zijn vaak om verschillende redenen niet geschikt voor uw bedrijf.

Slotconferentie (januari 2022)

Aan het einde van het project vindt een slotconferentie van de deelnemende actoren plaats. Hier is de wetenschappelijke resultaten gepresenteerd en besproken. Uitnodigingen worden uitgebreid naar andere Duitse en Nederlandse bedrijven en spelers in de betreffende economische regio. Zowel de Universiteit Twente als de Hogeschool Münster worden als wetenschappelijk georiënteerde universiteit een begeleidend onderzoek volgens "Good Clinical Practice". De voortgang van het project zal worden beschikbaar gesteld aan het publiek via de website van het project. Bovendien is de wetenschappelijke waardevolle projectresultaten zijn gepubliceerd in relevante wetenschappelijke tijdschriften.

Geassocieerde partners in dit WP zijn:

Economische Vereniging Steinfurt e.V.

Contactpersoon: Algemeen Directeur Mr. Heiner Hoffschroer
Heilige Geest vierkant 2, 48431 Rijn

Handelsvereniging van de provincie Bentheim e.V.

evenals Occupational Medical Centre Northwest e.V.

Contactpersoon: Algemeen Directeur Mevrouw Jutta Lübbert
NINO-Allee 11, 48529 Nordhorn, Duitsland

VNO NCW Midden

Region Manager Twente

Contactpersoon: Mr. Masselink (contact wordt momenteel gelegd)
Boogschutterstraat 1c, 7324 AE Apeldoorn

ARBO - Diensten Hengelo (contact wordt momenteel gelegd)

Lansinkesweg 4, 7553 AE Hengelo

Mijlpalen:

- De eerste workshop van het grensoverschrijdende kernteam heeft plaatsgevonden.
 - Er is een geïnteresseerd, betrokken en constructief grensoverschrijdend panel van deskundigen samengesteld.
 - De kick-off heeft plaatsgevonden...
 - 5 grensoverschrijdende workshops hebben plaatsgevonden
 - Grensoverschrijdend alumninetwerk van de deelnemende bedrijven die zijn opgericht
 - De slotconferentie heeft plaatsgevonden
 - Er zullen gemeenschappelijke doelstellingen voor de toekomst worden vastgesteld en de volgende stappen voor de duurzaamheid van het project zullen worden gezet.
- specifiek gepland
- ten minste 3 belangrijke persberichten
 - Website is gebouwd
 - Lopende wetenschappelijke publicaties

WP 3 conceptiefase

01.01.2020 -31.07.2020

Betrokken projectpartners: FH Münster, Universiteit Twente

Ontwikkeling van het volwassenheidsmodel en succesindicatoren:

In het begin zullen de criteria en structuren van kleine en middelgrote ondernemingen die de gezondheid in het MKB aan Duitse en Nederlandse zijde (Overijssel, Kreis Steinfurt, Grafschaft Bentheim) bevorderen en in gevaar brengen, worden geanalyseerd. Verder zal een catalogus van criteria worden opgesteld voor de definitie en classificatie in het volwassenheidsmodel van gezondheid in ondernemingen. In het bijzonder worden de interculturele verschillen (b.v. op het gebied van bedrijfsbeheer, levensstijl, werkcultuur) tussen Duitsland en Nederland besproken en geëvalueerd. Interviews en workshops worden gehouden met medewerkers en managers, rekening houdend met bestaande structuren en enquêtes, en er worden succesindicatoren gedefinieerd. Zowel de interviews als de workshops met de medewerkers zullen in eerste instantie per bedrijf op een geïsoleerde basis worden afgenomen. De workshops met leidinggevenden zullen dan als Duits-Nederlandse groep tweetalig worden gegeven. Hier kunnen de eerste impulsen en nieuwe perspectieven in de respectievelijke bedrijfsculturen al mogelijk worden gemaakt en een toegevoegde waarde bieden die alleen door grensoverschrijdende samenwerking kan worden bereikt.

De door de FH Münster ontwikkelde Health (Pro)Fit aanpak is nieuw en wordt voor het eerst in dit project toegepast. Het concept volgt een holistische benadering (rekening houdend met de facetten van mentale, sociale en fysieke gezondheid) en een systematische aanpak (rekening houdend met het MKB-systeem) en maakt als modulair gezondheidsmanagement programma de stapsgewijze invoering, verdere ontwikkeling en optimalisatie van een gezondheidsbevorderende bedrijfscultuur/gezond bedrijf mogelijk. (Voor details zie "innovatieve karakter")

Als-is analyse en toewijzing aan het volwassenheidsmodel:

In een volgende stap worden samen met de acht deelnemende bedrijven (één bedrijf/volwassenheidsniveau per zijde van de EUREGIO) een structuur- en behoeftenanalyse uitgevoerd. Op basis van de analyseresultaten vindt een allocatie plaats naar het volwassenheidsmodel voor gezondheid in ondernemingen met de volwassenheidsgraden 1 tot en met 4.

Ontwikkeling van maatregelen op maat:

Zodra de volwassenheidsniveau is vastgesteld, wordt de betreffende onderneming maatregelen aangeboden die speciaal zijn afgestemd op de volwassenheidsniveaus 1 tot 4, die in belangrijke mate bijdragen aan de optimalisering van de gezondheidsmaatregelen in de onderneming.

De eerder ontwikkelde maatregelen vereisen bedrijfsspecifieke aanpassingen. Kleine en middelgrote ondernemingen verschillen sterk in hun bedrijfsstructuur. Sommige kleinere bedrijven hebben bijvoorbeeld geen bewegingsaanbiedingen of geen statistieken over het aantal dagen arbeidsongeschiktheid. In het bijzonder moet ook rekening worden gehouden met de verschillen tussen Duitsland en Nederland, bijvoorbeeld met betrekking tot praktijkgerichte richtsnoeren voor bedrijfsgezondheidszorg. De maatregelen zijn ontwikkeld door een Duits-Nederlands team. Met name de Duits-Nederlandse verschillen worden over de grenzen heen uitgewerkt en op een verstandige manier aangepast.

Voor WP 3 zijn er experts uit de wetenschap, praktijk en het bedrijfsleven beschikbaar, zoals b.v. de FH Münster. De wetenschappers hebben een schat aan ervaring op het gebied van leefstijlmaatregelen, gezondheidscoaching, gezondheidsbevordering en bedrijfsgezondheidsmanagement.

Als experts op het gebied van veranderingsmanagement en cultuurmanagement is de Universiteit Twente onder leiding van Prof. Celeste Wilderom niet alleen zeer vertrouwd met het vakgebied van de bedrijfskunde, maar publiceert zij ook actief over menselijke of gedragsmatige aspecten van bedrijfsvraagstukken, zoals gezondheidsbevordering en emotionele intelligentie (EI), met een focus op de bedrijfsleiding in het Duitse en

Nederlandse MKBs. Deze leerstoel aan de Universiteit Twente is goed verbonden met andere gezondheidsgerelateerde gebieden van deze universiteit, zoals de geneeskunde. Hier doen twee artsen hun doctoraat onder leiding van Prof. Wilderom. Prof. Wilderom en haar team zijn zeer gemotiveerd om een rol te spelen in dit project, niet in het minst vanwege hun relevante competenties (bv. matiging van effectieve gezondheidsbevorderende veranderingsmanagementprocessen, individuele, team- en executive coaching, implementatie van gezondheidsbevorderende maatregelen voor gedragsverandering, veldcompetentie in de gezondheidszorg en de Duitse en Nederlandse gezondheidszorg).

Om de mijlpalen te bereiken worden interviews afgenomen met contactpersonen van de bedrijven (ca. 2 per bedrijf), analytische instrumenten bepaald/ontwikkeld en toegepast (afhankelijk van het aantal werknemers, teams en managers), grensoverschrijdende workshops met de bedrijfsleiding (per RG 1 met bedrijven aan beide zijden van de grens).

Deelnemende bedrijven:

Gepland zijn 4 bedrijven aan weerszijden van de grens. (Overijssel, Kreis Steinfurt, Grafschaft Bentheim) Alle bestaande LOI's van de geïnteresseerde projectbedrijven kunnen worden bekeken in het RPM. De definitieve selectie vindt plaats in de volgende stap.

Alhoewel in eerste instantie slechts 8 bedrijven worden verwacht, willen we ook 8 andere bedrijven de mogelijkheid bieden om deel te nemen aan de grensoverschrijdende workshops op een "standby" basis om hen te sensibiliseren voor het thema gezondheidsmanagement in hun eigen bedrijf en om informatie uit te wisselen met de bedrijven die al deelnemen (real-life ervaring). Op deze manier wordt een nieuwe vraag bij het MKB gegenereerd en een multiplicatorstructuur gecreëerd, niet in de laatste plaats door succesverhalen in kaart te brengen.

Daarnaast is na het project een alumninetwerk gepland. Hier blijven de deelnemende bedrijven met elkaar in contact, kunnen ervaringen uitwisselen en successen met elkaar delen. Een van de resultaten kan bijvoorbeeld ook zijn om gezamenlijk gebruik te maken van andere gezondheidsaanbiedingen om de successen in de bedrijven te behouden.

Mijlpalen:

- Criteria catalogus voor de definitie en ontwikkeling van het volwassenheidsniveau model met volwassenheidsniveaus 1-4 is ontwikkeld en is klaar voor gebruik.
- IST-analyse: De structuur- en vraaganalyses werden uitgevoerd in 8 bedrijven.
- De ontwikkeling van 3 op maat gesneden maatregelen van verschillende omvang per mate van volwassenheid heeft plaatsgevonden

WP 4 Uitvoering van maatregelen

Betrokken projectpartners: FH Münster, Universiteit Twente

De volgende maatregelenpakketten maken een geleidelijke verhoging van de mate van volwassenheid en daarmee een verbetering van de gezondheidsbevorderende structuren in de onderneming mogelijk, evenals een verbetering van de gezondheid van werknemers en managers en in de bedrijfscultuur. De maatregelen worden aangepast aan de mogelijkheden van de onderneming. De nodige middelen blijven binnen de specifieke capaciteiten van de onderneming.

In eerste instantie moet er een fysiek gezondheidsbewustzijn worden gecreëerd; maatregelen vinden plaats op individueel niveau (gedrag), maar indien nodig ook op proportioneel niveau (bv. voedselvoorziening). Dit zal worden gevolgd door een uitbreiding van de maatregelen naar teamcoaching voor de stabilisatie en instandhouding van gezondheidsbevorderende structuren op lange termijn en een gezonde bedrijfscultuur.

De maatregelen vinden zowel "geïsoleerd" plaats in de afzonderlijke bedrijven als in Duits-Nederlandse groepen. "Geïsoleerd" wanneer dit nodig is om didactische of inhoudelijke redenen (bv. beperkt aantal deelnemers, vertrouwelijkheid, bedrijfsspecifieke processen). Grensoverschrijdend wanneer oplossingsstrategieën kunnen worden gedeeld of nieuwe perspectieven voor een gezonde werkomgeving kunnen worden overgebracht. Deze maatregelen zullen tweetalig plaatsvinden.

Maatregelenpakketten (MP):

MP 1: "StartSmart"

- Gezondheidscontroles & het vergroten van het gezondheidsbewustzijn van medewerkers en managers
- Individueel werkmanagement en gezondheidscoaching voor medewerkers en leidinggevenden
 - o In drie professioneel geleide individuele coachingsessies worden de persoonlijke wensen van de medewerkers voor veranderingen in gezondheidsgedrag en werkmanagement vastgelegd en worden concrete doelen en actie- en onderhoudsplannen uitgewerkt. Centrale onderwerpen op dit niveau zijn zelfmanagement en zelfzorg, omgaan met stress en persoonlijke belasting, omgaan met stress en persoonlijke belasting, coping-strategieën, voeding en plezier, beweging en ontspanning.
- Maandelijkse bewustmakingsworkshops over relevante gezondheidsthema's met bedrijfsartsen, gezondheidsvertegenwoordigers of gezondheidskringen van MKBs (bv. over geestelijke stressgevaars, gezond werken, gezondheid en veiligheid op het werk, ziekteverzekeringsaanbod zoals ontspanningscursussen). Twee keer per jaar vinden er grensoverschrijdende, tweetalig gematigde workshops plaats met medewerkers en managers. Deze workshops zullen een Duits en een Nederlands bedrijf met dezelfde mate van volwassenheid samenbrengen.

MP 2: "HighHealth".

- Gezondheidscontroles & het vergroten van het gezondheidsbewustzijn van medewerkers en managers
- Individueel werkmanagement en gezondheidscoaching voor medewerkers en managers (ca. drie coachingsessies)
- intensief opleidingsprogramma van tien weken in grote groepen/teams ter bevordering van de geestelijke, lichamelijke en sociale gezondheid ("Gezond samen leven en werken"). Twee seminarie-eenheden van dit programma zullen grensoverschrijdend en tweetalig worden uitgevoerd, met één Duits en één Nederlands bedrijf op hetzelfde volwassenheidsniveau.
- Real Life Experience: Duitse en Nederlandse projectmedewerkers gaan voor 4 weken naar Duitse en Nederlandse bedrijven en volgen een soort "interculturele, grensoverschrijdende opleiding" om overeenkomsten en verschillen te herkennen. Deze bevindingen en observaties vormen op hun beurt de basis voor de module "Samenwerking over de grenzen heen". Dit schept de basis voor een grensoverschrijdende "kennisoverdracht".

- Module: Samenwerking over de grenzen heen. Het behandelt grensoverschrijdende kwesties.
hoe: Wat is de positie van de gezondheid in Duitsland en Nederland? Wat betekent voor mij het volgende Gezondheid? Wie is verantwoordelijk voor mijn gezondheid? Welke invloed heeft de leiderschapscultuur op de ziekten in bedrijven? Welke rol speelt het betreffende gezondheidszorgsysteem? De module is aangepast aan de organisatiestructuur van het MKB (persoon, functie en organisatie of werknemer, uitvoerende functies, corporate management).

MP 3: "StayStrong" richt zich op teams

- Team Coaching: Voor werkteams en hun managers wordt een eendaagse teamcoaching uitgevoerd waarbij de essentiële factoren voor gezonde en betrokken teams worden gepresenteerd (bv. werkdruk, teamgeest (generatiedialoog, diversiteit), eerlijkheid, waardering, erkenning).

o Identificatie van factoren die momenteel speciale aandacht behoeven

o Ontwikkeling van individuele stappen en maatregelen

o Feedback- en feedbacklusen opzetten om de voortgang te bewaken.

Na 3 en 6 maanden wordt er met de teams een workshop van een halve dag gehouden om de status quo te evalueren en verdere stappen af te spreken.

De coaching en workshops van de Nederlandse en Duitse werkgroepen en managers in MP3 worden door maximaal 15 deelnemers over de grenzen heen uitgevoerd.

-Real Life Experience: Duitse en Nederlandse projectmedewerkers gaan voor 4 weken naar Duitse en Nederlandse bedrijven en volgen een soort "interculturele, grensoverschrijdende opleiding" om overeenkomsten en verschillen te herkennen. Deze bevindingen en observaties vormen op hun beurt de basis voor de module "Samenwerking over de grenzen heen". Dit schept de basis voor een grensoverschrijdende "kennisoverdracht".

- Module: Samenwerking over de grenzen heen. (zie MP2)

MP 4: "Health (Pro)Fit" richt zich op corporate management/corporate culture

- Grensoverschrijdende workshop: "Gezond leiderschap". Tweetalig. Vooral op managementniveau kan van een Duits-Nederlandse beurs een hoge mate van synergie worden verwacht. (b.v. verschillende leiderschapsstijlen, hiërarchische structuren, bedrijfsidentiteit, leefstijl) Bovendien zullen de opgedane inzichten een langdurige invloed hebben op de bedrijfsvoering.

- Verankering van normen en waarden in de gehele procesketen door organisatorische en culturele

ontwikkeling: procesondersteuning 1x per maand / bedrijf

grensoverschrijdende opleiding" om overeenkomsten en verschillen te herkennen. Deze bevindingen en observaties vormen op hun beurt de basis voor de module "Samenwerking over de grenzen heen". Dit schept de basis voor een grensoverschrijdende "kennisoverdracht".

- Module: Samenwerking over de grenzen heen. (zie MP2)

Een van de resultaten van het proces zou bijvoorbeeld de invoering van een gezondheidsmanager kunnen zijn. MKBs die vanwege hun omvang geen eigen gezondheidsmanager in dienst kunnen/willen nemen, kunnen hun krachten bundelen (zie model van bedrijfsartsen).

MP 1 en MP 2 worden aan Duitse zijde uitgevoerd door de FH Münster.

MP 3 en MP 4 worden uitgevoerd door externe Duitse en Nederlandse deskundigen op basis van

"adviesdagen" (overige kosten). Een voorbeeld van een dergelijk adviesbureau is Komm-Train. Sinds 1994 beschikt het bedrijf over een gedegen expertise op het gebied van bedrijfsgezondheidsmanagement (BGM) in combinatie met personeels-, team- en organisatieontwikkeling in verschillende bedrijfsgroottes. De eigenaar, de heer Damhuis, is een van de pioniers van de BGM en heeft in diverse projecten samengewerkt met diverse actoren in het sociale verzekeringsstelsel (ziektelasten-, pensioen- en ongevallenverzekering). Hij komt uit de EUREGIO en is tweetalig (D/NL).

MP 3 en MP 4 worden aan Nederlandse zijde uitgevoerd door de Universiteit Twente. MP 1 en MP 2 worden uitgevoerd door tweetalige, externe Nederlandse deskundigen op basis van adviesdagen/vergoedingen.

Financiële participatie van de MKBs:

De 8 deelnemende MKBs zijn als kaderpartners in het financiële plan opgenomen.

De activiteiten in MP 1 en MP 2 worden uitgevoerd door medewerkers van de projectpartners (Hogeschool Münster, Universiteit Twente). Het MKB draagt bij aan deze kosten door het vrijmaken van het personeel voor de workshops, het mede organiseren van de activiteiten op locatie en de catering tijdens de activiteiten. Zij zullen ook een contactpersoon definiëren die de maatregelen in het bedrijf coördineert.

De kosten voor adviesdiensten in MP3 en MP4 (analoog aan volwassenheidsniveaus 3 en 4) worden toegewezen aan de KMO's als kaderpartners. Maximaal 75% van de kosten voor adviesdiensten worden vergoed. De financiering van deze raadplegingen kan alleen worden gebruikt voor externe kosten. De financiering kan niet worden gebruikt om interne kosten te dekken.

In de toekomst: nieuwe bedrijven kunnen financieel worden ondersteund op basis van gemengde financiering door optimalisering van de "Präventionsgesetz" of het gebruik van de "Präventionsgesetz" of of samenwerking met de ziekenfondsen (bv. opname van het Health (Pro)Fit-project in het maatregelenpakket van de ziekenfond). Financiële participatie van de bedrijven in gezondheidsmaatregelen voor de werknemers en het hele bedrijf lijkt aangewezen.

Mijlpalen:

- Aan elk van de 8 betrokken bedrijven wordt een volwassenheidsniveau toegekend.
- Er is een lijst van criteria opgesteld voor Health (Pro)Fit maatregelen voor volgroeidheidsniveaus 1-4.
- Elke onderneming ontvangt de in dat stadium van de looptijd voorziene maatregelen, afhankelijk van de volwassenheidsniveau
- Minstens de helft van de werknemers in de bedrijven die tot de volwassenheidsniveau I - II zijn ingedeeld, zijn bereikt door middel van maatregelen (gezondheidscontroles, workshops, coaching, intensief trainingsprogramma van 10 weken).
- Minstens 3 teamcoachings per jaar of een maandelijkse procesondersteuning werden aangeboden in de bedrijven met de indeling tot de volwassenheidsniveaus III-IV.

WP 5 Evaluatie van het ontwikkelingsproces in de MKBs en toekenning van "Gezonde werkgever"-keurmerk

Deelnemende projectpartners: FH Münster, Universiteit Twente.

De in de eerste stap ontwikkelde succesindicatoren worden hier gebruikt. De pakketten van maatregelen geëvalueerd over de gehele uitvoeringsperiode.

Het voordeel wordt op verschillende niveaus geëvalueerd door middel van kwantitatieve en kwalitatieve vragenlijsten/interviews, of

Inzameling van bloedparameters en andere klinische indicatoren:

Individueel gedragsniveau van de medewerkers:

- Veranderingen in levensstijl (bijv. gezonde voeding, beweging, stress, sociale parameters)
- Verbetering van klinische parameters (bv. bloedlipiden, bloedglucose, gewicht, bloeddruk, bloeddruk, enz.
- prevalentie van ziekten (bv. burnout)
- verbetering van de levenskwaliteit, vitaliteit en prestaties)
- AU Dagen
- arbeidstevredenheid
- Verbeterde verwerkbaarheidsindex
- ...

Relatie niveau (leidinggevenden en bedrijfsleiding):

- Meer gezondheidsaanbiedingen van MKBs (bv. stappentellers, gezonde snacks...)
- Verbeterde bedrijfscultuur (op werknemers-, team- en managementniveau)
- Verbetering van de leiderschapscompetentie
- Langdurige retentie van specialisten en medewerkers
- ...

Na een succesvolle implementatie van de maatregelen kan het bedrijf het volgende hogere niveau in het volwassenheidsmodel bereiken en vervolgens gecertificeerd worden met het keurmerk "gezonde werkgever". Voor elk bedrijf zijn geëngageerde en gemotiveerde medewerkers een waardevolle hulpbron die moet worden behouden en bewaard. Het Euregionale keurmerk "gezonde werkgever" voor het MKB kan hiertoe bijdragen. Door middel van certificering wordt het MKB door het publiek gezien als een aantrekkelijke werkgever en toont het zich betrokken bij zowel de werknemer als de economische regio. Met het keurmerk geeft het bedrijf een signaal af naar de buitenwereld en laat het zien dat het verantwoordelijkheid neemt voor een goede werksfeer, een gezonde bedrijfscultuur, een gezond personeelsmanagement en een veilige werkomgeving (veiligheid en gezondheid op het werk).

Voor de werknemer heeft de certificering van een MKB een positieve invloed op de keuze van de werkgever. Hij associeert zich met de keurmerk: het bedrijf zal voor mij en mijn gezondheid zorgen. Een hoge werknemertevredenheid leidt op zijn beurt tot loyaliteit van de werknemers aan het bedrijf, een hogere productiviteit en een groter concurrentiepotentieel. Het gecertificeerde bedrijf dient als rolmodel voor de economische regio.

Voor de toekenning van het Euregionale "Health (Pro)Fit keurmerk" streven wij naar het volgende proces:

- kick-off evenement
- personeelsenquête
- Raadpleging ter plaatse (bedrijfsbezoeken, inventarisatie, voorstellen voor maatregelen op basis van de maturiteitsniveaus I-IV),

Ondersteuning bij de stapsgewijze implementatie, verdere ontwikkeling en optimalisatie van gezondheidsmaatregelen)

- Het zegel wordt uitgereikt door een panel van deskundigen.

- Ceremoniële eerbetoon aan het MKB met de betrokkenheid van de politiek, de pers, de bedrijfsleiding en de betrokken gezondheidsdeskundigen

Voor het netwerken op lange termijn worden de met succes bekroonde bedrijven samengebracht in een alumninetwerk. Bekroonde bedrijven komen na afloop van het project bijeen om ervaringen uit te wisselen en om een gezond bedrijf verder te ontwikkelen en op te leiden.

Mijlpalen:

- Het ontwikkelingsproces en het succes werden wetenschappelijk geëvalueerd.
- De euregionale "Health (Pro)Fit keurmerk" werd ontwikkeld.
- Het werkgeverskeurmerk is toegekend aan bedrijven die de maatregelen met succes hebben uitgevoerd.
- Alumni-netwerk wordt opgericht

Op welke doelgroepen is het project gericht? Hoe worden deze doelgroepen bereikt?

Het doel van het Health (Pro)Fit project is het duurzaam versterken van MKB's door middel van maatregelen voor gezondheidsbevordering, teamontwikkeling en gezondheidsmanagement (inclusief aandacht voor grensoverschrijdende diversiteit en generatiediversiteit).

De focus ligt op het behouden en bevorderen van gezonde, vitale, gemotiveerde en werkbare medewerkers, teams en managers. Verdere doelstellingen zijn het verminderen van het toenemende risico op ziekteverzuim als gevolg van arbeidsongeschiktheid en om werknemers in staat te stellen tot de pensioengerechtigde leeftijd van 67 jaar en eventueel daarna te werken. De focus ligt ook op het aantrekken en behouden van gekwalificeerde specialisten en managers via de economische en productiviteitsfactor gezondheid.

De doelgroep van het project bestaat uiteraard uit MKB's en hun werknemers, teams en managers in de EUREGIO-gebied, die tegelijkertijd een deel van de samenleving als burgers vertegenwoordigen. Daarnaast zijn de wetenschappelijke bevindingen ook van belang voor de wetenschappelijke instellingen. De resultaten van het project komen ook ten goede aan sociale verzekeringsinstellingen (bv. door kostenbesparingen), handelsverenigingen/bedrijfsontwikkelingsagentschappen, gezondheidsdeskundigen (bv. bedrijfsgezondheidszorg) en experts op het gebied van gezondheidszorgbeleid.

Waarom is het project noodzakelijk in het licht van de huidige situatie in het programmegebied?

Achtergrond - Demografische veranderingen vormen een maatschappelijke uitdaging voor zowel Nederland als Duitsland: Het percentage 60-plussers is 18,8% in Nederland en 21,5% in Duitsland. Dit heeft met name gevolgen voor de gezondheidszorg en de arbeidsmarkt. De prevalentie en incidentie van chronische, levensstijl-afhankelijke en kostenintensieve ziekten onder 60-plussers neemt bijvoorbeeld snel toe over de grenzen heen (WHO, 2018), terwijl het aandeel van de beroepsbevolking daalt (Statistisches Bundesamt 2017, UNPOP 2016). Deze ontwikkelingen zijn vooral merkbaar voor MKBs in plattelandsgebieden en vormen een probleem voor zowel werkgevers als werknemers.

Hoewel het in Nederland iets minder moeilijk is om vacatures in te vullen dan in Duitsland, worden demografische trends ook een test voor bedrijven (Manpowergroup-studie, 2018). Vanuit het oogpunt van de Duitse werkgevers is er een daling van het aantal aanvragers van opleidingsplaatsen. Daarnaast hebben veel bedrijven een tekort aan (of behoefte aan) geschoolde arbeidskrachten vastgesteld, wat op zijn beurt heeft geleid tot meer concurrentie om gekwalificeerde arbeidskrachten. De Kreishandwerkerschaft Borken heeft deze vaststelling onlangs bevestigd: "Hoewel de wachttijden voor geschoolde ambachtslieden in Duitsland langer zijn dan ooit tevoren, zijn de diensten van Duitse ambachtslieden ook in Nederland zeer populair. Voor de ambachtelijke bedrijven in de buurt van de grens zijn er goede kansen op extra omzet door de gunstige prijsstructuren in Nederland, die op hun beurt leiden tot langere wachttijden in Duitsland".

Aan de werknemerszijde - niet in de laatste plaats vanwege openstaande posities - zal er sprake zijn van een concentratie van werk. De huidige arbeidswereld wordt vaak gekenmerkt door toegenomen leerbehoeften, nieuwe vormen van werk, ploegenarbeid, baanonzekerheid en onderbroken en onstabiele arbeidsverhoudingen. Daarnaast zorgt de toenemende digitalisering voor ongerustheid, vooral bij oudere werknemers, en worden de bestaande werkeisen verder aangescherpt (ver.di 2015, Bellmann 2017). De gevolgen hiervan zijn terug te vinden in de huidige ziektestatistiek van de ziekenfondsen: Psychologische stress zoals stress, burnout en depressie en spier- en skeletaandoeningen behoorden in 2017 tot de meest voorkomende oorzaken van arbeidsongeschiktheid onder werknemers (DAK 2018). Daarnaast bevorderen een steeds meer sedentaire levensstijl, stress en ongezonde eetgewoonten bij werknemers een toename van leeftijd- en leefstijlgebonden ziekten zoals obesitas, hart- en vaatziekten of diabetes type 2 (WHO 2018). Tegelijkertijd is de verhoging van de pensioengerechtigde leeftijd naar 67 jaar (momenteel 66 jaar in NL en 67 jaar vanaf 2021) een andere gezondheidsbelemmering voor werknemers.

Tijdens de projectvoorbereidingsfase hebben we samen met de Wirtschaftsvereinigung Steinfurt een behoefteevaluatie uitgevoerd en hebben MKB's, de Wirtschaftsvereinigung der Grafschaft Bentheim en het Arbeitsmedizinisches Zentrum Nordwest e.V. (Arbeitsmedizinischen Zentrum Nordwest e.V.) uitgenodigd en de werkelijke uitdagingen en behoeften onderzocht en besproken. De hierboven gepresenteerde statistieken over de vraag werden gestaafd. De bereidheid van de bedrijven om deel te nemen aan het project (zie LOI's) maakt duidelijk dat de bedrijven de uitdagingen aankunnen en bereid zijn om mee te werken aan oplossingen. Onze Nederlandse partners kunnen dit ook bevestigen.

Tegen deze achtergrond wordt het voor bedrijven steeds belangrijker om hun werk en werkomgeving zo in te richten dat werknemers gezond kunnen verouderen en in staat zijn om tot de normale pensioenleeftijd te werken. Terwijl grote bedrijven vaak kunnen terugvallen op reeds bestaande concepten voor bedrijfsgezondheidsmanagement, ontbreekt het MKB vaak aan gerichte maatregelen voor de duurzame bevordering van de gezondheid en prestaties van hun werknemers en managers. Door verschillen in bedrijfsstructuur, personeelsprofielen of beschikbare middelen (bv. tijd of personeel) is het zelden het geval dat de gezondheidsmaatregelen van grote bedrijven worden aangepast aan het MKB. Tegen deze achtergrond is een gericht onderzoek van de gezondheidsbevorderende en gezondheidsbedreigende structuren van het MKB noodzakelijk om precies passende, uitvoerbare en kosteneffectieve maatregelen voor gezondheidsbevordering af te leiden en uit te werken.

Er moet rekening mee worden gehouden dat individuele maatregelen voor gezondheidsbevordering en gezondheidsmanagement van werknemers (bijv. dieetpresentaties) meestal slechts selectief en, zoals de ervaring

heeft geleerd, alleen op korte termijn succesvol zijn. De grote uitdaging hierbij is om medewerkers en leidinggevenden te motiveren om meer verantwoordelijkheid te nemen voor een gezonde levensstijl en om organisatiestructuren zodanig in te richten dat gezond en efficiënt werken mogelijk is. Volgens de Gallup-enquête heerst het "Common Sense" dat de essentiële basis van een gezond bedrijf bestaat uit goed en gezond leiderschap en een team dat goed samenwerkt - maar de resultaten tonen ook aan dat dit geen "Common Practice" is.

Beschrijft u het innovatieve karakter van het project. Wat is nieuw/innovatief aan het project? Welke veranderingen brengt het project teweeg?

De door de FH Münster ontwikkelde Health (Pro)Fit aanpak is nieuw en wordt voor het eerst in dit project toegepast. Het concept volgt een holistische benadering (rekening houdend met de facetten van mentale, sociale en fysieke gezondheid) en een systematische aanpak (rekening houdend met het MKB-systeem) en maakt als modulair gezondheidsmanagement programma de stapsgewijze invoering, verdere ontwikkeling en optimalisatie van een gezondheidsbevorderende bedrijfscultuur/gezond bedrijf mogelijk.

Het kernstuk is het zogenaamde Health(Pro)Fit-volwassenheidsmodel van MKB's, dat in een eerste stap de gezondheidsbevorderende en gezondheidsbedreigende criteria/structuren van de onderzochte MKB's evalueert (bv. ziekten-dagen, prevalentie van chronische ziekten, aanbod van maatregelen, diversiteit) en geanalyseerd (evaluatie van de werkelijke toestand). Op basis van de criteria/structuren wordt een allocatie naar een van de vier Health (Pro)Fit volwassenheidsniveaus gemaakt met precies passende, uitvoerbare en kostenefficiënte pakketten van maatregelen, die gericht zijn op medewerker-, teams-en/of managementniveau en zijn afgestemd op de respectievelijke behoeften en eisen van de onderneming. De Health (Pro)Fit volwassenheidsniveaus I-IV zijn aangepast aan het respectievelijke "volwassenheidsniveau" van de MKB. Als zogenaamd "begeleidingssysteem" maakt het volwassenheidsmodel de directe en stapsgewijze implementatie, verdere ontwikkeling en optimalisatie van gezondheidsmaatregelen naar een gezonde onderneming mogelijk.

De maatregelenpakketten zijn gebaseerd op de mate van volwassenheid:

- Volwassenheidsniveau I (StartSmart) richt zich op het individu in het MKB (laagdrempelige gezondheidsdiensten)
- Volwassenheidsniveau II (HighHealth) richt zich op het individu in het MKB (intensieve gezondheidsopleiding)
- Volwassenheidsniveau III (StayStrong) richt zich op het team/teams in het MKB (teamcoaching)
- Volwassenheidsniveau IV (Health(Pro)Fit) richt zich op de bedrijfsvoering (bedrijfseigenaren en leidinggevenden) (bevordering van een gezonde bedrijfscultuur)

Ieder project moet onder één van de beide prioriteiten “Verhoging van de grensoverschrijdende innovatiekracht van het programmagebied” (prioriteit 1) “Sociaal-culturele en territoriale cohesie van het programmagebied” (prioriteit 2) uit het samenwerkingsprogramma vallen. Elke prioriteit omvat een centrale doelstelling van het operationeel Programma:

- Prioriteit 1: Meer product- en procesinnovaties
- Prioriteit 2: Vermindering van de barrièrewerking van de grens voor burgers en instituties

Hoe draagt uw project bij aan het bereiken van deze doelstelling? Waarom wordt het project grensoverschrijdend uitgevoerd (en niet nationaal)?

Het project zal worden toegewezen aan prioriteit 2 (vermindering van het barrière-effect van de grens). Thematisch gezien is het project voornamelijk verbonden met de gebieden "structuur en demografie", "werk, onderwijs en cultuur" maar ook "netwerkontwikkeling".

Het project draagt op verschillende niveaus bij aan het verminderen van het barrière-effect van de grens:

- De aantrekkelijkheid van de grensoverschrijdende arbeidsmarkt en de euregionale werkgevers wordt versterkt door de maatregelen en het EUREGIONALE label "Gezonde werkgevers".
- Werkgevers en werknemers aan beide zijden van de grens profiteren van de grensoverschrijdende uitwisseling van deelnemende bedrijven. Het inzicht in bestaande maatregelen op het gebied van gezondheidsbevordering in bedrijven leidt tot een positieve houding die gekenmerkt wordt door respect.
- De in dit project beschreven maatregelen verzachten rechtstreeks de gevolgen van de demografische veranderingen, zowel op de werkplek als in de privésfeer.
- De betrokkenheid van verschillende bedrijfsverenigingen, de bedrijven zelf en de universiteiten legt de basis voor een netwerk voor gezondheidsbevordering op het werk dat nog niet in deze vorm bestaat.

Waarom wordt het project grensoverschrijdend uitgevoerd (en niet nationaal)?

Het project Health (Pro)Fit richt zich op een belangrijk aspect van het programmagebied, namelijk "gezondheid". Het wordt een productiviteitsbron voor bedrijven en een verademingsfactor voor de gezondheidszorg/sociale zekerheidsstelsels. Micro-, kleine en middelgrote ondernemingen (MKB's), die een aanzienlijk deel van de plattelandseconomie vertegenwoordigen, staan aan beide zijden van de grens voor dezelfde uitdagingen van demografische en sociale veranderingen.

De kern van gezond grensoverschrijdend werk

- is samengesteld uit verschillende factoren (waarden en strategieën van besluitvormers binnen een bedrijf en op sociaal en politiek niveau; cultuur van werknemers en managers; leiderschapscultuur; werkorganisatie; kwaliteit van de werkomgeving; individuele levensstijl van werknemers en managers)
- is een sociaal proces en hangt af van de interactie tussen verschillende actoren binnen en buiten het bedrijf.
- bestaat uit verschillende niveaus (individueel niveau - organisatieniveau - gemeentelijk niveau - nationaal niveau - Euregioaal niveau). Gezonde bedrijven in de EUREGIO verbinden het individuele en organisatorische niveau en de fysieke, mentale, sociale en economische gezondheid over de grenzen heen.

In alle geplande werkpakketten zal er grensoverschrijdende samenwerking zijn tussen de projectpartners en de doelgroepen. De implementatie van grensoverschrijdende workshops met deelname van Duitse en Nederlandse MKBs en andere belanghebbenden zal de bestaande en nieuw verworven ervaringen in de grensregio toegankelijk maken voor specifieke doelgroepen. Deze grensoverschrijdende aanpak verbetert niet alleen de gezondheidsbevordering in Duitse en Nederlandse bedrijven, maar verhoogt ook de aantrekkelijkheid van de Euregioale arbeidsmarkt.

Het is van cruciaal belang de krachten aan beide zijden van de grens te bundelen en kennis en ervaring uit te wisselen met de hulp van een bekwaam grensoverschrijdend team van deskundigen, een beter begrip van de gezondheidsstructuren (met inbegrip van culturele normen en waarden) van de twee landen te ontwikkelen en gezamenlijke oplossingen te vinden, zodat beide landen daarvan kunnen profiteren.

Concreet betekent dit dat allereerst de culturele overeenkomsten en verschillen tussen Duitse en Nederlandse MKB's zullen worden onderzocht (bv. aantal werknemers, kwalificatie van werknemers, werkterreinen en werkbelasting, personeelsstructuur, vermogen om met het werk om te gaan, ziektecijfer, lichamelijke en geestelijke gezondheid). Structurele en culturele observaties worden uitgewisseld en ervaringen worden geanalyseerd. Zo kunnen Nederlandse bedrijven rapporteren over kansen en risico's met een vlakke hiërarchie, terwijl Duitse bedrijven ervaring hebben opgedaan met verschillende management- en organisatiestructuren.

Onlangs (22.2.2019) zijn de onderzoeksresultaten over grensoverschrijdende samenwerking gepubliceerd in de Graftschafter Anzeiger. De studie, die in opdracht van de economische ontwikkelingsagentschappen van de grote EUREGIO-steden Enschede, Münster en Osnabrück werd uitgevoerd, toont aan dat het potentieel van grensoverschrijdende samenwerking vaak onbenut blijft. Een van de belangrijkste redenen die werden genoemd, was de andere arbeidscultuur.

Er moet ook rekening worden gehouden met de uitgangssituatie van het gezondheidsbeleid van de respectieve landen - sleutelwoord: "Präventionsgesetz" (preventiewetgeving). Ook hier is het belangrijk om van elkaar te leren en de belangen van het grensoverschrijdende gezondheidsbeleid te behartigen. Terwijl in Duitsland de uitkeringen voor gezondheidsbevordering op de werkplek sinds 2015 in ieder geval op papier door de "Präventionsgesetz" zijn geregeld, bestaat een dergelijke wet in Nederland nog niet (hier wordt de gezondheidsbevordering uitsluitend door het bedrijf zelf of door de gemeente gefinancierd). In de nabije toekomst is ook in Nederland wetgeving gepland om gezondheidsbevordering te implementeren (Wet Publieke Gezondheid, artikel 2D). Door politieke actoren in het comité van deskundigen te betrekken, is het mogelijk om directe grensoverschrijdende projectervaring op te nemen.

De Duitse "Präventionsgesetz" heeft tot doel de gezondheid te bevorderen, met name in bedrijven (en gemeenschappen). De realiteit toont aan dat er een gebrek is aan een alomvattend aanbod voor het beheer van de

gezondheid op het werk (de bestaande aanbiedingen gaan vaak niet verder dan de bevordering van de gezondheid op het werk) en dat het potentieel van deze wet nog lang niet is uitgeput. Bij de uitwerking/opzet van de Nederlandse Zorgpreventiewet en de verdere ontwikkeling van de Duitse "Gesundheits-/Präventionsgesetz" kunnen verschillende culturele perspectieven op de situatie nieuwe gezamenlijke oplossingsrichtingen en actiemogelijkheden zichtbaar maken, zodat beide landen inspiratie krijgen voor een goed functionerende wet. Het in het kader van de Health (Pro)Fit opgerichte grensoverschrijdende comité van deskundigen kan bijdragen aan de optimalisatie en implementatie van deze specifieke rechtsgrondslag. Het Health (Pro)Fit-proces richt zich op de exacte aard van deze benaderingen.

Bovendien maakt het grensoverschrijdende project het mogelijk om de bestaande MKB's en projectpartners beter te netwerken en om grensoverschrijdende duurzame structuren te creëren door de ontwikkeling van een EUREGIONAAL werkgeverslabel.

De grensoverschrijdende vakinhoudelijke en didactische aanpak in de werkpakketten, de ontwikkeling van nieuwe gezondheidsbevorderende maatregelen in de MKBs en nieuwe bestuursstructuren resulteren in duidelijke synergie-effecten die niet alleen door nationale samenwerking zouden worden bereikt.

Bovendien is er op andere niveaus een grensoverschrijdende toegevoegde waarde te zien:

1. Een gezonde werkomgeving is van invloed op de kwaliteit van het leven op het werk en de kwaliteit van het leven buiten het werk (d.w.z. onze werksituatie en onze levenssituatie zijn direct met elkaar verbonden en kunnen niet duidelijk worden gescheiden). Een gezonde werkomgeving (bv. een Duitse werknemer in een Nederlands MKB) heeft dus ook een positief effect op de directe leefomgeving (bv. gemeente) en vice versa. Met de uitvoering van dit project dragen we direct bij aan de EUREGIO-visie om de kwaliteit van leven en werk van mensen aan beide zijden van de grens te verbeteren. De aantrekkelijkheid van het wonen en werken tussen de culturen in deze regio wordt direct versterkt door onze inspanningen. We willen deze doelstellingen niet alleen bereiken met de maatregelen die in de bedrijven worden uitgevoerd, maar ook door de vorming van een grensoverschrijdend panel van deskundigen met actoren uit de politiek, het bedrijfsleven en de samenleving. Hier vindt al een grensoverschrijdende kennisoverdracht plaats.
2. Een gezonde werkomgeving heeft een invloed op de micro-economie (verhoging van de productiviteit van het MKB) en op de macro-economie (gezondheidszorg en welvaart van een land en daarbuiten op de welvaart van de EUREGIO en het concurrentievermogen).
3. Een gezonde werkomgeving heeft een positief effect op de grensoverschrijdende sociale cohesie (sociale gelijkheid, sociale ontwikkeling, sociale diversiteit, sociaal kapitaal, bv. interpersoonlijke relaties).

De duurzaamheid van het project vindt plaats op verschillende niveaus:

1. Werknemers/leidinggevenden krijgen als individu maatregelen om hun persoonlijke gezondheid in stand te houden.
2. De betrokken ondernemingen kunnen op lange termijn profiteren van de kwalificatie van werknemers/uitvoerende werknemers in het kader van een "train-the-trainer"-maatregel. Geschikte actoren kunnen bijvoorbeeld leden van de gezondheidsadviesraad, werknemers, bedrijfsartsen zijn.
- 3 De deelnemende bedrijven fungeren als "vuurtoren" en zijn rolmodellen voor andere bedrijven in de regio.
4. Door het bestaan van grensoverschrijdende bedrijfsnetwerken op het gebied van "bedrijfsgezondheidsmanagement" kunnen de maatregelen op duurzame wijze worden vastgesteld en verder ontwikkeld. Zorgverzekeringsfondsen of beroepsverenigingen kunnen bijvoorbeeld als multiplicator fungeren.
5. Om de continuïteit van het Health(Pro)Fit-project te waarborgen, is het belangrijk om een grensoverschrijdend platform/forum te creëren voor belanghebbenden en voor de overname van andere bedrijven. Dit gebeurt a) virtueel via een interactieve website en b) eigenlijk via een commissie van deskundigen met netwerkstructuren. Hieruit kan een business case benadering worden afgeleid die verder gaat dan dit project: het gevormde grensoverschrijdende deskundigencomité, dat bestaat uit vertegenwoordigers van onder andere de politiek, de wetenschap, de praktijk, de handelsverenigingen, de ondernemers en de sociale verzekeringsmaatschappijen, zal ook na afloop van het project blijven bestaan. De leden van het panel van deskundigen zullen de volgende bijdragen leveren: 1) De bedrijfsvereniging en de vertegenwoordigers van de ondernemingen met hun grensoverschrijdende bevoegdheid op dit gebied zullen nieuwe Duits-Nederlandse MKBs overnemen. 2) Als een dienst bieden vertegenwoordigers van de wetenschap en de adviespraktijk voor deze kleine en middelgrote ondernemingen maatregelen voor het beheer van de gezondheid van deze kleine en middelgrote ondernemingen aan voor de rijpheidsniveaus 1-4. De kosten voor de gebruikte diensten worden gedragen door het MKB. 3) De politici en ziekenfondsen (indien van toepassing, andere socialeverzekeringsmaatschappijen) zullen proportioneel delen in de gemaakte kosten als de MKBs voldoen aan de gespecificeerde Health (Pro)Fit-criteria en zullen gezamenlijk het Euregionale "Health (Pro)Fit keurmerk" toekennen na het gezondheidsmanagement proces.

In de toekomst zal een "Euregionaal instituut voor gemeentelijk en bedrijfsgezondheidsmanagement" worden opgericht. Doel van het instituut:

- Opleidingscentrum voor de opleiding van grensoverschrijdende Health(Pro)Fit-facilitators
- Grensoverschrijdend aanbod voor "train de trainer" programma's (opleiding tot grensoverschrijdende gezondheidsmanager uit de gelederen van de werknemers/personeelsmanagers van het MKB. Hier: Kostenabsorptie door KMO's).
- Grensoverschrijdend aanbod van bijscholingsmaatregelen op het gebied van bedrijfsgezondheidsmanagement voor Duitse en Nederlandse KMO's
- Coördinatie van de toekenning van het Euregionale "Health (Pro)Fit keurmerk".

Geplande kosten	
Geraamde subsidiabele projectkosten	
Personeelskosten	€ 484.748,00
Overige kosten	€ 148.000,00
(-) Inkomsten	
Totaal	€ 632.748,00

Voorgestelde financiering			
Financier	Privaat / Publiek	Totale financiering	%
Eigenbeitrag / Eigen bijdrage		€ 174.387,01	27,56 %
Diverse KMU/MKB	Privat / Privaat	€ 43.200,00	6,83 %
TAFH Münster GmbH	Privat / Privaat	€ 11.014,13	1,74 %
Universiteit Twente	Öffentlich / Publiek	€ 53.972,75	8,53 %
Fachhochschule Münster	Öffentlich / Publiek	€ 66.200,13	10,46 %
INTERREG-Finanzierung / INTERREG-financiering		€ 458.362,01	72,44 %
EFRE / EFRO	Öffentlich / Publiek	€ 316.374,00	50,00 %
MB Niedersachsen	Öffentlich / Publiek	€ 17.748,38	2,80 %
MWIDE NRW	Öffentlich / Publiek	€ 53.246,13	8,42 %
Provincie Overijssel	Öffentlich / Publiek	€ 70.993,50	11,22 %
Totaal		€ 632.749,02	100 %

15: Advisering INTERREG V-projecten

b) *“Kanalallee Denekamp-Nordhorn”*

Het projectconcept treft u als **bijlage** aan.

Opmerkingen EUREGIO-commissie “Economie en Arbeidsmarkt” en Dagelijks Bestuur:

Er zijn geen opmerkingen van de commissie “Economie en Arbeidsmarkt” en het Dagelijks Bestuur.

Besluitvoorstel:

Aanbeveling.

Projecttitel: Kanalallee Denekamp - Nordhorn

Volledige projectaanduiding: Verbindingen langs de Kanalallee Denekamp - Nordhorn

Geplande begindatum: 01-01-2020

Geplande einddatum: 30-06-2022

Stand van zaken per: 4-6-2019

Lead partner

Naam organisatie: Gemeente Dinkelland

Adres, plaats: Nicolaasplein 5 7591MA, Denekamp Nederland (Twente)

Contactpersoon: Coen Dercksen

Telefoonnummer:

Overige projectpartners

Naam: Stadt Nordhorn

Plaats: Nordhorn (Grafschaft Bentheim)

Naam: Gemeente Dinkelland

Plaats: Denekamp (Twente)

Samenvatting project

Gemeente Dinkelland heeft intensieve contacten met Duitse gemeente Nordhorn. De steden Denekamp en Nordhorn hebben al een traditie van gezamenlijke samenwerking. Zo zijn er in het verleden bijvoorbeeld gezamenlijke Raadsvergaderingen gehouden. Er is een nauwe samenwerking tussen de reddingsdiensten en vele andere projecten. In het verleden werd voorrang gegeven aan wegverbindingen. De reactivering van de lokaal personenvervoer per spoor in Nordhorn, maar ook het veranderde mobiliteitsgedrag, moet in de toekomst ook op andere manieren tot een sterker netwerk leiden. Het fietspad en de waterverbinding langs het Nordhorn-Almelo-kanaal kunnen een centrale rol spelen. Om een betere samenwerking op verschillende sociale niveaus te vergemakkelijken, moeten knelpunten worden weggewerkt en moeten aanvullende infrastructuurelementen worden gecreëerd voor public relations en gezamenlijke acties. (zie bijlage 1).

Onlangs is er gedachte ontwikkeld om in ieder geval het deel tussen Denekamp en Nordhorn cultuurhistorisch met elkaar te verbinden. Dat gaan we doen door het smalle fietspad langs het kanaal Almelo – Nordhorn te verbreden en het realiseren van een cultuurhistorische route die je zowel wandelend als fietsend kunt beleven. Daarnaast koesteren en conserveren we de bestaande kwaliteiten van het kanaal en zijn omliggende landschap. De bedoeling is om dit gebied beter beleefbaar en toegankelijker te maken door het verbeteren van wandel/fietsroutes langs het kanaal.

De kwaliteitsambitie die wij voor ogen hebben bestaat uit

- Bestaande kwaliteiten verbinden aan de nieuw te ontwikkelen route, zoals landgoederen, boeren erven, water en natuur
 - Vergroten van de beleefbaarheid en de toegankelijkheid van N 2000 gebieden
 - Cultuurhistorische waarden versterken
 - Verbeteren en verbreden van de biodiversiteit
 - Educatieve route: Plaatsen van samenwerking (douaneloods, bootdok, enz.)
- (zie bijlagen 2-6)

Concrete maatregelen en activiteiten

Projektvorbereitung / Projectvoorbereiding

Als voorbereiding op deze aanvraag is de gemeente Dinkelland en de stad Nordhorn regelmatig bij elkaar gekomen om de gezamenlijke visies met elkaar te delen en uit te werken. Die heeft er toe geleid dat in januari 2019 tijdens een gezamenlijke raadsvergadering een samenwerkingsovereenkomst getekend is. Deze overeenkomst omvatten projecten/activiteiten die wij in de komende gezamenlijk met elkaar willen oppakken. Dit project is een onderdeel hiervan. Hiervoor is een gezamenlijke projectgroep met leden uit de ambtelijke organisatie van Dinkelland en Nordhorn opgesteld.

Naast de gezamenlijke bijeenkomsten zijn zowel de gemeente Dinkelland, als ook de stad Nordhorn in overleg gegaan met externe partijen over onder andere de haalbaarheid, hun medewerking enz..

In Dinkelland wordt nauw samengewerkt met externe partijen zoals:

- Stichting Toeristische Ondernemers Federatie Dinkelland
- Heemkunde Denekamp
- Routenetwerk Twente
- Provincie Overijssel

Aan de kant van de stad Nordhorn is er nauwe coördinatie met de lokale VVV (Verkehrs- und Veranstaltungsverein). Nordhorn heeft ook al jaren een waterstadwerkgroep, waarin de stad Nordhorn aan één tafel zit met verschillende deelnemers. Hiertoe behoren verenigingen zoals "Graf Ship" en de BCN (Bootsclub Nordhorn), maar ook autoriteiten zoals de Lower Nature Conservation Authority en Lower Water Authority van het graafschap Bentheim of de NLWKN (Niedersächsischer Landesbetrieb für Wasserwirtschaft, Küsten- und Naturschutz). In dit kader zullen verschillende onderwerpen rond het Nordhorn-Almelo-kanaal en mogelijke projecten worden besproken. Het hier gepresenteerde project zal ook in deze context worden begeleid.

Projektverwaltung / Projectbegeleiding

Dit project wordt begeleidt door interne projectleider en inhoudelijke specialisten van de gemeente Dinkelland en de stad Nordhorn aangevuld met externe partijen.

PR und Kommunikation / PR en communicatie

Gemeente Dinkelland heeft een intensieve samenwerking met Duitse gemeente Nordhorn. Onlangs is er gedachte ontwikkeld om in ieder geval het deel tussen Denekamp en Nordhorn cultuurhistorisch met elkaar te verbinden. Dat gaan we doen door het smalle fietspad langs het kanaal Almelo – Nordhorn te verbreden en het realiseren van een cultuurhistorische route die je zowel wandelend als fietsend kunt beleven.

Daarnaast koesteren en conserveren we de bestaande kwaliteiten van het kanaal en zijn omliggende landschap. De bedoeling is om dit gebied beter beleefbaar en toegankelijker te maken door het verbeteren van wandel/fietsroutes langs het kanaal. Het resultaat hiervan is dat erven en landgoederen en de cultuurhistorie beter worden ontsloten voor de Duitse- en Nederlandse- toerist.

De cultuurhistorische kanaalroute Denekamp Nordhorn kan als vertrekpunt en knooppunt van routes van en naar Noordoost-Twente gaan fungeren, en aansluiten op het Landschapscentrum WonderryckTwente. Er zijn diverse routes in ontwikkeling die bij het plan kunnen aansluiten en gezamenlijk een grotere fiets- of wandelronde vormen. (Beekdalen en Essenroute, Grensstenenroute, Tramroute en Stuwwalroute). Gezamenlijk heten deze routes het "Twents blokje om". Deze routes worden ontwikkeld middels kaarten, panelen, route-uitgaven en bewegwijzering.

Via Nordhorn als eindpunt van de kanaalroute zou er dan een directe overgang zijn naar de ADFC-kwaliteitsroute "Vechtetalroute" in het gebied waar het kanaal uitmondt in de Vechte. De Vechtdalroute is een grensoverschrijdende fietsroute die het verloop van de Vechte over 223 km volgt vanaf de bron in Darfeld in het Münsterland tot aan de monding in het historische handelsstadje Zwolle, Nederland. In totaal 15 verschillende steden en gemeenten zijn hier verbonden door de Vechtetalroute aan zowel de Duitse als de Nederlandse zijde. Vanaf Nordhorn loopt deze route ook parallel aan de grensoverschrijdende "kunstwegenroute". De "kunstwegen" met de zuidelijke uitbreiding "raumsichten" (van Nordhorn tot Ohne) is een open museum in de natuur dat uniek is in Europa. Meer dan 80 kunstwerken van hedendaagse kunstenaars zijn vrij toegankelijk langs de route.

De kwaliteitsambitie die wij voor ogen hebben bestaat uit:

- Bestaande kwaliteiten verbinden aan de nieuw te ontwikkelen route, zoals landgoederen, boeren erven, water en natuur
- Vergroten van de beleefbaarheid en de toegankelijkheid van N 2000 gebieden
- Cultuurhistorische waarden versterken
- Verbeteren en verbreden van de biodiversiteit

inhoudelijke activiteiten - Grensoverschrijdend participatieproject

Grensoverschrijdend participatieproject:

Om de verbindingssassen, met inbegrip van de potentiële gebruikersgroepen, verder te ontwikkelen, moet aan beide zijden van de grens een brede participatie van burgers en autoriteiten plaatsvinden om het projectidee uit te werken en nieuwe projecten te ontwikkelen. Tegelijkertijd dient de deelname om het concept bekend te maken en geïnteresseerde gebruikersgroepen te activeren. Het doel is om vervolgens een zelf ondersteunende gebruikersstructuur te hebben gecreëerd.

Om dit traject goed uit te kunnen voeren willen graag een externe begeleider/gebiedsregisseur vragen om beide partijen hierin te begeleiden.

Cultuurhistorische route - Plaatsen infoborden

Plaatsen infoborden

Het Routenetwerk neemt deze werkzaamheden voor haar rekening. Het gaat hier om het ontwerp van de tekstborden, redigeren teksten. En het plaatsen van de borden. De teksten worden aangeleverd door Heemkunde Denekamp. De bestaande bewegwijzering kan worden voortgezet. Hiervoor wordt verwezen naar punt 4.2 van het projectconcept van de VVV Nordhorn van 12.11.18 voor de "Kanaalfietsroute Almelo-Noordhorn", waarvoor door de EUREGIO een financiering van maximaal 10.000 € uit het INTERREG-IV-A-project "Grensoverschrijdende toeristische innovatie", deelproject Cluster City Marketing, is goedgekeurd.

Cultuurhistorische route - kanaaloever vrijmaken

kanaaloever vrijmaken

Het vrijmaken van de oostelijke oever van het kanaal voor fietsverkeer in de loop van het Nordhorn-Almelo kanaal is een ander idee. De stad Nordhorn heeft de vegetatie op een deel van het fietspad langs het kanaal al ingekrompen en plant overeenkomstige maatregelen voor andere delen van het kanaal. Bovendien is de oorspronkelijke structuur van het geklasseerde grachtenensemble niet meer leesbaar. Op dit moment is het kanaal slecht zichtbaar vanaf het fietspad en daardoor moeilijk te zien voor toeristen. Het is dan ook de bedoeling om de zichtbaarheid van het kanaal in zijn oorspronkelijke staat te herstellen door middel van uitgebreide snijwerkzaamheden en zo de toeristische ervaring op de fietsroute langs het kanaal te verbeteren. Tegelijkertijd wordt door het verwijderen van de vegetatie voorkomen dat er jaarlijks bladeren en takken in het kanaal terechtkomen, wat zal leiden tot een aanzienlijke verbetering van de waterkwaliteit.

Cultuurhistorische route - Telstation voor fietsverkeer

Telstation voor fietsverkeer

Gepland is de Installatie van een permanent telstation voor fietsverkeer in de loop van het Nordhorn-Almelo kanaal. De stad Nordhorn staat bekend als een fietsvriendelijke gemeente met een aandeel fietsverkeer van ongeveer 40% voor haar goede fietsverkeersinfrastructuur. Elke dag is de fiets in directe concurrentie met het gemotoriseerde verkeer. Het reeds toonaangevende quotum van 40% in Nedersaksen moet worden geconsolideerd of zelfs nog beter worden verhoogd in de daaropvolgende jaren door middel van verdere gerichte maatregelen. De stad Nordhorn, met een aandeel fietsverkeer van 40% vandaag de dag, ligt dus op hetzelfde niveau als het Münster in Westfalen, dat in Duitsland bekend staat als fietsstad. Om fietsers duidelijk te maken wat een belangrijk deel van de totale mobiliteitsverdeling is, moet een eerste permanent telpunt worden opgezet op een hoofd fietspadverbinding tussen Denekamp en Nordhorn. Het belangrijkste fietspad in het verloop van het Nordhorn-Almelo-kanaal is een van de belangrijkste fietspaden in de stad. Deze as leidt alle zuidelijke stadsdelen op een pad ver weg van het gemotoriseerde verkeer. Een concrete uitrusting van het telpunt is nog niet vastgesteld. In principe moeten de kolommen worden afgestemd op die van de Nedersaksische hoofdstad Hannover. De daar geïnstalleerde telpunten geven de tijd, het aantal fietsers per dag en een telling voor het hele jaar. Daarnaast zal het fietslogo van de stad Nordhorn verschijnen. Aangezien de telpunten nog niet op zonne-energie werken, is het noodzakelijk om een nieuwe stroomaansluiting te installeren. Voor de exploitatie zal gebruik worden gemaakt van elektriciteit uit hernieuwbare bronnen.

Infrastructuur - verbreden fietspad

Verbreden 4,3 km fietspad

Om de landschappelijke- en cultuurhistorische route voor o.a. toeristen van beide kanten van de grens veilig te kunnen beleven, wandelend of fietsend is de wens uitgesproken om het bestaande betonfietspad van 1.50meter breed te verbreden. De gemeente Dinkelland heeft meerdere varianten laten onderzoeken en is er gekozen voor het model karrespoor. Bij dit model wordt een extra beton pad aangelegd, zodat er een zogenaamd karrespoor ontstaat. Bestaand uit twee betonpaden van 1.50 meter breed die op de grens beter op elkaar gaan aansluiten.

Cultuurhistorische route - Logo route Denekamp/Nordhorn

Logo route Denekamp/Nordhorn

Routenetwerk Twente zal in samenwerking met gemeente Dinkelland en Stadt Nordhorn een logo ontwikkelen voor de Cultuurhistorische route.

Cultuurhistorische route - Herstel Komiezenhut

Herstel Komiezenhut

Heemkunde Denekamp zal de renovatie van de Komiezen hut voor haar rekening nemen en waar mogelijk dit werk uitvoeren met vrijwilligers en waar nodig specialistische werk laten uitvoeren door een aannemer.

STOFD marketing-conceptontwikkeling en arrangementontwikkeling

STOFD marketing-conceptontwikkeling en arrangementontwikkeling

De STOFD (Stichting Toeristische Ondernemers Federatie Dinkelland) gaat in samenwerking met de ondernemers en partners aan de Duitse kant aan de slag met de marketing-conceptontwikkeling en Arrangementontwikkeling. Hiertoe behoren de VVV Nordhorn en haar samenwerkingspartners en Grafschaft Touristik GmbH van het district Grafschaft Bentheim. Het ADFC Nordhorn zal ook betrokken zijn bij de fietsaspecten. Voor een deelname van de hotel- en gastronomische industrie lijkt het ook zinvol om de DEHOGA-districtsvereniging Grafschaft Bentheim erbij te betrekken.

Cultuurhistorische route - Aanschaf historische turfschip

Aanschaf historische turfschip

De gemeente Dinkelland en Heemkunde Denekamp gaan zich inspannen om een vergelijkbaar vrachtschip zoals vroeger op het kanaal voer te bemachtigen, en hier gezamenlijk een geschikte ligplaats voor zoeken in de cultuurhistorische route.

Natuur en educatie - Aanlegplaats

Aanlegplaats

In het kader van het Nordhornproject is de bouw van een aanlegplaats aan het kanaal bij de Ludwig-Povel-School gepland. Deze kan dan worden gebruikt voor zowel toeristische als educatieve doeleinden, zoals "kanoën als schoolsport", niet alleen door de Nordhornse school aan de steiger, maar ook door scholen uit Denekamp en omgeving in het kader van samenwerkingsprojecten.

Natuur en educatie - Natuureducatie op Locatie

Natuureducatie op Locatie

Het is een bestaand educatief programma, waarin de kinderen op een optimale manier kennismaken met alle facetten van de eigen leefomgeving en natuur. In een volgende fase is de wens om dit educatieve programma verder uit te breiden met scholen in Nordhorn en kunnen het Landschapscentrum Natura Docet Wonderryck Twente en het oude douaneloods langs de cultuur historische route als educatief trefpunt fungeren.

Daarom is het in de fase van belang de nodige faciliteiten hiervoor te creëren in de vorm van een veilige fietspad. Zo zorgen we voor een goed, veilige en grensoverschrijdende bereikbaarheid voor onze scholieren zowel aan de Duitse, als ook aan de Nederlandse kant.

Recreatie en toerisme:

Het landschap is een belangrijke kernwaarde van het recreatieve en toeristische product van zowel Dinkelland (Denekamp) als Nordhorn. Voor Dinkelland en Nordhorn als toeristische bestemmingen is het van belang om het landschap te koesteren en toch optimaal te benutten voor toeristische en recreatieve mogelijkheden. Het veranderde landschap brengt kansen met zich mee voor de ontwikkeling van Dinkelland en Nordhorn als toeristische bestemming. Het ontwikkelen van een toeristische bestemming gaat echter ook gepaard met uitdagingen. Het voortdurend wisselende (online) media- en marketingverkeer en daarmee de ontwikkelingen in het consumenten- en vakantiegedrag zorgt al enkele jaren voor een toename van concurrentie op de toeristische markt. Voor toeristische bestemmingen, waaronder Dinkelland en Nordhorn, is het belangrijk zichzelf te blijven onderscheiden op de markt om aantrekkelijk te blijven voor de consument (vakantieganger). Om toeristische bestemmingen optimaal te laten profiteren van economische spin-off is het belangrijk dat er binnen de sector voortdurend strategische keuzes worden gemaakt tussen ondernemers, markt(eting)partijen en de overheid. Vooral een gezamenlijk doelgroepenbeleid is hierbij cruciaal.

Doelgroepsegmentatie recreatie en toerisme

Nederlandse markt:

Op basis van het huidige toeristische product binnen (Noordoost) Twente, haar Duitse grensregio en de ontwikkelingspotentie van het toeristisch product in zowel Duitsland als Nederland vormen ondergenoemde Nederlandse doelgroepen de meest toekomstbestendige en kansrijke doelgroepen voor Dinkelland en Nordhorn:

- Verbindingzoekers,
- Stijlzoekers,
- Inzichtzoekers.

Alle drie de doelgroepen kennen een eigen marketing- en communicatiestrategie. Voor meer informatie over deze doelgroepen: www.leefstijlvinder.nl

De kansrijke doelgroepen kennen ieder een eigen wensen en behoefte patroon binnen het vrijetijdsgedrag (vakantiegedrag). Echter kenmerken zij allen één constante factor; de vraag naar meer cultuurgerichte beleving binnen stad/dorp en landschap. Nordhorn en Dinkelland kennen beide nog veel ontwikkelingspotentie in het kader van cultuurgerichte beleving in zowel stad/dorp als in het landschap. Door op projectbasis in te spelen op deze potentie zorgen Nordhorn en Dinkelland samen voor meer aantrekkingskracht onder kansrijke economische doelgroepen en vergroten zij hiermee haar concurrentiepositie t.o.v. andere toeristische bestemmingen. Binnen dit project is door ondernemers, overheid en markt(eting)partijen dan ook gekozen zich gezamenlijk te richten op de bovengenoemde doelgroepen en de focus te leggen op culturele ontwikkeling.

Duitse markt:

Alle toeristische bestemmingen binnen Nederland willen hun marktaandeel binnen Nederland vergroten. Voor een grensbestemming als Dinkelland (Twente) liggen er echter veel kansen op het inkomend toerisme uit met name Duitsland. Binnen anderhalf uur rijden woont dan ook een grote groep potentiële toeristen. Evenals de Nederlands markt kent de Duitse markt ook haar segmentatiemodellen voor toeristische doelgroepen. De Duitse toerist heeft met name interesse in culturele vakanties, actieve vakanties en vakanties op het platteland in Nederland. Kansrijke doelgroepen voor Dinkelland op de Duitse markt zijn qua wensen, behoeften en interesses vergelijkbaar met de Nederlandse inzichtzoeker en verbindingszoeker. Het toeristische product voor zowel de kansrijke Duitse als Nederlandse toerist kan hierdoor op hetzelfde niveau ontwikkeld worden. De marketing en communicatie rondom het toeristische product vergt echter wel een andere aanpak. De Duitse markt is traditioneler ingesteld dan de Nederlandse markt en vraagt om met name meer offline in plaats van online marketing- en communicatiemiddelen.

Economie

Innovatieve activiteiten en samenwerking ondernemers (verenigingen). De ondernemers, organisaties in het gebied kunnen met elkaar een samenwerking aangaan

waarbij zij nieuwe activiteiten in het gebied aanjagen. Verder zijn er ideeën om gezamenlijk een recreatie dag Denekamp-Nordhorn te organiseren met allerlei belevingsactiviteiten.

Bij de diverse activiteiten kunnen verenigingen uit de regio betrokken worden (Historische verenigingen,

visverenigingen, duikverenigingen etc.). Al met al unieke kansen om de streek op de kaart te zetten.

Waarom is het project noodzakelijk in het licht van de huidige situatie in het programmegebied?

Verbreden smalle fietspaden

In de te realiseren cultuurhistorische route is destijds naast zandwegen 4.3 kilometer betonfietspad opgenomen. Deze betonfietspaden zijn te smal aangelegd en is het passeren van tegenliggers op het huidige beton fietspad niet mogelijk. Om goed aan te sluiten op het Nordhornse fietspaden stelsel is het wenselijk om de 4,3 kilometer beton fietspad te verbreden. Voor deze verbreding zijn een aantal varianten onderzocht.

Cultuurhistorische route

Er ligt vanuit de gemeenteraden van Dinkelland en Stadt Nordhorn een wens om Nordhorn en Denekamp landschappelijk en cultuurhistorische met elkaar te verbinden. De aanwezigheid van de vele cultuurhistorische en landschappelijke elementen biedt veel kansen om het gedeelte van het kanaal tussen Denekamp en Nordhorn cultuurhistorische te ontsluiten. Om de verhalen bovenwater te krijgen is er een werkgroep gevormd met Heemkunde Denekamp. De Heemkunde Denekamp beijvert zich om het kanaal tussen de Stadt Nordhorn en het Voltherbroek/Agelerbroek de ruggengraat te doen worden van de te ontwikkelen cultuurhistorische- route. Deze route wordt ontwikkeld samen met het Routenetwerk en gaat over een reeds bestaande route die op een tiental plaatsen wordt voorzien van tekstborden die van tekst en fotomateriaal worden voorzien.

Educatie en Natuur

De te ontwikkelen cultuurhistorische route biedt kansen en uitdagingen voor recreatie en toerisme. Educatie is hier een belangrijk onderdeel van. Vooral op het gebied van de aanwezige waarden van natuur, landschap en cultuurhistorie die in dit gebied tussen Dinkelland en Nordhorn ruimschoots aanwezig zijn. Daarnaast is kennismaken met de veelzijdigheid van de natuur niet alleen goed, maar vooral ook leuk voor kinderen. Ze krijgen hierdoor ruimtelijk inzicht, leren omgaan met planten en dieren, hun motoriek wordt ontwikkeld en bovenal is het vertoeven in de buitenlucht gezond. Natuur en natuurbeleving zijn dan ook onmisbare schakels in de opvoeding en ontwikkeling van kinderen. Ervaringen op dit vlak zijn in de opgroefase bovendien belangrijk voor hun lichamelijke en geestelijke gezondheid.

Natura 2000

Door het realiseren van deze cultuurhistorische route ontsluiten wij 3 Natura 2000 gebieden. Deze gebieden bieden kansen voor educatie, recreatie en toerisme.

Beschrijft u het innovatieve karakter van het project. Wat is nieuw/innovatief aan het project? Welke veranderingen brengt het project teweeg?

Wij gaan een veiliger fiets –en wandelroute realiseren zodat de verbinding tussen Denekamp en Nordhorn beter en veiliger te beleven is. De aanwezigheid van de vele cultuurhistorische en landschappelijke elementen biedt veel kansen om het gedeelte van het kanaal tussen Denekamp en Nordhorn cultuurhistorisch te ontsluiten. Om de verhalen bovenwater te krijgen is er een werkgroep gevormd met Heemkunde Denekamp. De Heemkunde Denekamp beijvert zich om het kanaal tussen de Stadt Nordhorn en het Voltherbroek/Agelerbroek de ruggengraat te doen worden van de te ontwikkelen cultuurhistorische- route.

Deze route wordt ontwikkeld samen met het Routenetwerk en gaat over een reeds bestaande route die op een tiental plaatsen wordt voorzien van tekstborden.

Een uniforme vormgeving van de tekstborden aan beide zijden van de verbindingroute geeft gebruikers het gevoel dat ze zich in een gemeenschappelijke, uniforme ruimte bewegen en dat grensoverschrijdend. Zo willen we ook onder andere de grens barrière laten verdwijnen.

Ieder project moet onder één van de beide prioriteiten “Verhoging van de grensoverschrijdende innovatiekracht van het programmagebied” (prioriteit 1) “Sociaal-culturele en territoriale cohesie van het programmagebied” (prioriteit 2) uit het samenwerkingsprogramma vallen. Elke prioriteit omvat een centrale doelstelling van het operationeel Programma:

- Prioriteit 1: Meer product- en procesinnovaties
- Prioriteit 2: Vermindering van de barrièrewerking van de grens voor burgers en instituties

Hoe draagt uw project bij aan het bereiken van deze doelstelling? Waarom wordt het project grensoverschrijdend uitgevoerd (en niet nationaal)?

Er ligt vanuit de gemeenteraden van Dinkelland en Nordhorn een wens om Nordhorn en Denekamp landschappelijk en cultuurhistorische met elkaar te verbinden. (Zie bijlage 1 - 6) De aanwezigheid van de vele cultuurhistorische en landschappelijke elementen biedt veel kansen om het gedeelte van het kanaal tussen Denekamp en Nordhorn cultuurhistorische te ontsluiten. Om de verhalen bovenwater te krijgen is er een werkgroep gevormd met Heemkunde Denekamp. De Heemkunde Denekamp beijvert zich om het kanaal tussen de Stadt Nordhorn en het Voltherbroek/Agelerbroek de ruggengraat te doen worden van de te ontwikkelen cultuurhistorische- route. Deze route wordt ontwikkeld samen met het Routenetwerk en gaat over een reeds bestaande fiets / wandel route. Vanuit deze route is er de mogelijkheid om een bezoek te brengen aan 3 Natura 2000 gebieden die toeristische worden ontsloten.

- Agelerbroek/ Voltherbroek
- De Bergvennen/Brecklenkampseveld
- Punthuizen/Stroothuizen

Natuureducatie op Locatie is een educatief programma, waarin de kinderen op een optimale manier kennismaken met alle facetten van de eigen leefomgeving en natuur. Dit door middel van gestructureerde en centrale organisatie door b.v. “Natura Docet Wonderryck Twente” via een nieuwe doorlopende leerlijn op alle basisscholen in Dinkelland en alle TOF scholen in Tubbergen. De input, expertise en uitvoering ligt bij alle natuur- en leefomgevingspartners in Tubbergen en Dinkelland.

Hier ligt de wens om dit educatieve programma verder uit te breiden met Scholen in Nordhorn en kunnen het Landschapscentrum Natura Docet Wonderryck Twente en het oude douaneloods als educatief trefpunt fungeren.

Kennismaken met de veelzijdigheid van de natuur en het thema N 2000 is niet alleen goed, maar vooral ook leuk voor kinderen. Ze krijgen hierdoor ruimtelijk inzicht, leren omgaan met planten en dieren, hun motoriek wordt ontwikkeld en bovenal is het vertoeven in de buitenlucht gezond. Natuur en natuurbeleving zijn dan ook onmisbare schakels in de opvoeding en ontwikkeling van kinderen. Ervaringen op dit vlak zijn in de opgroefase bovendien belangrijk voor hun lichamelijke en geestelijke gezondheid.

Verbreden fietsroute

Om kinderen per fiets de leslocaties te laten bezoeken dient er aan de Nederlandse zijde van de grens een opwaardering van het fietspad plaats te vinden. In de hier boven beschreven fietsroute is destijds naast zandwegen 4.3 kilometer betonfietspad opgenomen. Deze betonfietspaden zijn te smal aangelegd (1.50 meter breed) en is het passeren van tegenliggers op het huidige beton fietspad niet mogelijk. Om goed aan te sluiten op het Nordhornse fietspaden stelsel is het wenselijk om de 4,3 kilometer beton fietspad te verbreden naar 3.00 meter of een dubbele fietsstrook aanleggen.

Waarom wordt het project grensoverschrijdend uitgevoerd (en niet nationaal)?

Het doel van dit project is om Nordhorn en Dinkelland op zoveel mogelijk niveaus van het sociale leven (onderwijs, toerisme, natuurbehoud) cultuurhistorisch met elkaar te verbinden en grens barrières weg te halen. Het vergroten van gebruiks- en belevingswaarde van de kanaalroute is door het realiseren van een cultuurhistorische route aan beide zijde van de grens van groot belang om de recreatieve waarde voor de bevolking aan beide zijden van de grens te verhogen, maar natuurlijk ook om meer toeristen aan te trekken en hen in staat te stellen langer in de omgeving te blijven. (zie bijlagen 1-6).

Door het aantal obstakels te verminderen en de wegverbinding langs het kanaal aan weerszijden van de grens aantrekkelijker te maken, worden de mogelijkheden voor wederzijdse ontmoetingen verbeterd. Uiteindelijk zal dit ook bijdragen tot een beter begrip van elkaar. Dit kan niet in dezelfde mate worden bereikt door unilaterale maatregelen aan slechts één zijde van de grens.

In het Regionaal economisch ontwikkelingsplan Twente van de Regio Twente staat hoe de regionaal economische structuur van Twente vernieuwd en versterkt kan worden. De ambitie is om een gelijke of hogere economische groei als het landelijk gemiddelde te realiseren en een gelijke dan wel lagere werkloosheid (dan het landelijk gemiddelde). Er is een aantal speerpunten benoemd waarvan toerisme het meest direct raakt aan de kernkwaliteiten van het Nationaal Landschap. Gezien immers de toenemende vraag naar rust, ruimte, landschap en verblijf kan het Dinkellandse- en Nordhornse landschap potentieel aan een deel van de toeristische groei bijdragen.

Hoe kunnen de projectactiviteiten en -resultaten en/of het ontstane grensoverschrijdende netwerk na de projectlooptijd verder worden benut? Hoe worden activiteiten voortgezet en gefinancierd? In hoeverre zijn de outputs en resultaten voor derden relevant en bruikbaar?

Na realisatie van de cultuurhistorische route wordt de route inclusief de informatieborden beheerd door "Routenetwerk Twente". Dit wordt jaarlijks gefinancierd door gemeente Dinkelland en de Regio Twente. De STOFD (Stichting Toeristische Ondernemers Federatie Dinkelland) gaat in samenwerking met de ondernemers aan de slag met de marketing-conceptontwikkeling en Arrangementontwikkeling.

De in de applicatie beschreven projectmodules dienen als infrastructurele basis voor de brede maatschappelijke uitwisseling tussen Denekamp en Nordhorn. Het is de bedoeling dat de afzonderlijke bouwstenen, zoals scheepsdokken en douaneloodsen, intensief worden gebruikt door initiatieven, verenigingen en federaties voor grensoverschrijdende samenwerking. De uitbreiding van de verbindingroutes en het bewegwijzeringssysteem is bedoeld om verschillende aspecten van het leven te versterken, zoals toerisme, onderwijs en lokale recreatie. Het economisch onderhoud wordt permanent verzekerd door de lokale overheden en de regio.

De natuurlijke landschapsversterkende elementen in de oevergebieden dienen het permanente behoud van het cultuurmonument Nordhorn-Almelo-Kanal en zorgen tegelijkertijd voor de ecologische kwaliteit ervan.

Geplande kosten		
Geraamde subsidiabele projectkosten		
Personeelskosten	€ 80.000,00	
Overige kosten	€ 460.000,00	
(-) Inkomsten		
Totaal	€ 540.000,00	

Voorgestelde financiering			
Financier	Privaat / Publiek	Totale financiering	%
Eigenbeitrag / Eigen bijdrage		€ 210.000,00	38,89 %
Gemeente Dinkelland	Öffentlich / Publiek	€ 110.000,00	20,37 %
Stadt Nordhorn	Öffentlich / Publiek	€ 100.000,00	18,52 %
INTERREG-Finanzierung / INTERREG-financiering		€ 330.000,00	61,11 %
EFRE / EFRO	Öffentlich / Publiek	€ 270.000,00	50,00 %
MB Niedersachsen	Öffentlich / Publiek	€ 30.000,00	5,56 %
Provincie Overijssel	Öffentlich / Publiek	€ 30.000,00	5,56 %
Totaal		€ 540.000,00	100 %

15: Advisering INTERREG V-projecten

c) *“Tumorceldetectie in lymfeknoopmetastasen”*

Het projectconcept treft u als **bijlage** aan.

Opmerkingen EUREGIO-commissie “Economie en Arbeidsmarkt” en Dagelijks Bestuur:

Er zijn geen opmerkingen van de commissie “Economie en Arbeidsmarkt” en het Dagelijks Bestuur.

Besluitvoorstel:

Aanbeveling.

Projecttitel: Tumorceldetectie in lymfeknoopmetastasen

Volledige projectaanduiding: Tumorceldetectie in lymfeknoopmetastasen

Geplande begindatum: 01-01-2020

Geplande einddatum: 01-11-2020

Stand van zaken per: 3-5-2019

Lead partner

Naam organisatie: VyCAP

Adres, plaats: Abraham Rademakerstraat 41 7425PG, Deventer Nederland (Zuidwest-Overijssel)

Contactpersoon: Dr. ir. Joska Broekmaat

Telefoonnummer: +31 53 4892180

Overige projectpartners

Naam: VyCAP

Plaats: Deventer (Zuidwest-Overijssel)

Naam: Universitätsklinikum Düsseldorf

Plaats: Dusseldorf (Düsseldorf, Kreisfreie Stadt)

Samenvatting project

In dit project zullen we de klinische toepasbaarheid van het Cell Puncher Pro product platform uitbreiden met de analyse van lokale lymfeklieren van kankerpatiënten.

De in het lopende INTERREG Cell Puncher Pro project ontwikkelde producten (pump-unit, puncher systeem, disposable punch needle, disposable met chip) zullen in de nieuwe aanvraag worden toegepast voor de verbeterde analyse van lokale lymfeklieren die chirurgische zijn verwijderd tijdens de operatie. Het nieuwe project kan perfect parallel lopen met de huidige TRL-status van het Cell Puncher Pro project waarbij kankercellen uit bloed worden geanalyseerd. Het nieuwe project is duurzaam en zal zorgen voor regionale werkgelegenheid bij de vijf Nederlandse en Duitse MKB bedrijven die de onderdelen van het Cell Puncher Pro product platform gezamenlijk ontwikkelen en later zullen produceren. Dit project is in feite een tweede klinische demonstrator van de producten.

Lymfeknoop uitzaaiingen zijn de belangrijkste factor in de prognose voor verschillende kankers (o.a. hoofd en nek kanker, prostaat kanker en borst kanker). De huidige diagnostiek is zodanig dat er een grote kans is dat de tumor cellen in een lymfeknoop worden gemist en de patiënt hierdoor incorrect wordt geclassificeerd als lymfeknoop negatief (NO). Bij een incorrecte classificatie krijgt de patiënt een minder effectieve behandeling met slechtere uitkomsten.

Binnen het project, zal een betere methode worden ontwikkeld en gevalideerd zodat patiënten beter kunnen worden geclassificeerd. Daarnaast kan door de tumorcellen te isoleren met het puncher systeem de moleculaire informatie (DNA/RNA) worden gemeten wat nu niet mogelijk is. Op basis van deze moleculaire informatie kan een betere therapie worden geselecteerd.

De veel betere tumor cel detectie methode en (DNA\RNA) informatie zal worden gebruikt om een betere en meer gepersonaliseerde therapie te selecteren.

Concrete maatregelen en activiteiten

Projectbegeleiding

VyCAP zal de leadpartner zijn en ook als projectleider fungeren met betrekking tot de nieuwe workflow (Tumorceldetectie in lymfeknoopmetastasen) voor de Cell Puncher Pro. De leider van het wetenschappelijk-klinische gedeelte heeft UK Düsseldorf. Wekelijks zal er een meeting zijn tussen VyCAP en afgevaardigden van UK Düsseldorf. Medisch ethische aanvragen zullen al eerder worden opgezet in 2019 voor aanvang van het project, de verwachting is dat dit geen belemmering gaat vormen.

Op hoofdlijnen zal de werkwijze er als volgt uit zien:

1. Het ziekenhuis MST Enschede en UK Düsseldorf leveren door chirurgen reseceerde (delen van) lymfeknopen van patiënten aan.
2. De lymfeknopen worden vervolgens door zowel UK Düsseldorf als ook VyCap gebruikt om een cel oplossing te maken.
4. Voor het tellen van de tumorcellen gebruikt UK Düsseldorf CellSearch.
5. Voor het tellen van de tumorcellen gebruikt VyCAP de Cell Puncher Pro.
6. De tumorcellen uit UK Düsseldorf die met CellSearch geteld zijn kunnen bij VyCAP met de Cell Puncher Pro worden geïsoleerd om ze vervolgens te analyseren (DNA/RNA).
7. Het aantal gevonden tumorcellen (stap 4 en 5) wordt vergeleken met de aantallen gevonden in de standaard diagnostiek.

De stappen zijn in meer detail beschreven in de werkpakketten. Een deel van de lymfeknoop zal ook de standaard pathologie route volgen om het aantal tumorcellen te bepalen die gevonden zijn. Deze informatie zal in stap 7 weer gebruikt worden om vast te stellen of de nieuwe werkwijze significant beter is.

Voor het nieuwe project zullen de MKB-bedrijven als ook de Universiteit Twente, UMCG Groningen en Munster die allen meedoen aan het project Cell Puncher Pro kunnen worden gezien als geassocieerde projectpartners die geen kosten maken. Het zelfde zal opgaan voor het ziekenhuis MST uit Enschede. Zij zullen allen worden geïnformeerd over de resultaten van het nieuwe project eind 2020.

Partners: VyCAP, UK Düsseldorf

Cel suspensie maken van lymfeknoop

Het ziekenhuis in Düsseldorf zal twee instrumenten (gentleMACS van Mylteni en Medimachine) testen om van een deel van de aangeleverde lymfeknoop een cel oplossing/suspensie te maken. VyCAP zal een derde handmatige methode gebruiken om van een deel van de aangeleverde lymfeknoop uit het ziekenhuis in Enschede een cel oplossing te maken.

Van de gemaakte cel oplossing zal er een gedeelte worden opgestuurd naar VyCAP of Düsseldorf om het aantal tumor cellen hierin te tellen. Het projectteam zal drie protocollen opleveren en valideren om een cel suspensie te maken van een lymfeknoop. Het ziekenhuis uit Enschede MST heeft al aangegeven de lymfeknopen te willen aanleveren voor het project. De verwachting is dat er 10-20 samples uit Düsseldorf en Enschede zullen worden gebruikt.

De verschillende werkwijzen om een cel oplossing te maken zullen worden geoptimaliseerd wat zal leiden tot een SOP (Standard Operating Protocol) om tot de beste resultaten te komen. Deze protocollen worden zo opgeschreven dat ze gedeeld kunnen worden met derden daarnaast zullen ze onderling worden vergeleken (kosten, operator tijden, etc).

Partners: VyCAP, UK Düsseldorf

Tellen van kanker cellen in lymfeknoop cel suspensie

In Düsseldorf zal men CellSearch gebruiken om de kankercellen in de lymfeknoop cel oplossing\suspensie te tellen en VyCAP zal de door hen ontwikkelde microsieve chip gebruiken om de kanker cellen in de lymfeknoop suspensie te tellen. Het aantal getelde kankercellen zal worden vergeleken met de standaard pathologische methode. De Cell Puncher Pro hardware (Puncher systeem en pump-uit) zal worden gebruikt om de tumorcellen van de lymfeknoop te tellen op de chip. De verwachting is dat er met de voorgestelde werkwijze meer tumorcellen gevonden zullen worden in lymfeknopen ten opzichte van de huidige standaard werkwijze. Om te bewijzen dat het daadwerkelijk om tumorcellen gaat zullen de resultaten uit werkpakket 6 (genetische analyse van lymfeknoop kanker cellen) worden gebruikt.

Partners: VyCAP, UK Düsseldorf

Isoleren van kankercellen in de lymfeknoop cel suspensie voor genetische analyse

Een deel van de lymfeknoop cel oplossing\suspensie wordt opgestuurd naar Düsseldorf door VyCAP om de cellen te verrijken en te tellen met CellSearch. Na het tellen met CellSearch is het mogelijk om de cellen te isoleren. Als er meer dan 5 tumorcellen in de CellSearch cartridge geteld worden zal de cartridge naar VyCAP worden gestuurd om de tumorcellen hieruit te isoleren zodat ze genetische kunnen worden geanalyseerd. De tumorcellen zullen in een PCR-tube worden gepunched.

Genetische analyse van lymfeknoop kanker cellen

De geïsoleerde tumorcellen in een PCR-tube zullen worden opgestuurd naar Düsseldorf waar ze genetisch zullen worden geanalyseerd (DNA & mogelijk RNA). Deze moleculaire data (DNA) zal tevens de bevestiging geven dat de getelde cellen ook daadwerkelijk tumor cellen met typische DNA-veranderingen zijn.

Partners: VyCAP, UK Düsseldorf

PR und Kommunikation / PR en communicatie

VyCAP zal als leadpartner de externe communicatie verzorgen en er voor zorg dragen dat de bijdrage van INTERREG op relevante communicatiemiddelen is vermeld. Waar dit mogelijk is zullen resultaten uit het project worden gepubliceerd en gepresenteerd. Daarnaast zullen de resultaten breed worden gedeeld met de academische partners in Munster en Groningen als ook alle MKB bedrijven van het Cell Puncher Pro consortium tijdens het project. Wellicht zullen er na het project technische workshops worden gegeven en kunnen als de resultaten er zijn een artikel geschreven worden (redden we waarschijnlijk niet in de looptijd van het project).

Partners: VyCAP, UK Düsseldorf

Meerdere doelgroepen zullen profiteren van de ontwikkeling:

1) Academische ziekenhuizen.

Zij gaan de informatie die wordt ontsloten door de Cell Puncher Pro gebruiken als een belangrijk instrument om de juiste therapie selecteren. Om dit uitdagende project te realiseren richten we ons in het deel project in eerste instantie op het tellen en isoleren van tumorcellen uit lymfekopen van hoofdhal kanker patiënten. Binnen dit voorstel worden hiervoor in eerste instantie samples van patiënten uit Enschede en Düsseldorf gebruikt. De resultaten en bevindingen uit dit voorstel zullen worden gepresenteerd op internationale congressen en worden gepubliceerd in wetenschappelijke literatuur zodat ze ook beschikbaar komen voor artsen en wetenschappers werkzaam in andere academische ziekenhuizen. Daarnaast zal VyCAP en haar distributeurs de behaalde resultaten actief promoten om meer systemen te verkopen. Promotie gaat middels direct klantbezoek, deelname aan internationale vakbeurzen, website en andere communicatie uitingen. Binnen het Cell Puncher Pro consortium zullen de resultaten worden gedeeld met hoofdhal oncologie artsen uit Enschede, Munster en Groningen.

2) De artsen die kankerpatiënten behandelen.

Door het verkrijgen van een verbeterde diagnose en stadium van de ziekte kan een gepersonaliseerde behandeling gegeven worden. De artsen die deelnemen in dit consortium zullen hun collega's informeren tijdens het project van de voortgang en behaalde resultaten. Dit zullen ze doen door deel te nemen aan internationale congressen en het publiceren van wetenschappelijke artikelen.

3) Kankerpatiënten.

Patiënten in verschillende stadia van de ziekte, waarvan de diagnose en de behandeling kan worden verbeterd door gepersonaliseerde therapieën. Dit voorkomt het geven van niet werkende therapieën. Na een succesvolle validatie zal contact worden gezocht met patiënt federaties om ze op de hoogte te stellen van de nieuwe mogelijkheden.

4) De samenleving.

De kosten van een therapie kunnen oplopen tot wel 100.000Euro waarvan vooraf nu niet kan worden aangetoond of ze nut hebben. Na het verkrijgen van de tumor informatie is het koppelen van een werkende behandeling wel mogelijk. Daarnaast worden de kosten voor niet effectieve behandelingen bespaard.

Waarom is het project noodzakelijk in het licht van de huidige situatie in het programmagebied?

Dit project is een kans voor de INTERREG regio om een high tech medisch product te kunnen ontwikkelen, produceren en vermarkten aan klanten wereldwijd. Wereldwijd zijn onderzoekers bezig om oplossingen te vinden om kanker beter te behandelen.

Binnen deze aanvraag wordt de in het INTERREG-project Cell Puncher Pro ontwikkelde kennis en producten (Puncher systeem, pump-unit en disposables) toegepast om tumorcellen in lymfeklieren te detecteren en deze aansluitend te isoleren voor DNA-analyse. Het project is klinisch gedreven met de vraag hoe de analyse van lymfeknopen\lymfeklieren van kankerpatiënten kan worden verbeterd. Door de behaalde resultaten en samenwerkingen die zijn ontstaan in het Cell Puncher Pro project is dit nieuwe project mogelijk.

De huidige techniek voor het analyseren van lymfeknopen bestaat uit het verwijderen van de lymfeknoop tijdens de het verwijderen van de primaire tumor door een chirurg. Deze lymfeknoop wordt vervolgens in plakken van 2 – 3 µm gesneden. Deze plakken worden gelabeld met hematoxylin en eosin (H&E) of immunohistochemische (IHC) labels. Microscopische inspectie van de lymfeknoop plakken, wat erg tijdsintensief is, wordt gebruikt door een patholoog om vast te stellen of de kanker is uitgezaaid in de lymfklieren. Het aantal lymfeknoopplakken dat wordt bekeken is door het tijdsintensieve karakter van de huidige methode beperkt tot maximaal 5, wat betekent dat slechts 0.5% van de knoop wordt geanalyseerd. Dit resulteert in een grote kans dat micrometastasen worden gemist en de patiënt incorrect wordt geclassificeerd als lymfeknoop negatief (NO) wat resulteert in een andere, wellicht verkeerde, post-chirurgische behandeling.

Naast het vergroten van het huidige gelimiteerde lymfeknoop volume is er ook behoefte aan meer gedetailleerde biologische lymfeknoop tumorcel informatie. Deze gedetailleerde informatie wordt verkregen door het uitvoeren van DNA-tumor cel analyses middels sequencing. De huidige pathologie analyses van de lymfeknoop kunnen deze informatie nu niet verschaffen. Deze additionele informatie kan worden gebruikt om een betere gepersonaliseerde therapie te selecteren.

In dit project zal alleen worden gekeken naar tumorcellen uit lymfeknopen aangeleverd door hoofd/hals oncologie chirurgen uit het Academische ziekenhuis in Düsseldorf als ook het ziekenhuis in Enschede. Het betreft hoofd hals tumoren. Hoofd-halstumoren zijn kwaadaardige gezwellen aan het hoofd of in de hals. De tumoren kunnen voorkomen in de neus, neusbijholte, neuskeelholte, mondholte, mondkeelholte, keelholte, strottenhoofd en speekselklier. De hoofd-halstumoren vormen gezamenlijk bijna 5 procent van het totale aantal kwaadaardige gezwellen. Daarmee behoort deze groep tot de tien meest voorkomende soorten kanker in Nederland. In de twee ziekenhuizen wordt de lymfeknoop gesplitst door de chirurg. Een gedeelte gaat naar de pathologie afdeling om de aanwezige tumorcellen te tellen volgens de huidige methode en het andere gedeelte zal worden gebruikt in dit project. Het vaststellen van tumorcellen in de verbonden lymfeknopen wordt ook standaard gedaan in andere kankers zoals prostaat en borstkanker.

Met behulp van de in dit nieuwe project ontwikkelde protocollen wordt niet alleen de detectie van tumorcellen in lymfeklieren sterk verbeterd maar kunnen tevens DNA-mutaties in deze tumorcellen worden geanalyseerd. Hierdoor kan de meest effectieve therapie worden gekozen, dit leidt tot een betere behandeling en dus een grotere kans op genezing.

Mocht de werkwijze zoals verwacht significant beter zijn dan de huidige standaard dan zijn er na het project nog vervolg stappen nodig om het te laten landen in de kliniek. De eerste vervolg stap bestaat uit het runnen van klinische studies (hiervoor zullen de protocollen worden gebruikt en de ontwikkelde Cell Puncher Pro producten) en worden de resultaten gekoppeld aan een behandeling. Als patiënten beter behandeld kunnen worden zou de nieuwe methode tot de routine kunnen gaan behoren.

VyCAP\UDUS zullen een samenwerking zoeken met farmaceutische-partijen en meerdere ziekenhuizen (Munster, UMCG Groningen, MST,...) na het project om de vervolg stappen uit te voeren voor verschillende type kankers. Echter zonder goede eerste resultaten waarbij wordt aangetoond dat de nieuwe methode beter is, is het nemen van

vervolgstappen niet mogelijk. De INTERREG investering voor dit project is nodig om aan te tonen dat de nieuwe werkwijze beter is en te kunnen starten met testen in de kliniek.

Dit project zal een nieuwe mogelijke klinische toepassing laten zien voor de ontwikkelde hardware in het Cell Puncher Pro project en de bestaande samenwerking uitbouwen. Momenteel is er een kans om gezamenlijk een doorbraak te forceren die niet mogelijk is door een partij alleen.

Beschrijft u het innovatieve karakter van het project. Wat is nieuw/innovatief aan het project? Welke veranderingen brengt het project teweeg?

Het innovatieve van dit project uit zich in het feit dat er aan het einde van het project eind 2020 een volledig platform is met protocollen (SOPs) dat kan worden gebruikt in academische ziekenhuizen om het aantal tumorcellen in lymfeknopen beter te bepalen. Daarnaast zal gedetailleerde biologische lymfeknoop tumorcel informatie beschikbaar komen. Deze gedetailleerde informatie wordt verkregen door het uitvoeren van DNA\RNA-tumor cel analyses middels sequencing. De huidige pathologie analyses van de lymfeknoop kunnen deze informatie nu niet verschaffen. Deze additionele informatie kan worden gebruikt om een nog betere gepersonaliseerde therapie te selecteren.

Met de voorgestelde innovatieve werkwijze kunnen kankerpatiënten wellicht beter worden behandeld en kan tevens worden voorkomen dat dure niet effectieve therapieën worden toegepast.

Naast een grote impact voor patiënten en artsen zal het ook voor de regio een impact hebben op het gebied van werkgelegenheid. De assemblage en productie van de disposables als ook van het Puncher platform zal in de toekomst honderden banen opleveren als we de standaard in het veld kunnen zetten. Dit zijn banen in de productie, assemblage, kwaliteitscontrole als ook in marketing, sales en product ontwikkeling. Al deze activiteiten zullen plaats vinden in het INTERREG gebied. Een eerste noodzakelijke stap is echter het testen van de workflow op een Cell Puncher Pro demonstrator met bijbehorende validatie data.

Daarnaast zal er werkgelegenheid ontstaan in laboratoria in Düsseldorf en later wellicht ook in Enschede, Munster en Groningen om de lymfeknopen te analyseren.

Ieder project moet onder één van de beide prioriteiten “Verhoging van de grensoverschrijdende innovatiekracht van het programmagebied” (prioriteit 1) “Sociaal-culturele en territoriale cohesie van het programmagebied” (prioriteit 2) uit het samenwerkingsprogramma vallen. Elke prioriteit omvat een centrale doelstelling van het operationeel Programma:

- Prioriteit 1: Meer product- en procesinnovaties
- Prioriteit 2: Vermindering van de barrièrewerking van de grens voor burgers en instituties

Hoe draagt uw project bij aan het bereiken van deze doelstelling? Waarom wordt het project grensoverschrijdend uitgevoerd (en niet nationaal)?

In dit project zullen we de klinische toepasbaarheid van het Cell Puncher Pro product platform uitbreiden met de analyse van lokale lymfeklieren van kankerpatiënten.

Binnen het project, zal een betere methode worden ontwikkeld en gevalideerd zodat kankerpatiënten beter kunnen worden geclassificeerd. Daarnaast kan door de tumorcellen te isoleren met het puncher systeem de moleculaire informatie (DNA/RNA) worden gemeten wat nu niet mogelijk is. Op basis van deze moleculaire informatie kan een betere therapie worden geselecteerd. De in het lopende NTERREG-project Cell Puncher Pro ontwikkelde kennis en producten zullen worden toegepast om tumorcellen in lymfeklieren\lymfeknopen te detecteren en deze aansluitend te isoleren voor DNA\RNA-analyse. In de bijlage zijn de ontwikkelde producten in het Cell Puncher Pro project weergegeven als ook de workflow voor het analyseren van tumorcellen die zitten in een buis bloed.

De huidige techniek voor het analyseren van lymfeknopen bestaat uit het verwijderen van de lymfeknoop tijdens het verwijderen van de primaire tumor door een chirurg. Deze lymfeknoop wordt vervolgens in plakken van 2 – 3 µm gesneden. Deze plakken worden gelabeld met hematoxylin en eosin (H&E) of immunohistochemische (IHC) labels. Microscopische inspectie van de lymfeknoop plakken, wat erg tijdsintensief is, wordt gebruikt door een patholoog om vast te stellen of de kanker is uitgezaaid in de lymfklieren. Het aantal lymfeknoopplakken dat wordt bekeken is door het tijdsintensieve karakter van de huidige methode beperkt tot maximaal 5, wat betekent dat slechts 0.5% van de knoop wordt geanalyseerd. Dit resulteert in een grote kans dat tumorcellen of zogenoemde micrometastasen worden gemist en de patiënt incorrect wordt geclassificeerd als lymfeknoop negatief (NO) wat resulteert in een niet effectieve post-chirurgische behandeling.

In de nieuwe methode zal een significant groter gedeelte van de lymfeknoop worden geanalyseerd. Voor de nieuwe verbeterde analyse methodes is het nodig om een oplossing van individuele cellen te maken van de lymfeknoop. Voor het verkrijgen van een oplossing met losse cellen uit lymfeknoop tissue zijn er meerdere technieken op de markt beschikbaar. Nadat een deel van de lymfeknoop is opgewerkt naar een oplossing van cellen kunnen de tumorcellen worden geteld, zie ook de bijlage.

Binnen het project worden drie bestaande technieken gevalideerd om van de uitgesneden lymfeknoop een oplossing te maken van losse cellen. Na het maken van een oplossing met cellen kunnen ze worden geteld met de producten van VyCAP en zullen ze worden geteld met CellSearch. De tumorcel detectie resultaten zullen met elkaar worden vergeleken. Het voordeel van VyCAP ten opzichte van CellSearch (concurrent uit Italië) is dat VyCAP een veel snellere en goedkopere methode in huis heeft. Aangezien de VyCAP methode veel sneller is kan het wellicht ook worden toegepast tijdens de operatie. Als er tumorcellen in de lymfeknoop worden gevonden zou het verstandig zijn ook de aangrenzende lymfeknopen te verwijderen tijdens de operatie.

De lymfeknoop van kankerpatiënten in dit project worden aangeleverd door hoofd/hals oncologie chirurgen uit het Academische ziekenhuis in Düsseldorf als ook het lokale ziekenhuis in Enschede, zie ook de toegevoegde bijlage waarin de nieuwe werkwijze is weergegeven. In de twee ziekenhuizen wordt de lymfeknoop gesplitst door de chirurg. Een gedeelte gaat naar de pathologie afdeling om de aanwezige tumorcellen te tellen volgens de huidige standaard diagnostiek en het andere gedeelte zal worden gebruikt in dit project waarbij nieuwe methodes worden gevalideerd en vergeleken. Het lokale ziekenhuis in Enschede zal geen partner zijn maar heeft aangegeven

lymfeknopen te willen aanleveren.

Het ziekenhuis in Düsseldorf zal twee technieken (gentleMACS van Mylteni en Medimachine) testen om van een deel van de aangeleverde lymfeknoop een cel oplossing te maken. VyCAP zal een derde techniek (handmatige simpele en snelle werkwijze) gebruiken om van een deel van de aangeleverde lymfeknoop uit het ziekenhuis in Enschede een cel oplossing te maken. VyCAP zal de cel oplossing splitsen in twee fracties waarbij één fractie naar Düsseldorf zal worden gestuurd. Düsseldorf zal het zelfde doen en een deel naar VyCAP sturen om de aanwezige tumorcellen te tellen. Op deze manier kan de beste methode worden vastgesteld om een oplossing te maken van de lymfeknoop, zie ook de bijlage.

De oplossing met daarin losse cellen van de lymfeknoop wordt bij VyCAP met een disposable die een microsieve chip bevat gefilterd met de pump-unit om vervolgens op het puncher systeem de cellen op de chip te tellen. De ontwikkelde software in het Cell Puncher Pro project zal geschikt worden gemaakt voor microsieves. De verwachting is dat er significant meer tumorcellen worden gevonden ten opzichte van de huidige standaard diagnostiek.

In Düsseldorf zal men CellSearch gebruiken om de kankercellen te tellen. Als er meer dan 5 tumorcellen in de CellSearch cartridge geteld worden zal de cartridge naar VyCAP worden gestuurd om de tumorcellen hieruit te isoleren met het puncher systeem. De geïsoleerde tumorcellen zullen vervolgens in Düsseldorf genetisch worden geanalyseerd (DNA/RNA) om vast te stellen dat het daadwerkelijk om tumorcellen gaat.

In het lopende INTERREG Cell Puncher Pro project nemen vijf MKB bedrijven deel en drie Academische ziekenhuizen uit het Interreg gebied, zie ook de bijlage. Het nieuwe project wordt uitgevoerd door VyCAP en het academische ziekenhuis in Düsseldorf en kan perfect parallel lopen met de huidige TRL-status van het Cell Puncher Pro project waarbij kanker cellen uit bloed worden geanalyseerd (DNA/RNA). Het nieuwe project is zeer duurzaam en zal zorgen voor regionale werkgelegenheid bij de vijf Nederlandse en Duitse MKB bedrijven die de onderdelen van het Cell Puncher Pro product platform gezamenlijk ontwikkelen en later zullen produceren. Dit project is in feite een tweede klinische demonstrator van de producten wat na afloop van het project zal worden gebruikt om andere academische ziekenhuizen te overtuigen om te investeren in de ontwikkelde producten.

Voor het nieuwe project zullen de MKB-bedrijven als ook de Universiteit Twente, UMCG Groningen en Munster kunnen worden gezien als geassocieerde projectpartners die geen kosten maken. Het zelfde zal opgaan voor het ziekenhuis MST uit Enschede. Zij zullen allen worden geïnformeerd over de resultaten van het nieuwe project eind 2020.

Waarom wordt het project grensoverschrijdend uitgevoerd (en niet nationaal)?

De ontwikkeling van de Cell Puncher Pro demonstrator tot TRL-7 en de latere productie van het Puncher platform wordt mogelijk gemaakt door de grensoverschrijdende samenwerking tussen verschillende MKB-bedrijven, de Universiteit Twente en de samenwerkende ziekenhuizen in Nederland en Duitsland. Een ruime en complementaire kennis op het gebied van onderzoek, ontwikkeling, productie en het kunnen analyseren van enkele cellen komen samen in dit consortium.

Binnen het nieuwe project zal de in het INTERREG-project Cell Puncher Pro ontwikkelde kennis en producten toegepast om tumorcellen in lymfeklieren te detecteren en deze aansluitend te isoleren voor DNA-analyse. Het project is klinisch gedreven met de vraag hoe de analyse van lymfeknopen van kankerpatiënten kan worden verbeterd. Hiervoor zal het ziekenhuis in Enschede ook betrokken worden. Zij hebben aangegeven dat ze niet als projectpartner willen deelnemen maar wel een actieve bijdrage willen leveren.

Momenteel is er in Nederland en Duitsland geen ziekenhuis of bedrijf te vinden die alle competenties in huis heeft om het project alleen uit te voeren en is transnationale samenwerking noodzakelijk.

Hoe kunnen de projectactiviteiten en -resultaten en/of het ontstane grensoverschrijdende netwerk na de projectlooptijd verder worden benut? Hoe worden activiteiten voortgezet en gefinancierd? In hoeverre zijn de outputs en resultaten voor derden relevant en bruikbaar?

Gedurende het lopende INTERREG-programma (Cell Puncher Pro) zal het Puncher systeem tot TRL-7 ontwikkeld worden. Dit product zal ook gebruikt worden in dit deelproject om het aantal aanwezige tumorcellen beter te tellen in een lymfeknoop en deze te analyseren. Mochten de uitkomsten klinisch relevant zijn dan zal er een grotere klinische trial worden opgezet voor hoofd halskanker en wellicht andere kankers. In deze trial zullen de ziekenhuizen in Groningen, Munster, Enschede en Düsseldorf deelnemen.

Alle deelnemende bedrijven binnen het Cell Puncher Pro consortium zullen onderdelen blijven leveren aan de Cell Puncher Pro en daardoor baat hebben bij een succesvolle marktintroductie van het product voor het analyseren van lymfeknopen.

Micronit GmbH en JB Ventures zullen microwell chips alsmede de kunststof disposables produceren die VyCAP zal vermarkten. De verwachting is dat de omzet voor chips en kunststof disposables jaar na jaar zal groeien. Per test is een microwell chip en kunststof disposable nodig.

VyCAP en Stevens Ide partners zullen de Cell Puncher Pro en of submodules produceren en assembleren die VyCAP zal vermarkten. VyCAP, Stevens Ide partners en Kane Tronics zullen de pomp-unit en of submodules produceren en assembleren die VyCAP zal vermarkten. Bij elke verkocht platform zullen er onderdelen dan wel submodules bij Kane Tronics en Stevens Ide partners besteld worden.

De ontwikkelde protocollen als ook resultaten zullen worden gecommuniceerd via de website van VyCAP als ook worden gepubliceerd door de academische partners in wetenschappelijke literatuur zodat de kennis ook beschikbaar wordt voor derden. Derden zoals academische ziekenhuizen kunnen het Cell Puncher Pro platform alsmede de verrijkingstechnieken, amplificatie en DNA/RNA-analyse in huis uitvoeren of laten uitvoeren.

Voor het nieuwe project zullen de MKB-bedrijven als ook de UT kunnen worden gezien als geassocieerde projectpartners die geen kosten maken. Het zelfde zal opgaan voor het ziekenhuis MST uit Enschede.

Geplande kosten		
Geraamde subsidiabele projectkosten		
Personeelskosten	€ 182.031,25	
Overige kosten	€ 68.500,00	
(-) Inkomsten		
Totaal	€ 250.531,25	

Voorgestelde financiering			
Financier	Privaat / Publiek	Totale financiering	%
Eigenbeitrag / Eigen bijdrage		€ 75.159,38	30,00 %
Universitätsklinikum Düsseldorf	Öffentlich / Publiek	€ 37.256,25	14,87 %
VyCAP	Privat / Privaat	€ 37.903,13	15,13 %
INTERREG-Finanzierung / INTERREG-financiering		€ 175.371,87	70,00 %
EFRE / EFRO	Öffentlich / Publiek	€ 175.371,87	70,00 %
Totaal		€ 250.531,25	100 %

15: Advisering INTERREG V-projecten

d) *"iPro-N Continued"*

Het projectconcept treft u als **bijlage** aan.

Opmerkingen EUREGIO-commissie "Economie en Arbeidsmarkt" en Dagelijks Bestuur:

Er zijn geen opmerkingen van de commissie "Economie en Arbeidsmarkt" en het Dagelijks Bestuur.

Besluitvoorstel:

Aanbeveling.

Projecttitel: iPro-N Continued

Volledige projectaanduiding: iPro-N Continued

Geplande begindatum: 01-01-2020

Geplande einddatum: 30-06-2022

Stand van zaken per: 3-5-2019

Lead partner

Naam organisatie: Oost NL - Ontwikkelingsmaatschappij Oost Nederland NV

Adres, plaats: Laan van Malkenschoten 40 7333NP, Apeldoorn Nederland (Veluwe)

Contactpersoon: Ir. Rob van Vollenhoven

Telefoonnummer: (088) 6770100

Overige projectpartners

Naam: Oost NL - Ontwikkelingsmaatschappij Oost Nederland NV

Plaats: Apeldoorn (Veluwe)

Naam: TAFH Münster GmbH

Plaats: Münster (Münster, Kreisfreie Stadt)

Naam: Wagener Gastronomieproducten GmbH

Plaats: Sögel (Emsland)

Naam: E-Naval Heeg BV

Plaats: Heeg (Zuidwest-Friesland)

Naam: ADLER Arbeitsmaschinen GmbH & Co. KG

Plaats: Nordwalde (Steinfurt)

Naam: Conway Nederland BV

Plaats: Haaksbergen (Twente)

Samenvatting project

iPro-N Continued is een vervolg op het INTERREG Va project iPro-N. Al de activiteiten van iPro-N hebben veel inhoudelijke projecten opgeleverd, maar ook is het bedrijsvennetwerk geïntensifieerd. Het is daarom nu het moment om vanuit deze basis en vanuit de concrete interesse van bedrijven om 4 Nederlands-Duitse samenwerkingsprojecten uit te voeren, het iPro-N Continued project op te starten. iPro-N Continued omvat concrete maatregelen voor 4 prototype-ontwikkelingen van innovatieve, technologisch hoogwaardige en intelligente producten en processen bij Duitse en Nederlandse MKB-bedrijven in het projectgebied. Door middel van grensoverschrijdende technologietransfer en samenwerking, moet de potentie voor innovatie van Duitse en Nederlandse MKB's in het projectgebied optimaal benut en ondersteund worden, in lijn van de verdere doorontwikkeling van de Smart Industrie/Industrie 4.0 programma's.

Het project is zo opgezet, dat flexibel op ontwikkelingen van industrie en INTERREG gereageerd kan worden. De opzet is zodanig gestructureerd dat uitbreiding van het project met aanvullend budget eenvoudig te realiseren is. De leadpartner is verantwoordelijk voor het correct toepassen van formele en administratieve procedures. De Duitse partner TAFH Münster draagt zorg voor de financiële afwikkeling van de projecten aan de Duitse kant. De core-partners uit iPro-N Emsland GmbH, Technologiecentrum Noord Nederland TCNN, Münsterland e.V. en Stichting Novel-T hebben in hun rol als associate partner een schakelfunctie.

Concrete maatregelen en activiteiten

Werkpakket: Projectmanagement en algemene activiteiten

Het project is een vervolg op het INTERREG 5a project iPro-N. De opzet van de structuur en de aanpak wordt hierbij direct overgenomen en dit geeft grote efficiency voordelen, waardoor het budget voor bedrijvenprojecten maximaal is. Tevens maakt deze aanpak het mogelijk om het project te kunnen vergroten naar een groter projectvolume, in combinatie met een proportionele verlenging en ophoging van het budget voor relevante werkpakketten.

Het project wordt door een projectteam gemanaged. Naast de projectleider (Leadpartner) bestaat het team uit administratieve medewerkers en financiële medewerkers van de leadpartner en van de TAFH, die iets later na de start ingeschakeld worden. Tevens heeft elk prototype bedrijvenproject een projectleider.

Leiding en aansturing ligt in handen van de leadpartner. Deze is verantwoordelijk voor de uitvoering van het totale project en voor rapportage. Deze taken zijn zowel algemeen als specifiek, gericht op realisatie, sturing en administratie (ondersteund door TAFH).

De financiële realisatie bestaat o.a. uit boekhoudkundige taken zoals het samenstellen van oproepen tot declaraties, de verwerking van binnengekomen facturen/declaraties en het bijhouden van de financiële status van het project. Hierbij hoort ook de strategische planning van de kosten en de financiering, de ondersteuning bij de (interne) controlling van het project en de financiële rapportage.

De werkwijze, procedures, formulieren e.d. worden direct van iPro-N overgenomen. Indien nodig is er contact met de core-partners van iPro-N. Deze organisaties zijn als associate partner bijzonder belangrijk voor de uitvoering bij bijvoorbeeld uitbreiding van het budget. Zij hebben gedurende de looptijd van iPro-N het bedrijsvennetwerk opgebouwd, ondersteund bij het tot stand komen van Duitse-Nederlandse samenwerking, het ontwikkelen en het monitoren van projecten. Hierdoor is het niet nodig voor de onderlinge communicatie en aansturing om frequente teambijeenkomsten te houden, maar kan veel telefonisch en per mail afgehandeld worden. Uiteraard is er frequente afstemming met de Duitse partner TAFH Münster over de uitvoering van het project en met de bedrijven over de voortgang van de prototype-ontwikkelingen. Het maximaal gebruik van de werkwijzen, procedures, formulieren e.d. van iPro-N geeft grote efficiëntievoordelen.

Stimuleren productinnovatie

Totale kosten (indicatief):

- € 300.000 partner-bedrijven (inclusief eigen private bijdrage)

Looptijd tot einde project

Beschrijving:

Bij de bedrijvenprojecten wordt gebruik gemaakt van de ingeburgerde terminologie en criteria van iPro-N:

- (prototype-) ontwikkelingsprojecten. Deze zijn ontstaan ofwel uit eerdere extern uitgevoerde haalbaarheidsstudies (iPro-N, MIT etc.) ofwel uit een zelf uitgevoerde haalbaarheid. Het ontwikkelingswerk gebeurt onder penvoering van de MKB-er. De uitvoering gebeurt door eigen personeel, personeel van samenwerkingspartners, externe dienstverleners en ontwikkelaars.

Bedrijven kunnen bij prototypeontwikkelingsprojecten een subsidie ontvangen van 40% van de subsidiabele kosten.

Dit werkpakket bestaat uit het uitvoeren van ontwikkelingsprojecten door de 4 bedrijvenpartners. De projecten zijn vooraf beoordeeld en voldoen aan vastgelegde eisen en criteria. De innovatie past binnen de Smart Industrie/Industrie 4.0 velden en het bedrijf valt in de benoemde sectoren. Dit laatste is overigens bewust zeer breed gehouden, passend bij de sector.

De rolverdeling van de partners is als volgt:

- De leadpartner coördineert de taken binnen dit werkpakket, relevant voor de uitvoering conform de INTERREG-subsidievoorwaarden. Hierbij worden de formulieren en methodes van iPro-N rechtstreeks overgenomen.
- De leadpartner is verantwoordelijk voor de besluitvorming bij vraagpunten van de deelnemende bedrijven (bijvoorbeeld in de voortgang van de projecten onder druk staat), voor de declaraties en betalingen te verrichten aan MKB-ers.
- De leadpartner informeert bedrijven over de declaraties en rapportages.

Monitoring van de voortgang van de projecten.

- De bedrijvenpartners zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van de prototype projecten op professionele wijze, waarbij voorzien wordt in een frequente en adequate terugkoppeling naar de leadpartner.

De start van iPro-N Continued zal de start zijn van 4 gekende innovatieprojecten (prototype-projecten). De bedrijven hebben een haalbaarheid uitgevoerd (deels onder iPro-N, deels zelf met/zonder een externe partij) en gaan de resultaten gebruiken voor de verdere prototype-ontwikkeling. Op deze manier dragen bedrijven al meteen bij en zij zien ook de meerwaarde in de aanpak om vanuit een haalbaarheid ontwikkelingsprojecten op te zetten.

Potentiële innovatieprojecten zijn:

1. Bedrijf: Wagener Gastronomie Engineering GmbH (Sögel, Niedersachsen)

Wagener is een productiebedrijf voor roestvast stalen onderdelen en producten voor cateringbedrijven (o.a. keukeninstallaties). Een belangrijke markt zijn catering/keukeninstallaties voor cruiseschepen. Het bedrijf ontwikkelt en fabriceert onderdelen en heeft ook een aantal eigen producten.

Innovatieproject

Door de toenemende eisen van de reders zijn scheepswerven zich steeds meer bewust dat lagere energiekosten per cruise steeds belangrijker worden. Ook vanuit het oogpunt van duurzaamheid wordt dit steeds belangrijker. Met het innovatieproject wordt een systeem ontwikkeld waarmee restwarmte uit afzuiginstallaties van grote keukeninstallaties benut kan worden.

Ontwikkeling en beproeving van een intelligent systeem voor het benutten van restwarmte van een afzuiginstallatie met waterkoeling. Er wordt een prototype gebouwd waarbij de complete documentatie wordt ontwikkeld. Met het prototype worden testen uitgevoerd om te komen tot een optimaal definitief ontwerp.

Activiteiten:

- Tekeningen maken in 3D met juiste berekeningen
- Maken van de documentatie voor een testfaciliteit
- Identificeren van potentiële leveranciers van componenten voor de experimentele opstelling
- Opbouw van de proefruimte en de testfaciliteit
- Uitvoeren van metingen
- Opstellen eindrapport met advies voor een geoptimaliseerde installatie
- Maken van de documentatie

Projectvolume : € 75.000

Opgebouwd uit:

- Personeelskosten
- Inhuur Expertise
- Overige kosten/materiaal

2. Bedrijf: Firma ADLER Arbeitsmaschinen GmbH & Co.KG (Nordwalde, Nordrhein-Westfalen)

De firma Adler ontwikkelt, produceert en verkoopt werkmachines en aanbouwsystemen van allerlei soorten. Het bedrijf staat voor het gebruik van betrouwbare techniek en uitstekende kwaliteit.

Het zwaartepunt van de producten van de fa. Adler zijn machines voor het onderhoud van openbare ruimtes en grondboren. De grondboren worden gebruikt voor aanboren van bronnen, geothermische boringen en geologische proefboringen. Met de ontwikkeling van de "African Water Eagle," wil het bedrijf haar productportfolio op het gebied van grondboren uitbreiden en ook internationaal op andere markten als tot nu toe voet aan de grond krijgen.

De bestaande grondboren zijn gebaseerd op een standaard ontwerp in meerdere bouwgroottes. Deze voldoen voor de Europese eisen en voorwaarden. Voor gebruik in Afrika zijn deze grondboren niet geschikt, hier zijn andere vereisten van belang.

Innovatieproject: African Water Eagle

Voor de Afrikaanse markt wordt een machine ontwikkeld voor het boren van waterbronnen die moet voldoen aan speciale eisen:

- Er worden hogere eisen gesteld aan de stabiliteit vanwege het ruwere terrein.
- Daar waar mogelijk gebruik van standaardaggregaten i.v.m. eenvoudig onderhoud/reparatie.
- Lagere prijs.
- De beveiligings-electronica en andere elektronische bouwstenen, moeten volledig ingekapseld ondergebracht worden een behuizing. De machine moet gaan werken met een speciaal te ontwikkelen app die ook GPS verbinding heeft. Er moet worden voorzien in een hulpfunctie via Whatsapp. Tevens moet de boor geïntegreerd kunnen worden met bestaande aandrijvingen en motoren.

Uit deze speciale eisen volgt dat de huidige constructie niet voldoet en opnieuw ontworpen moet worden. Een en ander blijkt uit de voorstudie.

projectvolume : € 75.000

3. Bedrijf: E-Naval (Heeg, Friesland)

E-Naval streeft ernaar middels innovatieve concepten voor de watersport en pleziervaarders een duurzamer maritieme omgeving te bieden. Het doel is om nu en in de toekomst de maritieme vaaromgeving voor eigenaren te verduurzamen.

Implementatie van het uiteindelijke E-Naval product stelt de klant in staat om dag en nacht, overal te kunnen varen en genieten van hun jacht met alle voordelen dat een hybride, duurzaam en hoog efficiënt aandrijfsysteem biedt. E-Naval ontwikkelt o.a. hybride motortechnieken op basis van waterstof en batterijen, die nu al in sommige auto's te vinden zijn. Deze technieken zijn vanwege de lage uitstoot van geluid en vervuilde gassen een ideale manier zijn om de maritieme industrie te verduurzamen. Recente technologische ontwikkelingen maken het een en ander ook toepasbaar in de maritieme industrie. Een typische hybride motor kan zijn vermogensbehoefte uit twee verschillende bronnen halen. Voor verschillende situaties (starten, remmen, versnellen, cruisen) worden de verschillende bronnen efficiënt afgewisseld. Ten einde de maritieme sector emissiearm te maken zijn er de meest veelbelovende innovatieve technologieën biobrandstoffen of elektrisch varen op waterstof of batterijen. Slechts biobrandstof en waterstof bieden momenteel voldoende actieradius voor het vervoer van personen op water. De beschikbaarheid van waterstof en biobrandstoffen is door een lage beschikbaarheid en hoge kostprijs echter nog te weinig ontwikkeld. Een vergroting van de actieradius van elektrische vaartuigen kan een oplossing uit de huidige impasse bieden ter stimulering van het gebruik van hernieuwbare energie voor de maritieme sector.

Innovatieproject:

Het ontwikkelen, testen en valideren van een gecombineerde solid state hydrogen – batterij elektrische technologie (SSH-E technologie) die in staat is de actieradius van emissievrije elektrische vaartuigen met 25% te verhogen.

- Succesvolle ontwikkeling van een prototype waterstofcartridge met hoog efficiënte energie-regelaar (PMU) voor veilige lichtgewicht en energie-efficiënte toepassing van waterstof in metaalhybride vorm voor vaartuigen, zoals sloepen en jachten.
- Succesvol uitvoeren van veiligheidstest van solid state hydrogen technologie (schoktesten, vlamvertraging, explosiviteit). Het realiseren van het prototype SSH-E vaartuig, getest en gevalideerd prototype hybride vaartuig met waterstofcartridges en een elektrische accu en het Informeren van eindgebruikers over de hybride solid state waterstof technologie voor toepassing in de maritieme sectoren.
- Bijdragen aan uniforme regulering, normen en standaarden voor de toepassing van solid state waterstof in vaartuigen en aan de afname van de uitstoot van GHG-emissies, particles en geluid.

Projectvolume: €75.000,-

Opgebouwd uit:

- Personeelskosten
- Inhuur Expertise
- Overige kosten/materiaal

Activiteiten zijn Ontwikkeling Prototype, Testen en valideren.

4. Bedrijf: Conway (Haaksbergen, Overijssel)

De activiteit van Conway is het verkopen van producten en functionele modules voor de assemblageautomatisering. Het betreft veelal producten met een applicatie afhankelijke aanpassing.

De productgroepen zijn verdeeld in toevoertechneek, handlingtechniek en transporttechniek.

Het Conway Hangbaan Systems is een belangrijk product. Het systeem is inzetbaar voor het transporteren, transfereren, bufferen en gereedzetten in een breed scala van industrieën, zoals automobiellndustrie, de witgoedsector, bij de productie van lak- en poedercoatings en in de kunststof- en rubberindustrie.

Innovatieproject:

Conway wil als leadpartner eind van dit jaar verder met de ontwikkeling van een prototype van een nieuw hangbaansysteem, waarvoor een haalbaarheidsstudie M4 is uitgevoerd in iPro-N. De resultaten uit de haalbaarheidsstudie worden in het prototype verwerkt. Het gaat hierbij om onder andere het reduceren van interne overbepaaldheid, rekening houdend met ervaringen en complicaties van het huidige systeem. Tevens wordt zoveel mogelijk het gebruik van hoogwaardige nauwkeurig getolereerde onderdelen geëlimineerd, waarmee de kostprijs gereduceerd wordt. Verder worden mechatronische componenten en intelligente systemen in lay-out en CAD model geïntegreerd. Hiermee bedoelen we dat het systeem modulaire aansturing krijgt en doormiddel van digitale communicatie kan worden aangestuurd,. Dit laatste is uniek in de transport van productdragers.

De boogde Duitse kennisleverancier is SolidConstruct GmbH, dezelfde partij als waarmee is samengewerkt in module 4.

Projectvolume € 75.000

Opgebouwd uit:

- Personeelskosten
- Inhuur Expertise
- Overige kosten/materiaal

Activiteiten uitvoering

- Ontwikkeling: Solid Construct
- Prototype bouw: Conway Nederland
- Halffabricaten: WIHA Machinefabriek
- Testen: Conway Nederland/ Solid Construct

PR en Communicatie

In dit werkpakket wordt gebruik gemaakt van de ontwikkelde flyers, banners etc. van iPro-N. Er wordt gebruik gemaakt van de INTERREG-site en het project wordt vermeld op relevante websites . De iPro-N-website zal worden beëindigd (eind 2019).

Tijdens de looptijd van iPro-N is er ook een uitgebreide marketing online campagne geweest, zijn er nieuwsbrieven geweest, is het project bij veel bijeenkomsten gepresenteerd etc. Hiermee zijn in het projectgebied duizenden bedrijven bereikt en is het in deze fase niet meer nodig om bedrijven over het project te informeren.

Vanuit iPro-N is al een startbijeenkomst georganiseerd. Tevens wordt er een bijeenkomst met een marktplaats georganiseerd in juni 2019. Deze bijeenkomsten dekken ook iPro-N Continued af.

Daar waar relevant kunnen interessante berichten en wetenswaardigheden over iPro-N Continued en de bedrijvenprojecten, e.d. via de gebruikelijke kanalen de weg naar de publiciteit vinden.

Op welke doelgroepen is het project gericht? Hoe worden deze doelgroepen bereikt?

Het project richt zich op de volgende doelgroepen:

- Nederlandse en Duitse MKB's uit de productiesector/ de maakindustrie die als begunstigde concreet in de afzonderlijke modules kunnen participeren tot aan financiële subsidie voor de prototypische ontwikkeling van een intelligent product. Indien er voldoende meerwaarde voor de regio ontstaat, is er ook een optie voor samenwerking met grote bedrijven.
- Nederlandse en Duitse MKB's uit de productiesector/ de maakindustrie die met het thema "grensoverschrijdend technologie- en kennistransfer" en "grensoverschrijdende samenwerking MKB" betrokken zijn.
- Instellingen, kennisdragers zoals universiteiten, hogescholen, opleidingsinstituten, R&D-instellingen en technologiedragers waar nodig voor de uitvoering van de bedrijvenprojecten;
- Kennisinstellingen als universiteiten, hogescholen, beroepsopleidingen, R&D- instellingen (zoals Design Lab van de UT), ingenieursbureaus etc. als externe dienstverleners (begunstigden, intermediairs) in het kader van concrete MKB projecten voor de haalbaarheid en prototypische ontwikkeling van intelligente producten/processen;
- Nederlandse en Duitse ontwikkelingsmaatschappijen, intermediairs, technologiecentra (zoals bijvoorbeeld ACT en Stichting Regionaal Centrum voor Technologie Gelderland) die een belangrijke schakelfunctie hebben.

Het projectgebied:

- Euregio Eems-Dollard
- EUREGIO (met inbegrip van de Achterhoek)

Waarom is het project noodzakelijk?

De argumenten vanuit iPro-N staan nog onverkort. Dit wordt nog versterkt door ervaringen vanuit MKB-ers uit het programmagebied. Dit maakt duidelijk waarom een dergelijk project veelbelovend en zinvol is.

- De deelname van bedrijven en externe dienstverleners uit het buurland ontsluit nieuwe kansen en geeft inzicht in grensoverschrijdende mogelijkheden. De ervaringen gaan verder dan alleen eigen technologieontwikkeling en kunnen bijvoorbeeld de marktontwikkelingen, kennismaking met hoogwaardige instituten, politiek en cultuur betreffen.
- Er ontstaan bestendige samenwerkingen. Bevordering van de technologietransfer leidt tot een snellere praktische inzet van actuele inzichten uit R&D in concrete producten en toepassingen.
- De rechtstreekse en omvangrijke begeleiding door de projectpartners maakt een concentratie op de ontwikkeling zelf mogelijk.
- Door de deelname van partners uit het buurland openen zich nieuwe, tot dat moment onbekende kansen in de regio en daarmee stelt de regio zichzelf open.
- De grensoverschrijdende samenwerking zal ook na afloop van het project – vaak contractueel geregeld – duurzaam worden voortgezet.
- Er ontstaan nieuwe vormen van samenwerking en netwerken, bijv. tussen Duitse en Nederlandse MKB's, kennisinstellingen, opleidingen/ dienstverleners (sneeuwbal effect).

iPro-N biedt de bedrijven precies die voordelen en volgt daarbij Industrie 4.0 / Smart Industry als 'leitmotiv'. Dat thema wint zowel in Duitsland als in Nederland aan belang. In Nederland wordt het binnen het "topsectorenbeleid" en de "ict-agenda" als een belangrijk "cross-sectoraal" thema gezien o.a. met als doel het versneld ontwikkelen en toepassen van nieuwe producten en versnelde transfer van kennis en vaardigheden. In Duitsland zijn er verschillende initiatieven m.b.t. Industrie 4.0 zowel op landelijk- als op deelstatenniveau. In de maakindustrie gaat men vooral als het gaat om deelsystemen, systemen en netwerksystemen van een radicale omslag uit. Dit geldt met name voor de productie van intelligente productiemachines en intelligente huishoudelijke apparatuur.

Industrie 4.0/Smart Industries wordt tot nu toe vooral in grote bedrijven toegepast, maar het betreft net zo goed kleinere en middelgrote bedrijven die hierin moeten participeren. Dit thema laagdrempelig ook voor kleinere en middelgrote bedrijven toegankelijk en toepasbaar te maken in het kader van prototypische ontwikkeling van intelligente producten is het voorgenomen doel van dit project. De vele kleine en middelgrote ondernemingen in het Duitse en het Nederlandse deel van de grensregio zijn als "ruggengraat van de economie" in hoge mate verantwoordelijk voor de welvaart in de regio. De verkorting van de levenscycli van producten en het samenspel van technologieën en methodes die typerend zijn voor Industrie 4.0/Smart Industries, maar ook het groeiende besef van het belang van een intacte leefomgeving, van de kwaliteit van het woon- en werkmilieu, rekening houdende met de demografische veranderingen, leiden daarbij tot steeds hogere eisen aan producten en de ontwikkeling daarvan. Om hun eigen voortbestaan en hun werkgelegenheid te waarborgen, moeten bedrijven permanent innoveren en/of nieuwe, verbeterde producten, concepten en diensten ontwikkelen die snel op de markt aangeboden kunnen worden en zich flexibel aanpassen aan nieuwe marktomstandigheden.

De kapstok van de ontwikkelingen van Industrie 4.0 en Smart Industry is in iPro-N een juiste keuze gebleken. Zowel in Duitsland als in Nederland worden deze thema's steeds verder uitgewerkt en vervolgd. De noodzaak om mee te gaan hierin of zelfs als koploper voorop te lopen, is evident gebleken.

Het belang van beide ontwikkelingen is zelfs toenemend. Het is daarbij van belang dat niet alleen grote bedrijven als genoemd Industrie 4.0/Smart Industry ontwikkelingen toepassen, maar dat het MKB-bedrijfsleven hierin participeert. Beide kanten van de grensregio van iPro-N Continued worden gekenmerkt door een relatief groot aandeel MKB-bedrijven. iPro-N Continued trekt door wat in iPro-N is bereikt: een laagdrempelige ondersteuning van bedrijven die willen participeren in de toepassing van Industrie 4.0/Smart Industry.

Met het oog op een gemeenschappelijk Duits-Nederlands verzorgingsgebied in de grensregio halen MKB-ers in het grensgebied hun kennis voor innovatietrajecten slechts bij uitzondering uit het buurland. Omdat MKB-ers niet

automatisch zelf op zoek gaan naar een geschikte partner in het buurland en bovendien de kennis hiervan ontbreekt, is het noodzakelijk dit doelgericht en structureel aan te pakken om tot versterking van de grensoverschrijdende technologietransfer en een verbeterde netwerkvorming te komen. Dit project richt nu juist zijn focus op versterking van de kennis- en technologietransfer vanuit het buurland en op netwerkvorming door samenwerking. De bovenregionale, grensoverschrijdende netwerkvorming van MKB met R&D-/kennisinstellingen heeft positieve effecten op de kwaliteit en de kwantiteit van innovaties in het MKB en de samenwerking tussen onderzoekers en MKB's en vormt zo een basis voor een gezamenlijke weg naar Industrie 4.0/Smart Industries. De concrete doelgerichte samenwerking zorgt ervoor dat kennisinstellingen in het buurland "zichtbaar" worden en dat de kansen, die het buurland biedt, meer in de schijnwerpers komen te staan. Disseminatie van de resultaten in de breedte zullen een gunstig effect hebben op grensoverschrijdende samenwerkingsvormen, die de eigenlijke inhoud van dit project overstijgen.

Beschrijft u het innovatieve karakter van het project. Wat is nieuw/innovatief aan het project? Welke veranderingen brengt het project teweeg?

iPro-N Continued concentreert zich op de thematische speerpunten van het strategische initiatief „High Tech Systems & New Materials“ in het kader van INTERREG VA en daarbinnen op de maakindustrie (met o.a. branches zoals kunststofverwerking, metaal en machinebouw). De projectpartners maken het voor het MKB in deze doelgroep mogelijk om een hoger kwaliteitsniveau van hun producten te bereiken en daarmee ook een verbeterde toegang tot Industrie 4.0 / Smart Industry. De voorwaarden voor de bedrijven in de doelgroep om aan iPro-N mee te doen, liggen op een hoog niveau. Vanaf een vroeg moment eisen de partners een bedrijfseconomische analyse van de MKB-ers. Daarnaast eisen zij dat de MKB-ers die aan het project deelnemen, vroegtijdig grensoverschrijdend samenwerken. Daardoor kunnen zij profiteren van de voordelen van INTERREG-stimulering: vergroting van waardevolle vakkennis en hun actieradius in het buurland.

Op het niveau van de individuele bedrijven schuilt het innovatieve karakter in het ontwikkelen van nieuwe producten volgens de Smart Industry-trend. De producten zijn nieuw voor het bedrijf en leveren voor de betrokken MKB-ers en hun klanten toegevoegde waarde bovenop de bestaande producten. De producten maken nieuwe functies voor de klanten mogelijk. Ze leveren door het gebruik van sensoriek en internetverbindingen data op die voor zowel klant als producent nieuwe mogelijkheden bieden voor het gebruik respectievelijk de service en dienstverlening. We nemen de ontwikkeling van intelligente producten voor de consumentenmarkt op in het project evenals producten in de sfeer van machines en apparatuur. Een bekend voorbeeld van een intelligent product in de consumentenmarkt is een slimme thermostaat en een slimme energiemeter. Een voorbeeld van slimme producten voor de industriële markt is bijvoorbeeld een waterpompinstallatie met een sensor die meet hoeveel water in en uit een kanaal is gepompt, hoelang hij heeft gedraaid en wanneer hij aan onderhoud en vervanging toe is.

De innovatieve karaktertrekken concreet opgesomd:

- Industrie 4.0/Smart Industries toegankelijk en nieuwe technologieën toepasbaar maken in combinatie met nieuwe diensten behoeftegericht op het MKB;
- Identificatie en het ontsluiten van HTSM-speerpunten bij Nederlandse en Duitse R&D-/kennisinstellingen in het project-/programmagebied gericht op binnen het MKB levende behoeftes;
- Verbetering en intensivering van de toegang van MKB-ers tot nieuwe technologie en knowhow in het buurland en tot kennisleveranciers;
- Verplichte grensoverschrijdende samenwerking met partners uit het buurland in een zeer vroeg projectstadium.
- Project leidt tot verbeterde toegang tot de afzetmarkt van het buurland;
- Het project heeft naast de bedrijvenpartners een “slanke” partnerstructuur met één leadpartner en 1 projectpartner;
- Grensoverschrijdende initiatieven vanuit het MKB en disseminatie van resultaten richting MKB maakindustrie worden gebundeld.

Ieder project moet onder één van de beide prioriteiten “Verhoging van de grensoverschrijdende innovatiekracht van het programmagebied” (prioriteit 1) “Sociaal-culturele en territoriale cohesie van het programmagebied” (prioriteit 2) uit het samenwerkingsprogramma vallen. Elke prioriteit omvat een centrale doelstelling van het operationeel Programma:

- Prioriteit 1: Meer product- en procesinnovaties
- Prioriteit 2: Vermindering van de barrièrewerking van de grens voor burgers en instituties

Hoe draagt uw project bij aan het bereiken van deze doelstelling? Waarom wordt het project grensoverschrijdend uitgevoerd (en niet nationaal)?

Doelstelling

Door middel van grensoverschrijdend technologietransfer moet de potentie voor innovatie van een groot aantal Duitse en Nederlandse MKB's in het projectgebied worden benut en ondersteund vanuit het perspectief Smart Industries/Industrie 4.0. De doelgroep van het project is de maakindustrie. In termen van NACE-code: C (industrie, met daarbinnen nadruk op metalelektro en kunststoffen).

Het onderwerp Smart Industry is onverminderd belangrijk voor met name het MKB. De veranderingen in de digitale context waarbinnen ketens zich ontwikkelen, beïnvloeden ondernemers in toenemende mate. iPro-N Continued sluit daar naadloos bij aan en geeft ook een vervolg aan 4 ingezette projecten en haalbaarheidsstudies vanuit iPro-N, waarmee een select aantal projectideeën voor prototypes daadwerkelijk uitgevoerd worden. Tevens geeft het een verdere invulling aan de vigerende beleidskaders aan beide zijden van de grens.

Aan de Nederlandse zijde is de referentie de nationale aanpak Smart Industry en de regionale invulling onder de naam BOOST, Actie-agenda Smart Industry Oost-Nederland. Binnen BOOST is iPro-Noord een waardevol instrument gebleken om bedrijven grensoverschrijdend te verbinden op het onderwerp Smart Industry, het competentieprofiel van de bedrijven te verhogen en eveneens te ondersteunen bij het leren kennen van andere markten. De partners van BOOST ondersteunen dan ook waar mogelijk en zinvol in het begeleiden van bedrijven bij de deelname in iPro-N Continued.

Aan Nederlandse kant kan afgestemd worden metmet de zogenaamde Smart Industry-Field Labs in het noorden en oosten van het land: bijvoorbeeld Region of Smart Factories, de Smart Welding Factory, The Garden, de Industrial Reality Hub e.d. Deze Field Lab-initiatieven vormen een praktijkomgeving waarin bedrijven en opleidingsinstituten doelgericht nieuwe technologieën en bedrijfsmodellen ontwikkelen, testen en toepassen rondom nieuwe processen, producten en diensten in het Smart Industry-gebied. In de Field Labs scheppen intermediairs zoals NV NOM, VNO-NCW, Metaalunie, Oost NL, innovatiemakelaars en bedrijsnetwerken de randvoorwaarden voor MKB-ers en enige grotere bedrijven. iPro-N Continued ondersteunt de Field Labs en omgekeerd en werkt daarbij nauw samen met de genoemde intermediairs. Een brugfunctie van Smart Industry naar Industrie 4.0 is het Fraunhofer Project Center op de Universiteit Twente. De partners zijn het Fraunhofer Institute for Production Technology, Universiteit Twente en Saxion University of Applied Science. Zie hiervoor bijvoorbeeld de publicatie “Digital Transformation for Connected, Agile Manufacturing.

Aan de Duitse zijde sluit het project goed aan bij het Industrie 4.0-beleid van de deelstaten NRW en Niedersachsen alsook dat van de Bondsregering. Smart Industry en Industrie 4.0 zijn complexe ontwikkelingsvelden. De gebieden die worden afgedekt zijn veelomvattend en overlappen elkaar veelal. In het Plattform Industrie 4.0 onderscheidt men vijf "Handlungsfelder": Arbeit 4.0, Sicherheit, Normen & Standards, Rechtsrahmen en Forschung und Innovation. iPro-Noord past qua doelstelling bij laatstgenoemde actieveld: "Forschung und Innovation".

Op Industrie 4.0-gebied in NRW is het cluster ProduktionNRW een belangrijk Competentienetwerk in

Nordrhein-Westfalen. "ProduktionNRW" positioneert zich als platform om bedrijven, kennisinstellingen en netwerken onderling en in de waardeketen met elkaar te verbinden. Voor de partners van het iPro-noord-project is de Verband Deutscher Maschinen- und Anlagenbau (VDMA) een belangrijke intermediair en multiplicator.

Smart Industry/Industrie 4.0 staan beiden voor de toekomst van omvangrijke digitalisering van industriële productie. Het is van groot belang dat bedrijven ondersteund worden in deze ontwikkeling om daarmee beter voor de toekomst toegerust te zijn. Twee belangrijke ontwikkelingen daarbij zijn digitalisering netwerken en autonomie van besturing.

Bij Smart Industry en Industrie 4.0 gaat het in beide gevallen om sensoren en draadloze communicatietechnologieën die fysieke objecten met elkaar verbinden tot "Cyber Physical Systems" (CPS) in een omvattend "Internet of Things". CPS communiceren met hun omgeving en met andere systemen om complexe taken uit te voeren, met minimale tussenkomst door de mens. De enorme datastromen die dit met zich meebrengt, zijn op hun beurt weer grondstoffen voor "Big-Data"-toepassingen. Gecombineerd met geavanceerde productiemethoden, robotica en nanotechnologie vormen deze de basis voor radicale nieuwe productietechnieken, producten en diensten.

De Nederlandse en Duitse beleidskaders zijn natuurlijk niet identiek. Er zijn ook duidelijke verschillen. Een verschil tussen Smart Industry (NL) en Industrie 4.0 (D) is dat aan de Nederlandse zijde de focus niet alleen ligt op het intelligent maken c.q. digitaliseren van productieprocessen, van organisatie in de keten en van logistiek. Ook het intelligent maken van producten hoort daarbij. In de Smart Industry Implementatieagenda 2018-2021 is sprake van acht mogelijke smart industrie-transformaties: (1) slim - foutloos - produceren, (2) flexibel produceren - enkelstuks maatwerk, (3) slimme producten, (4) slimme diensten, (5) digitale fabrieken, (6) digitale supply chains, (7) duurzame fabrieken en tenslotte (8) slim - makkelijker en lichter - werken. iPro-N Continued richt zich op de ontwikkeling in de breedte, van slimme producten en processen. Daaronder vallen nadrukkelijk ook de producten van de machine- en installatiebouwsector: machines, apparatuur, ict-sturingen en andere productiemiddelen in de maakindustrie.

In de categorie machines en installaties stimuleert iPro-Noord Continued product/proces-ontwikkeling in o.a. de volgende gebieden:

- Sensoriek
- Digitalisering van (productie)processen, Artificial Intelligence (AI), machine learning, big data, robotics, autonome systemen, additive manufacturing, ICT-sturingstechniek (in brede zin).
- Machines en machinemodules voor de voortbrenging en bewerking in alle industriebranches
- Installaties en werktuigen in de productie en logistiek
- Technologie voor productiesimulatie, data-analyse, breedbandnetwerken en Cloudtechnologie

Buiten de categorie machines en installaties stimuleert iPro-Noord Continued de ontwikkeling van producten/processen in o.a. de volgende gebieden:

- Geautomatiseerd gebouwbeheer en domotica
- Mobiliteit (voertuigen en -onderdelen)
- Persoonlijke communicatie
- Huishoudelijke apparatuur
- Entertainment
- Sport en gezondheid
- Beveiligingstechniek

De projecten van iPro-N laten ook duidelijk de breedte zien en tonen aan dat hier behoefte is bij MKB.

iPro-N Continued bouwt voort op de ontwikkelde netwerken en leads van iPro-N. Met een start met 4 projecten

geeft dit het vertrouwen dat dit project succesvol wordt.

Extra toelichting:

Bij het project iPro-N, dat nog loopt tot eind 2019, zijn ruim 55 conceptontwikkelingen, 50 haalbaarheidstudies uitgevoerd en 60 prototype-ontwikkelingsprojecten (deels nog in uitvoering). Vanwege de technische complexiteit van Smart industry/Industrie 4.0 projecten waren deze projecten relatief groot.

Het iPro-N project heeft met allerlei sensibiliserings en stimulerings-activiteiten duizenden bedrijven in het programmagebied bereikt. Vanuit de PR & Communicatie- activiteiten zijn o.a diverse flyers en banners ontwikkeld en is een Marketing Online Campagne uitgevoerd . In de media zijn er allerlei artikelen en PR-uitingen verschenen gerelateerd aan INTERREG-iPro-N. Er zijn in totaal 470 informatieve gesprekken en ruim 300 verdiepende gesprekken 1: 1 met bedrijven geweest.

Het is belangrijk op te merken dat het enige tijd duurt voordat een programma als iPro-N bekend is bij bedrijven en intermediaire organisaties. Daardoor zijn vanuit de meeste bedrijven projecten pas in het derde jaar van de looptijd tot een aanvraag gekomen.

Eind 2018 is het budget iPro-N overgetekend geraakt. Er was voor bedrijven aanvragen hebben ingediend voor prototype-ontwikkelingsprojecten, geen budget meer beschikbaar deze te honoreren. iPro-N Continued biedt de mogelijkheid om een aantal bedrijvenprojecten te ondersteunen.

Al de activiteiten van iPro-N hebben veel inhoudelijke projecten opgeleverd, maar ook is het bedrijvennetwerk geïntensifieerd. Het is daarom nu het moment om vanuit deze basis en vanuit de concrete interesse van bedrijven om Nederlands-Duitse samenwerkingsprojecten uit te voeren, het iPro-N Continued project op te starten. iPro-N Continued bouwt voort op de geleverde inspanningen van iPro-N . Door gebruik te maken van de (naams)bekendheid van iPro-N, van de opgebouwde contacten en het netwerk, kunnen voor minimale kosten in de overhead nog bedrijven financieel ondersteund worden bij innovatieve samenwerkingsprojecten.

Hoe draagt het project bij aan de doelstelling en indicator?

Het project omvat concrete maatregelen voor prototypische ontwikkeling van innovatieve, technologisch hoogwaardige en intelligente producten/processen in Duitse en Nederlandse MKB's in het projectgebied en project begeleidende activiteiten voor het MKB. Het innovatieve karakter van iPro-N Continued zit in de innovaties van de deelnemende bedrijven.

In de uitvoering zijn er efficiencyvoordelen vanwege het zusterproject Digipro in de Euregio Rijn-Waal en de Euregio Rijn-Maas-Noord.

Bij het werkpakketten Projectmanagement wordt maximaal gebruik gemaakt van de ontwikkelde procedures, methodieken en formulieren vanuit iPro-N. Bij het werkpakket PR& Communicatie worden de tijdens het project iPro-N ontwikkelde communicatiemiddelen zoals flyer, banner etc. gebruik gemaakt.

De overhead is hierdoor minimaal.

Door deze aanpak kan het project eenvoudig met extra budget additionele bedrijvenprojecten bedienen.

Waarom wordt het project grensoverschrijdend uitgevoerd (en niet nationaal)?

Waarom moet het project grensoverschrijdend uitgevoerd worden? Het project realiseert grensoverschrijdende meerwaarde in het bijzonder vanwege "Smart Industry/Industrie 4.0", "Technologietransfer", "Netwerken" en "Grensoverschrijdende stimulering".

Smart Industry/Industrie 4.0

Regionale en nationale overheden, evenals sector- en belangenorganisaties van het bedrijfsleven stimuleren aan beide zijden van de grens de zogenaamd "intelligente" ontwikkeling van met name de maakindustrie. Bedrijven in deze sector passen in toenemende mate intelligentie toe in nieuwe producten en processen. In producten bereiken zij dat bijvoorbeeld met behulp van sensoren die gebruiksdata opleveren. In processen bereiken ze dat soort doelen door met name digitalisering van de productie: internetverbindingen met klanten gebruiken voor het ingeven van wisselende specificaties, aan elkaar koppelen van machines en apparatuur via datalijnen, robotisering, aanbrengen van sensoren in machines die foutkansen meten en fouten signaleren voordat ze ontstaan. Tenslotte ook het koppelen van de aansturingen van productie en logistiek tussen uitbesteders en toeleveranciers via intelligente verbindingen. Deze ontwikkelingen vinden in Nederland en Duitsland parallel plaats. Via iPro-N verbinden we beide ontwikkelingen, zodat Smart Industry en Industrie 4.0 niet bij de grens ophouden, maar juist bedrijven aan weerszijden van de grens verbinden.

Technologietransfer uit het buurland voor innovatie MKB

Het project bevordert de toegankelijkheid, de totstandbrenging van productinnovatie door middel van technologietransfer en de samenwerking van Duitse en Nederlandse MKB's met R&D-/kennisinstellingen, hogescholen en universiteiten in grensoverschrijdend perspectief. Nederlandse kenmerken zoals flexibiliteit en openheid komen samen met Duitse kenmerken zoals een hoge technologische standaard, zorgvuldige planning en grondige aanpak en vormen door deze mix een bijzondere meerwaarde.

Ondanks het feit dat de afstand tot deze instellingen vaak kleiner is dan binnen het vestigingsland, vindt men elkaar niet omdat men elkaar niet kent en omdat netwerkvorming nog onvoldoende is. De beschreven projectactiviteiten leiden ertoe dat het beschikbare potentieel voor grensoverschrijdend ageren van MKB-ers ontsloten en verduurzaamd wordt. Ervaringen o. a. in het kader van het INTERREG IV A-project "Mechatronica voor MKB" en INTERREG VA projecten "iPro-N" en "Digipro" tonen aan dat het samenwerken aan een vraagstuk met een gezamenlijk doel tot een vertrouwensvolle werkrelatie en duurzame samenwerking ook na het subsidietraject leidt. Je leert elkaar te waarderen en komt daardoor makkelijker weer bij de partij uit het buurland terecht. Veel bedrijven hebben aangegeven dat zij zonder het Mechatronica-project niet de stap over de grens zouden hebben gemaakt. Bovendien ontstaan voor de talrijke externe dienstverleners in dit project over en weer veelvoudig nieuwe, grensoverschrijdende werkterreinen en nieuwe klandizie. Mede daardoor vormt het project een belangrijk impuls voor duurzame, grensoverschrijdende economische activiteiten in de regio.

Gezamenlijke netwerken

Grensoverschrijdende thema- en netwerkbijeenkomsten krijgen in het kader van disseminatie richting overige, geïnteresseerde Duitse en Nederlandse MKB van de maakindustrie een belangrijke functie als bindend element tussen MKB-ers die actief aan projectactiviteiten deelnemen. Dit vormt een belangrijke factor voor duurzaamheid van de samenwerking en vergroting van de (internationale) concurrentiekracht in de grensregio ook na afloop van het project.

Grensoverschrijdende stimulering

De grensoverschrijdende aanpak maakt dat dit project duidelijk verschilt van nationale subsidieprogramma's. Deze eindigen aan de grenzen en zijn voor wat betreft transnationale projecten niet op elkaar afgestemd. De zeer praktijkgerichte subsidieconstellatie die na afloop onmiddellijke marktintroductie mogelijk maakt, vormt het unieke karakter in vergelijking met andere EU-stimuleringsprogramma's bedoeld voor het stadium, dat aan de concurrentiefase vooraf gaat waardoor ontwikkelingen t.b.v. de markt pas daarna kunnen plaatsvinden. Bij de uitvoering kunnen zich mogelijkheden voor synergieën voordoen voor onderzoeksgerichte transnationale MKB-samenwerkingsprojecten. Op deze wijze zouden MKB-ers alsnog gebruik kunnen maken van de

onderzoekssubsidies van de EU, wat overigens al sinds vele jaren door de Europese Raad wordt geëist.

Hoe kunnen de projectactiviteiten en -resultaten en/of het ontstane grensoverschrijdende netwerk na de projectlooptijd verder worden benut? Hoe worden activiteiten voortgezet en gefinancierd? In hoeverre zijn de outputs en resultaten voor derden relevant en bruikbaar?

Hoe worden de activiteiten na afloop van het project voortgezet?

Het project draagt in belangrijke mate bij aan de vorming van duurzame zakelijke betrekkingen tussen Duitse en Nederlandse MKB's in hoogwaardige technologische sectoren en levert een bijdrage aan de participatie van MKB's in het projectgebied aan "Smart Industries"/"Industrie 4.0". Daardoor ontstaat een sterkere economische verwevenheid in het Duits-Nederlandse grensgebied. De gekozen projectstructuur en de concentratie op MKB met een "eigen product" uit de productiesector/ de maakindustrie leidt tot versterkte grensoverschrijdende technologie- en productontwikkeling in de Duits-Nederlandse grensregio. Grensoverschrijdende thema- en netwerkbijeenkomsten, maar ook andere begeleidende projectactiviteiten krijgen in het kader van disseminatie richting overige, geïnteresseerde Duitse en Nederlandse MKB van de maakindustrie een belangrijke functie als bindend element met MKB's die actief aan projectactiviteiten deelnemen. Dit vormt een belangrijke factor voor verduurzaming van de samenwerking en vergroting van de (internationale) concurrentiekracht in de grensregio ook na afloop van het project.

De algemene bereidheid voor innovatie bij MKB wordt gestimuleerd en leidt bij deelname van MKB's met prototypeontwikkeling tot eerste concrete resultaten. Een geslaagde ontwikkeling zal een MKB ook in de toekomst "duurzaam" blijven motiveren aan beide kanten van de grens actief te zijn en gebruik van faciliteiten en netwerken over en weer te maken. Voor de deelnemende MKB's ontstaan bijzondere kansen voor nieuwe, regionale samenwerking met o.a. kennisinstellingen, andere MKB's waaronder ook toeleveranciers, alsmede ontwikkelingsmaatschappijen/intermediairs/technologiecentra in het buurland. Zo komen via iPro-N bedrijven in contact met onder meer het Achterhoekse Centrum voor Technologie, Kennispoort Zwolle en de Stedendriehoek aan de Nederlandse zijde en aan de Duitse zijde met de Wirtschaftsförderungsgesellschaften.

Tijdens de eindgesprekken in het kader van het INTERREG IV-A-project "Mechatronica voor het MKB" hebben tal van bedrijven te kennen gegeven interesse voor een dergelijk project te hebben. Reden hiervoor is o.a. de ervaring dat er in het buurland een uiterst geschikte en bekwame specialist voor specifieke technische vraagstellingen kon worden gevonden. Interculturele verschillen in de werkwijze zorgen daarbij vaak voor een bijzondere meerwaarde en verruiming. Op langere termijn vormen zich nieuwe afzetmarkten en voor dienstverleners in de regio ontstaat een groter netwerk en een grotere actieradius. De nieuwe samenwerkingsvormen zullen uiteindelijk buiten de projectkaders en los van het INTERREG- programma voortbestaan en zich verder uitbreiden. De ervaringen vanuit de (deels nog lopende) bedrijvenprojecten van iPro-N zijn direct vergelijkbaar en sluiten hierop aan. INTERREG- subsidie fungeert daar door als een belangrijke impuls voor een permanente cultuur van technologie- en productontwikkeling in het projectgebied.

Al met al een belangrijke bijdrage op weg naar een gemeenschappelijk verzorgingsgebied waarbinnen het de gewoonte is economische activiteiten aan beide kanten van de grens te ontplooiën.

Geplande kosten		
Geraamde subsidiabele projectkosten		
Personeelskosten	€ 190.500,00	
Overige kosten	€ 169.500,00	
(-) Inkomsten		
Totaal	€ 360.000,00	

Voorgestelde financiering			
Financier	Privaat / Publiek	Totale financiering	%
Eigenbeitrag / Eigen bijdrage		€ 162.000,00	45,00 %
Conway Nederland BV	Privat / Privaat	€ 40.500,00	11,25 %
ADLER Arbeitsmaschinen GmbH & Co. KG	Privat / Privaat	€ 40.500,00	11,25 %
E-Naval Heeg BV	Privat / Privaat	€ 40.500,00	11,25 %
Wagener Gastronomieproducten GmbH	Privat / Privaat	€ 40.500,00	11,25 %
TAFH Münster GmbH	Privat / Privaat	€ 0,00	0,00 %
Oost NL - Ontwikkelingsmaatschappij Oost Nederland NV	Öffentlich / Publiek	€ 0,00	0,00 %
INTERREG-Finanzierung / INTERREG-financiering		€ 198.000,00	55,00 %
EFRE / EFRO	Öffentlich / Publiek	€ 158.000,00	43,89 %
MB Niedersachsen	Öffentlich / Publiek	€ 10.000,00	2,78 %
Ministerie van Economische Zaken en Klimaat	Öffentlich / Publiek	€ 12.000,00	3,33 %
MWIDE NRW	Öffentlich / Publiek	€ 10.000,00	2,78 %
Provincie Drenthe	Öffentlich / Publiek	€ 0,00	0,00 %
Provincie Fryslân	Öffentlich / Publiek	€ 4.000,00	1,11 %
Provincie Groningen	Öffentlich / Publiek	€ 0,00	0,00 %
Provincie Overijssel	Öffentlich / Publiek	€ 4.000,00	1,11 %
Totaal		€ 360.000,00	100 %

16: Deelprojecten uit het INTERREG V Kaderproject voor de EUREGIO

a) Advisering intensieve samenwerkingsprojecten

Zoals besloten door de EUREGIO-Raad, in overeenstemming met het advies van de commissies en het Dagelijks Bestuur, worden intensieve samenwerkingsprojecten vanaf € 5.000 eerst door de betreffende commissie vakinhoudelijk beoordeeld, voordat ze aan het Dagelijks Bestuur en de EUREGIO-raad worden voorgelegd. Het volgende project werd ingediend:

EUREGIO-commissie “MOZER- Maatschappelijke Ontwikkeling”:

1. Nooit weer – Nie wieder (zie bijlage)

In 2020 is het 75 jaar geleden dat de Tweede Wereldoorlog eindigde. De stichting "Nooit weer - Nie wieder" en het klooster Bentlage willen de bevrijding van de nazi-dictatuur herdenken met een eigentijds en voor de huidige generatie geschikt project. Duitse en Nederlandse kunstenaars ontwerpen 60 billboards met betrekking tot het thema nooit weer – nie wieder, die vanaf mei 2020 de steden Delden, Glanerbrug/Gronau en Rheine met elkaar verbinden. Het project zal vergezeld gaan van een educatief programma aan beide zijden van de grens.

2. Samen de cultuur versterken (zie bijlage)

Doel van het project “Samen de cultuur versterken” is het opstellen van een grensoverschrijdende culturele beleidsagenda op regionaal niveau (provincies Gelderland en Overijssel en het werkgebied van het Landschaftsverband Westfalen-Lippe). Op basis van deze gezamenlijk gedefinieerde doelstellingen en taken zal vervolgens een concreet actieplan worden opgesteld en overeengekomen als basis voor het toekomstige grensoverschrijdende cultuurbeleid en de samenwerking tussen de drie betrokken actoren de provincie Gelderland, de provincie Overijssel en het Landschaftsverband Westfalen-Lippe. De stimulering van culturele uitwisseling met het buurland is verankerd in hun cultuurbeleidsconcepten en -strategieën (beleidsplannen). Met het project wordt de samenwerking tussen de drie belangrijke promotors van de regionale cultuur met hun vele verschillende vormen van aanbod duurzaam geïntensiveerd.

Opmerkingen EUREGIO-commissie “MOZER – Maatschappelijke Ontwikkeling” en Dagelijks Bestuur:

Er zijn geen opmerkingen van de commissie “MOZER – Maatschappelijke Ontwikkeling” en het Dagelijks Bestuur.

Besluitvoorstel:

Goedkeuring van de genoemde intensieve samenwerkingsprojecten met inachtneming van de opmerkingen van de betreffende EUREGIO-commissies en op advies van het Dagelijks Bestuur.

b) Toegekende aanvragen tot 5.000 €***1. 20 op een rei***

Het grensoverschrijdende kunstproject, dat gezamenlijk wordt uitgevoerd door de Stichting Het Web Kunstenaarsnetwerk en de Freie Kultur Kommune Bocholt (fKK), heeft tot doel de steden Doetinchem en Bocholt en de gehele EUREGIO als kunst- en cultuurminnende regio te tonen en zo aantrekkelijker te maken voor bewoners en bezoekers. Van 21 juni 2019 tot 1 november 2019 worden 20 sculpturen tentoongesteld langs de eivormige oude stadsmuur van Doetinchem, geproduceerd door 15 Nederlandse en Duitse kunstenaars en 5 lokale instellingen.

2. Euregio Festival Orchestra

Voor het grensoverschrijdende Euregio Festival Orchestra worden 57 musici tot 25 jaar geselecteerd die afkomstig zijn uit de Duitse en Nederlandse grensregio's en die op een uitstekend niveau spelen (bijv. winnaar van het Prinses Christina Concours of federale winnaar van Jugend Musiziert). Na een gezamenlijke repetitiefase in het klooster Frenswegen in Nordhorn van 14 t/m 22 februari 2019 heeft het grensoverschrijdende orkest op 22 februari in Nordhorn en op 25 februari in Osnabrück concerten gegeven.

3. Frieden, Freiheit über Grenzen

Leerlingen van Pius X College Rijssen en Realschule Am Buchenberg Steinfurt-Borghorst repeteren in het Engels, Nederlands en Duits en treden samen op in hun scholen voor het schoolpubliek. Daarnaast zijn er gezamenlijke voorstellingen gepland in het gemeentehuis, bejaardentehuizen en basisscholen in Rijssen en Steinfurt-Borghorst en bezoeken aan elkaar in de klas om kennis te maken met het schoolsysteem van het buurland.

Besluitvoorstel:

Kennisname.

c) Stand van zaken Kaderproject

Overzicht informatiebijeenkomsten

Sinds 01-01-2019 t/m 31-03-2019 zijn door de EUREGIO 3 presentaties op bijeenkomsten gegeven, waar ook specifiek op informatie over de mogelijkheden van het Kaderproject is gewezen. In totaal sinds projectbegin 44.

EU-middelen gereserveerd

Tot en met 31-03-2019 hebben een toekenning ontvangen:

- o 431 ontmoetingsprojecten
- o 80 intensievere samenwerkingsprojecten (waarvan 27 projecten tot € 5.000,- EU-subsidie)

Zodoende zijn € 1.531.160,30 subsidiemiddelen toegewezen aan kleine en mini-projecten. Daarvan zijn uitbetaald aan projectaanvragers: € 896.054,15.

	Totale beschikbare subsidie (2015 - 2022)	Toegewezen subsidie (stand 31-03-2019)	Uitbetaalde Subsidie (stand 31-03-2019)
Ontmoetingen (tot € 1.000,- subsidie)	297.000,- €	294.812,02 €	250.595,52 €
Intensievere samenwerkingsprojecten (tot max. € 25.000,- subsidie)	1.300.000,- €	1.236.348,28 €	645.458,63 €
Totaal	1.597.000,- €	1.531.160,30 €	896.054,15 €

Besluitvoorstel:

Kennisname.

d) Stand van zaken uitputting middelen Kaderproject

In de laatste vergadering van de EUREGIO-raad d.d. 22 maart 2019 heeft Christoph Almering verklaard dat het INTERREG-kaderproject voor mini- en kleine projecten heel goed wordt opgepakt. Dit succes heeft echter wel een keerzijde; de middelen zijn al bijna uitgeput. Het Secretariaat moet nu op de rem trappen. Daarom is het online-aanvraagformulier voorlopig van de website gehaald. Er wordt met aanvragers gecorrespondeerd en er vinden persoonlijke gesprekken plaats om de situatie te

verduidelijken, maar er worden tijdelijk geen toezeggingen meer gedaan. Momenteel wordt intensief onderzocht hoe andere middelen voor de verdere ondersteuning van deze grensoverschrijdende initiatieven kunnen worden gegenereerd, hetzij in het kader van het project of als zelfstandige middelen. Voor de resterende looptijd van het project wordt daarnaast een werkwijze overwogen die enerzijds bijdraagt aan meer grip op de nog beschikbare subsidiemiddelen en anderzijds zorgt voor meer transparantie naar aanvragers.

In de bijlage treft u het **memo** aan met mogelijke oplossingsrichtingen. Naar aanleiding van de behandeling van dit memo in de vergadering van de EUREGIO-commissie “MOZER – Maatschappelijke Ontwikkeling” op 20 mei 2019 volgt een mondelinge toelichting ter vergadering.

Besluitvoorstel:

Kennisname.

e) Overzicht evenementen i.h.k. van goedgekeurde projecten

- Opening van de grensoverschrijdende Grensstenenroute “Van Poal tot Poal” bij de Werthepaal in Enschede op 26 april 2019 door Burgemeester Karola Voß van Ahaus en Jeroen Diepemaat, Wethouder van Enschede
- Afsluitend evenement in het kader van de Internationale viering van de vrijheid op 5 mei 2019 in Winterswijk
- Korenfestival Kampen, 18 mei 2019, van 10.00 tot 18.00 uur in Kampen
- Opening van de tentoonstelling Dansen met de vijand op donderdag 23 mei 2019, 10.00 tot 12.00 uur in de Katharinenkirche, Osnabrück

Besluitvoorstel:

Kennisname.

AANVRAAG VOOR EEN SUBSIDIE
VAN MAX. € 25.000 UIT HET KADERPROJECT
INTERREG V A DEUTSCHLAND-NEDERLAND

Nr. Project (wordt toegekend door de Euregio)

202060 /

Nooit Weer, Nie wieder

Begindatum project: 1 Juli 2019

Einddatum project: 1 September 2020

Aanvrager:

Stichting Nooit Weer – Nie Wieder

(Organisatie, adres, plaats, contactpersoon, telefoonnummer, e-mail)

Stichting Nooit Weer /Nie Wieder

Voorzitter: Jeannette Lodeweges

Enschedesestraat 116

Hengelo 7551ES

0640391299

sjanet@home.nl

Organisatie-
vorm:

☒ Privaat

Recht op
aftrek BTW
ja/nee:

Ja

Naam rekeninghouder:

STI

Bankrelatie organisatie (IBAN + BIC):

NL31RABO0336612001

Partner(s):

Organisatie-
vorm:

☒ Publiek

Recht op
aftrek BTW
ja/nee:

☐ Ja

☒ Nee

Kloster Bentlage, Bentlagerweg 130, 48429 Rheine

Contact: Jan-Christofh Tonigs, Mobiel: +4916094717083

Mail: tonigs@kloster-bentlage.de

- 1. Beschrijf uw projectvoornemen** (doel, doelgroepen, activiteiten, aantal deelnemers, gebied(en), etc.) (max. 500 woorden)

Nooit weer, nie wieder.

Vier woorden, twee Nederlandse en twee Duitse, met de kracht van een reclameboodschap. Kort, snel te lezen en te bevatten, niet mis te verstaan in een periode die in het teken staat van herdenken. De vier woorden vormen het uitgangspunt en de verbindende schakel van de zestig billboards die gedurende twee maanden vanaf 1 mei 2020 een grensoverschrijdend lint vormen van Delden naar Rheine.

Vijfenzeventig jaar bevrijding van oorlog en nationaal - socialistische dictatuur.

In 2020 vieren we dat Nederland 75 jaar geleden is bevrijd en dat we sindsdien in vrijheid leven. 75 jaar na de Tweede Wereldoorlog is vrijheid nog steeds kwetsbaar en niet vanzelfsprekend. Met het project Nooit Weer / Nie Wieder willen de initiatiefnemers en de betrokken kunstenaars en organisaties

(Kloster Bentlage en Stichting Nooit Weer / Nie Wieder) een maatschappelijke uitspraak doen in de openbare ruimte.

Doel

Stichting Nooit Weer / Nie Wieder en Kloster Bentlage willen het gezamenlijk herdenken en vieren van 75 jaar bevrijding versterken door een project passend bij deze tijd en de nieuwe generatie. We willen mensen (jong en oud) in Nederland en Duitsland prikkelen om na te denken over de waarde van vrijheid en democratie. Door zoveel mogelijk organisaties en mensen bij ons project te betrekken dragen we tevens bij aan inclusiviteit en solidariteit. Ons project vindt plaats in het grensgebied, waar twee landen, talen, culturen, ideeën en perspectieven samenkomen. Dit wordt door de bezoekers van het project ervaren als een verrijking en het concreet beleven van Europa. De bezoekers van het grensgebied Duitsland en Nederland staan door dit project in een culturele dialoog met elkaar, die zorgt voor meer wederzijds interesse en begrip voor elkaar. Dit is de sleutel voor grensoverschrijdende samenwerking.

RESULTAAT

- Het realiseren van 60 billboards ontworpen door Nederlandse en Duitse kunstenaars. Thema: "Nooit Weer, Nie Wieder"
15 in Nederland (Delden, Hof van Twente) 30 op de Nederlands-Duitse grens in Redemptoristenpark bij het Euregiokantoor in Glanerbrug en 15 in Duitsland (Salinenpark Kloster Bentlage, Rheine).
- Een cultureel-educatief programma. We betrekken 15 / 20 culturele en/of educatieve organisaties bij ons project die participeren met een eigen programma ter herdenking van 75 jaar bevrijding. Dit doen we in Nederland en Duitsland. Thema: Geef vrijheid door.
- Catalogus waarin alle billboards gepubliceerd worden.
- 20.000 bezoekers van het billboardproject en 2000 deelnemers /bezoekers educatief/cultureel programma.
- Daar waar mogelijk door kaartverkoop of telling van bezoekers publiceren we de aantallen in het eindrapport.
- Bezoekers van het billboardproject Nooit Weer / Nie Wieder worden steekproefsgewijs geënquêteerd. De uitkomsten worden gepubliceerd in het eindrapport.
- Alle publiciteit in kranten, radio-tv en social media wordt verzameld en gepubliceerd in het eindrapport.

DOELGROEP

We organiseren het project voor een brede doelgroep. Het project bestrijkt een groot gebied, van Delden (Hof van Twente) over de grens bij Glanerbrug naar Bentlage Duitsland. Via publiciteit verleiden we de burgers in dit gebied en buiten dit gebied het billboardproject te bezoeken en deel te nemen aan het educatief-cultureel programma. We stimuleren met ons project de vermindering van de barrièrewerking van de grens voor burgers en instituties. Met ons educatief-cultureel programma richten we ons ook specifiek op jongeren.

De looptijd van het project is van juli 2010 tot september 2020.

Het project verloopt in drie fases:

1	Vorbereidingsfase	Juli 2019 – maart 2020
2	Uitvoeringsfase	Mei en juni 2020
3	Verantwoordingsfase	Juli t/m september 2020

PARTNERS EN DATA NOOIT WEER / NIE WIEDER

Wat	Waar	Wie	Wanneer
Opening	Museum No Hero	Gemma Boon Directeur No Hero	5 mei 2020
Paralleel opening	Klooster Bentlage	Jan-Christofh Tönig Künstlerischer Leiter	8 mei 2020
Beschikbaar stellen van locatie billboards 15 billboards terrein Twickel	Ambt Delden,	Stichting Twickel Rob Bloemendal	Mei-juni 202
Beschikbaar stellen van locatie billboards 15 billboards in het Redemptoristenpark.	Glanerbrug	WBV Domijn Ellen Nijhuis	Mei-juni 202
Beschikbaar stellen van locatie billboards. 15 billboards in het Salinenpark Rheine.	Klooster Bentlage	Jan-Cristofh Tönig Künstlerischer Leiter	Mei-juni 202
Studenten van het MBO college mode, media en vormgeving worden expliciet bij de communicatie producten NWNW betrokken en participeren in het cultureel-educatief programma (community art)	ROC van Twente Enschede	ROC van Twente Laurens Huizinga MBO college mode, media en vormgeving	Mei 2020

Studenten van alle MBO colleges participeren in het cultureel-educatief programma. Zij bedenken en organiseren alle activiteiten zelf. (community art)	ROC van Twente Hengelo.	Margo Koopman Directeur MBO college Mens & Maatschappij Laurence Quérin, practoraat burgerschap	Mei 2020
Tentoonstelling. Thema "Geef Vrijheid Door"	Zie de Vide Schouwburg Hengelo	Pier van Dijk Kunstenaar / kunstorganisator	Mei 2020
Tentoonstelling. Thema "Geef Vrijheid Door"	HeArtgallery Hengelo	Jan Noltes Voorzitter	Mei 2020
Tentoonstelling. Thema "Geef Vrijheid Door"	Gallery Art Hok	Pier van Dijk Kunstenaar / kunstorganisator	Mei 2020
Tentoonstelling. Thema "Geef Vrijheid Door"	Perron 1 Delden	Bertine Bosch Voorzitter	Mei 2020
Studenten UT. Project "Geef Vrijheid Door"	Universiteit Twente	Gemma Boon Directeur No Hero	Mei 2020
Posterproject "Loesje" met VMBO leerlingen	Bibliotheek Hengelo	Diana Wevers Adviseur	Mei 2020
Theater Thema: "Geef Vrijheid Door"	Schouwburg Hengelo	Raoul Boer Directeur	Mei 2020
Lezing Thema: "Geef Vrijheid Door"	Bibliotheek Hof van Twente	Ingeborg Wind Adviseur	Mei 2020
En week lang films en een lezing. Thema: "Geef Vrijheid Door"	Filmhuis Hengelo	Petra Bruulsema Bestuur Filmhuis	Mei 2020
In overleg over het programma. Thema: "Geef Vrijheid Door"	Metropool	Johan de Jong Directeur	Mei 2020
Fototentoonstelling Hengelo tijdens de oorlog	Historisch Museum Hengelo	Gerard van Houweninge Directeur	Mei 2020
Berlijn-Parijs-Broadway Een muzikale vluchtroute	Saline Gottesgabe Theater	Diet Gerritsen	Mei 2020

		Actrice, zangeres, dirigent.	
Grote historische tentoonstelling Opening 1 april 2020 Gemeente rondleidingen Duits en Nederlands publiek	Gedenksteden Gestapokeller und Augustaschacht	Dr. Michael Gander Geschäftsführer	April – mei 2020

☐ Verwacht aantal deelnemers

- 60 professionele kunstenaars
- 20.000 bezoekers
- 200 medewerkers en vrijwilligers van deelnemende organisaties

2. Wat is de grensoverschrijdende meerwaarde? (max. 200 woorden)

De grensregio's in Europa zijn de verbindende schakels van de Europese Unie. Door samenwerking over de grens verliezen de nationale grenzen in Europa meer en meer aan betekenis. Ons project vindt plaats in het grensgebied, waar twee landen, talen, culturen, ideeën en perspectieven samenkomen. Dit wordt door de deelnemers en bezoekers van ons project ervaren als een verrijking en het concreet beleven van Europa. De bezoekers van het grensgebied Duitsland en Nederland staan door dit project in een culturele dialoog met elkaar, die zorgt voor meer wederzijds interesse en begrip voor elkaar. Dit is de sleutel voor grensoverschrijdende samenwerking. Het gaat tevens om netwerken. Kunstenaars gaan elkaar bij dit project, rondom een thema wat hen allen aangaat, regelmatig ontmoeten. Dat geldt ook voor de Duitse en Nederlandse bezoekers. Men leert van elkaar en men verdiept zich in elkaars achtergronden. Ook komen ze in contact met eigen culturele instellingen en culturele instellingen aan de andere kant van de grens.

3. Geplande publiciteitsmaatregelen (a.u.b. aankruisen en/of aanvullen)
(Let op pr- en communicatievereisten bij publicaties: logo's en subsidievermelding)

- ☒ Brochure, folder
- ☒ Persberichten
- ☒ Persbijeenkomst
- ☒ Evenement (bijv. symposium, tentoonstelling, etc.)
- ☒ Overige: ...Multi media, website, TV Oost, nieuwsbrief, instagram, facebook

Totale geplande subsidiabele kosten (vul onderstaand per partner een tabel in):	
Overige kosten	€ 47.000
Personeelskosten	€ 0,00
(-) Inkomsten	€ 0,00
Totaal:	€ 47.000

Geplande subsidiabele kosten aanvrager: Stichting Nooit Weer / Nie Wieder	
Overige kosten (a.u.b. toelichten):	€ 32.500
Voor vrijwilligerswerk mag €15 per uur worden begroot, indien bij de afrekening een getekend urenoverzicht kan worden overlegd. Let a.u.b. op de aanbestedingscriteria. Zie hiertoe bijlage 1 van de subsidiebepalingen INTERREG Deutschland-Nederland	
Promotiemateriaal, flyers, posters enz.	€ 2.500
Publiciteitscampagne dagbladen enz.	€ 3.000
Vertalingen tekst	€ 250
Catalogi billboardproject	€ 1.250
Raamwerken en printdoek billboards	€ 5.000
Kosten opening No Hero	€ 2.500
Honorarium kunstenaars	€ 18.000
Personeelskosten (a.u.b. toelichten)	€ 0,00
	€ 0,00
(-) Inkomsten (a.u.b. toelichten):	€ 0,00
	€ 0,00
	€ 0,00
Totaal:	€32.500

Geplande subsidiabele kosten projectpartner 1: Kloster Bentlage	
Overige kosten (a.u.b. toelichten):	€ 14.500
Voor vrijwilligerswerk mag €15 per uur worden begroot, indien bij de afrekening een getekend urenoverzicht kan worden overlegd. Let a.u.b. op de aanbestedingscriteria. Zie hiertoe bijlage 1 van de subsidiebepalingen INTERREG Deutschland-Nederland	
Promotiemateriaal, flyers, posters enz.	€ 2.500
Publiciteitscampagne dagbladen enz.	€ 3.000
Vertalingen tekst	€ 250
Catalogi billboardproject	€ 1.250
Raamwerken en printdoek billboards	€ 5.000

Kosten opening Kloster Bentlage	€ 2.500
Personeelskosten (a.u.b. toelichten)	€ 0,00
	€ 0,00
	€ 0,00
(-) Inkomsten (a.u.b. toelichten):	€ 0,00
	€ 0,00
	€ 0,00
Totaal:	€ 14.500

Financieringsplan

	Totaal eigen bijdrage:	€ 23.500	50 %
Eigen bijdrage *)	Eigen bijdrage D & NL	Stichting Nooit weer / Nie wieder	€ 18.500 39 %
	partners /	Kloster Bentlage	€ 5.000 11 %
	aanvrager en		€ 0,00 0,00 %
	derden		
INTERREG-financiering	EU (EFRO) max. 50% (max. € 25.000)	€ 23.500	50 %
Totaal:		€ 47.000	100%

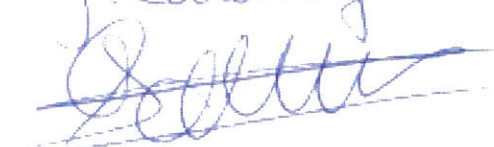
*) Cofinancieringsverklaring

Ondergetekende aanvrager verklaart hiermede, dat hij aan het bovengenoemd project meewerkt en bevestigt zich te verplichten om een cofinanciering ter hoogte van **18.500 €**, zoals in de projectaanvraag weergegeven, als eigen bijdrage van bovengenoemd project voor zijn rekening te nemen. Verder bevestigt de aanvrager voor het project genoemde eigen bijdragen van de projectpartners en derden, zoals weergegeven in de aanvraag te garanderen. Indien de beschikbaarstelling van de co-financieringsaandelen niet geschiedt, bevestigt hij, de eigen bijdrage, in de hoogte zoals weergegeven in de projectaanvraag voor zijn rekening te nemen.

Plaats, datum

17-04-2019

naam, handtekening

J. Lodewijks

**AANVRAAG VOOR EEN SUBSIDIE
VAN MAX. € 25.000 UIT HET KADERPROJECT
INTERREG V A DEUTSCHLAND-NEDERLAND**

Nr. Project (wordt toegekend door de Euregio)	202060 /	
Naam project	SAMEN DE CULTUUR VERSTERKEN KULTUR GEMEINSAM STÄRKEN	
Begindatum project:	01 06 2019	Einddatum project: 30 07 2020
Aanvrager. (Organisatie, adres, plaats, contactpersoon, telefoonnummer, e-mail)	Organisatie- vorm	Recht op aftrek BTW ja/nee
Provincie Gelderland Postbus 9090 6800 G Aanhem Contactpersoon Edwin Kupers Tel.: 0031-26 3599150 Mail e.kupers@gelderland.nl	☒ Publiek ☐ Privaat	☐ Ja ☒ Nee
Naam rekeninghouder: Bankrelatie organisatie (IBAN + BIC):		
Partner(s): (Organisatie, adres, plaats, contactpersoon, telefoonnummer, e-mail)	Organisatie- vorm.	Recht op aftrek BTW ja/nee.
Provincie Overijssel Postbus 10078 8000 GB Zwolle Marieke van Engelen Tel: 0031-38 499 8363 M.v.Engelen-Kuipers@overijssel.nl	☒ Publiek ☐ Privaat	☐ Ja ☒ Nee
Landschaftsverband Westfalen Lippe LWL-Kulturabteilung Dr. Regine Prunzel Fürstenbergstrasse 15 48133 Münster Tel.: 0049-251-5914122 Mail regine.prunzel@lwl.org	☒ Publiek ☐ Privaat	☐ Ja ☒ Nee
	☐ Publiek ☐ Privaat	☐ Ja ☐ Nee

1. Beschrijf uw projectvoornemen (doel, doelgroepen, activiteiten, aantal deelnemers, gebied(en), etc.) (max. 500 woorden)

Om redenen van betere leesbaarheid wordt in dit projectvoorstel de mannelijke formulering gebruikt voor persoonlijke namen en zelfstandige naamwoorden. In het belang van een gelijke behandeling gelden de desbetreffende voorwaarden voor alle geslachten. Het verkorte taalformulier heeft alleen redactionele redenen en bevat geen evaluatie.

Doel van het project is het opstellen van een grensoverschrijdende culturele beleidsagenda op regionaal niveau (provincies Gelderland en Overijssel en het werkgebied van het Landschaftsverband Westfalen-Lippe). Op basis van deze gezamenlijk gedefinieerde doelstellingen en taken zal vervolgens een concreet actieplan worden opgesteld en overeengekomen als basis voor het toekomstige grensoverschrijdende cultuurbeleid en de samenwerking tussen de drie betrokken actoren. De drie projectpartners - de provincie Gelderland, de provincie Overijssel en het Landschaftsverband Westfalen-Lippe - spelen een belangrijke rol op het gebied van bevordering van cultuur en culturele samenwerking. De stimulering van culturele uitwisseling met het buurland is verankerd in hun cultuurbeleidsconcepten en -strategieën (beleidsplannen). Met het project wordt de samenwerking tussen de drie belangrijke promotors van de regionale cultuur met hun vele verschillende vormen van aanbod duurzaam geïntensiveerd.

Het project is opgedeeld in drie werkpakketten:

1. het opstellen van een basisdocument
2. het uitvoeren van twee grensoverschrijdende workshops
3. het opstellen en coördineren van een gezamenlijk actieplan voor toekomstig grensoverschrijdend cultuurbeleid en grensoverschrijdende samenwerking

In de werkpakketten zijn de volgende activiteiten gepland:

AP 1 Voorbereiding van een basisdocument

Het werkdocument vormt de basis voor de voorbereiding van de workshops en het gezamenlijke actieplan. Het omvat

- een Inventarisatie van de resultaten van en ervaringen met gerealiseerde en lopende grensoverschrijdende culturele projecten
- de beschrijving van de huidige cultuurbeleidstaken en -doelstellingen van de partners, de integratie in het algemene cultuurbeleid van aansluitende overheidsorganisaties (centrale overheid, Land/Rijk, gemeenten, etc.) en de beschrijving van de hier geldende gemeenschappelijke of tegengestelde doelstellingen en van de raakvlakken op het gebied van cultuurbeleid
- de vergelijking van de gebruikte beleidsinstrumenten (verschillen en overeenkomsten instanties en hun verantwoordelijkheden, financieringsbeleid, financiering van organisaties).
- een lijst van barrières voor grensoverschrijdend werk in de respectieve organisaties

Milestone: Tweetalig basisdocument als uitgangspunt voor het opstellen van een gemeenschappelijke culturele beleidsagenda voor de partners en als input voor de workshops die in WP 2 zijn gepland

AP 2 Grensoverschrijdende workshops

Het werkpakket omvat de uitvoering van gezamenlijke en gemodeleerde workshops om een actieplan te ontwikkelen voor het toekomstige grensoverschrijdende cultuurbeleid en de samenwerking tussen de drie partners.

In Duits-Nederlandse workshops met deelname van vertegenwoordigers van de projectpartners en regionale actoren zullen met name de volgende onderwerpen ontwikkeld, besproken en afgestemd worden

- grensoverschrijdende doelstellingen en taken in het cultuurbeleid,
- toekomstige thema's voor grensoverschrijdende samenwerking op cultuurgebied,
- concrete maatregelen op middellange termijn en
- instrumenten voor de uitvoering van het gemeenschappelijk actieplan.

Milestone: Uitvoering en evaluatie van twee workshops met deelname van vertegenwoordigers van de projectpartners en regionale actoren

WP 3 Voorbereiding en afstemming van een gezamenlijk actieplan

Op basis van de basisdocument en de resultaten van de workshops zal een actieplan worden opgesteld dat

- de gemeenschappelijke strategieën, doelstellingen en taken van de drie partners vaststelt,
- concrete thema's uit de respectieve bevoegdheidsgebieden voor toekomstige samenwerking benoemt, en
- instrumenten voorstelt voor de uitvoering van het actieplan.

Tegen de achtergrond van de uitwisseling van ervaringen en wederzijds leren speelt ook het initiëren en versterken van zowel thematische als organisatorische netwerken een rol. Naast de gedefinieerde werkteerijnen kunnen in het kader van het actieplan ook gemeenschappelijke conceptontwikkelingen, wederzijdse public relations en een gemeenschappelijke culturele infrastructuur worden geconcretiseerd.

Milestone: Een door de projectpartners overeengekomen en openbaar gepresenteerd actieplan, dat in het verdere verloop van het project in de dagelijkse en projectgerelateerde werkzaamheden van de partners zal worden geïmplementeerd.

De uitvoering van de drie werkpakketten zal worden uitbesteed. De beschrijving van de externe werkzaamheden omvat

- de voorbereiding van een desk research paper,
- het opzetten, voorbereiden en uitvoeren van twee thematische workshops met het oog op de vaststelling van gemeenschappelijke strategieën, doelstellingen en taken op specifieke thematische gebieden. Bovendien moeten voorstellen worden uitgewerkt voor de ontwikkeling van instrumenten voor de implementatie
- Opstellen van een actieplan voor de toekomstige strategische samenwerking van de deelnemende partners

2. Wat is de grensoverschrijdende meerwaarde? (max. 200 woorden)

De voorbereiding van een gezamenlijk actieplan voor de vormgeving van het toekomstige grensoverschrijdende cultuurbeleid en de samenwerking tussen de drie belangrijkste actoren op dit gebied wordt gezien als een maatregel die het barrière-effect van de grens vermindert en de grensoverschrijdende interactie tussen instellingen versterkt.

De "Grensoverschrijdende toekomstvisie cultuur 2015-2020", met o.a. de evaluatie van de interviews, maakte duidelijk dat de definitie van gemeenschappelijke kwaliteitsnormen en betrouwbare ondersteuning door politiek en bestuur een belangrijke voorwaarde is voor de succesvolle uitvoering van grensoverschrijdende culturele projecten. Er is behoefte aan een professioneel platform voor culturele instellingen en "cultuurwerkers". De samenwerking van de betrokken organisaties en de ontwikkeling van een gezamenlijk actieplan ter bevordering van de grensoverschrijdende samenwerking op het gebied van het cultuurbeleid leveren een belangrijke bijdrage aan de oprichting c.q. ondersteuning van een dergelijk gezamenlijk platform. Alle drie de partners zetten zich in voor het behoud van het cultureel erfgoed en voor het creëren en bevorderen van een divers cultuurlandschap, in combinatie met het doel om een evenwichtig cultureel aanbod in de regio's te waarborgen. Het versterken van de strategische samenwerking van deze instellingen schept een duurzame en belangrijke basis voor de verdere ontwikkeling van de culturele samenwerking en zorgt ervoor dat basiskennis van elkaars culturele beleidssituaties en verschillende bestuurlijke structuren wordt verworven (zie ook "Grensoverschrijdende toekomstige visie cultuur 2015-2020"). Dit vereenvoudigt de ontwikkeling van grensoverschrijdende projecten die goed verankerd zijn in de regio en zorgt voor een succesvolle uitvoering van de maatregelen.

3 Geplande publiciteitsmaatregelen (a.u.b. aankruisen en/of aanvullen)
(Let op pri- en communicatievereisten bij publicaties: logo's en subsidievermelding)

- ☐ Brochure, folder
- ☐ Persberichten
- ☐ Persbijeenkomst
- ☒ Evenement (bijv. symposium, tentoonstelling, etc.)
- ☒ Overige: Actieplan voor toekomstig grensoverschrijdend cultuurbeleid en grensoverschrijdende samenwerking

Totale geplande subsidiabele kosten (vul onderstaand **per partner** een tabel in):

Overige kosten	€ 36.000,00
Personeelskosten	€ 0,00
(-) Inkomsten	€ 0,00
Totaal:	€ 36.000,00

Geplande subsidiabele kosten **aanvrager:**

Overige kosten (a.u.b. toelichten):	€ 36.000,00
-------------------------------------	-------------

Voor vrijwilligerswerk mag €15 per uur worden begroot, indien bij de afrekening een getekend uienoverzicht kan worden overgelegd)

Let a.u.b. op de aanbestedingscriteria. Zie hiertoe bijlage 1 van de subsidiebepalingen INTERREG Deutschland-Nederland

Gunning van een extern contract voor de voorbereiding van een grensoverschrijdend actieplan met inbegrip van de voorbereiding en modereren van de workshops	€ 30 000,00
Kosten workshop (zaalhuur, catering, spreek) 2 x 2 500 €, evenement om de resultaten te presenteren	€ 6 000,00
	€ 0,00
	€ 0,00
	€ 0,00
Personeelskosten (a.u.b. toelichten)	€ 0,00
	€ 0,00
	€ 0,00
(-) Inkomsten (a.u.b. toelichten):	€ 0,00
	€ 0,00
	€ 0,00
Totaal:	€ 36.000,00

Geplande subsidiabele kosten **projectpartner 1:**

Overige kosten (a.u.b. toelichten):	€ 0,00
Voor vrijwilligerswerk mag €15 per uur worden begroot, indien bij de afrekening een getekend uienoverzicht kan worden overlegd)	
Let a.u.b. op de aanbestedingscriteria. Zie hiertoe bijlage 1 van de subsidiebepalingen INTERREG Deutschland-Nederland	
	€ 0,00
	€ 0,00
	€ 0,00
	€ 0,00
	€ 0,00
Personeelskosten (a.u.b. toelichten)	€ 0,00
	€ 0,00
	€ 0,00
(-) Inkomsten (a.u.b. toelichten):	€ 0,00
	€ 0,00
	€ 0,00
Totaal:	€ 0,00

Geplande subsidiabele kosten **projectpartner 2** (indien van toepassing):

Overige kosten (a.u.b. toelichten):	€ 0,00
--	---------------

Voor vrijwilligerswerk mag €15 per uur worden begroot, indien bij de afrekening een getekend urenoverzicht kan worden overgelegd)

Let a u b. op de aanbestedingscriteria Zie hiertoe bijlage 1 van de subsidiebepalingen INTERREG Deutschland-Nederland

	€ 0,00
	€ 0,00
	€ 0,00
	€ 0,00
	€ 0,00
Personeelskosten (a.u.b. toelichten)	€ 0,00
	€ 0,00
	€ 0,00
(-) Inkomsten (a.u.b. toelichten):	€ 0,00
	€ 0,00
	€ 0,00
Totaal:	€ 0,00

Geplande subsidiabele kosten **projectpartner 3** (indien van toepassing)

Overige kosten (a.u.b. toelichten): € 0,00

Voor vrijwilligerswerk mag €15 per uur worden begroot, indien bij de afrekening een getekend urenoverzicht kan worden overgelegd).

Let a u b. op de aanbestedingscriteria Zie hiertoe bijlage 1 van de subsidiebepalingen INTERREG Deutschland-Nederland

	€ 0,00
	€ 0,00
	€ 0,00
	€ 0,00
	€ 0,00
Personeelskosten (a.u.b. toelichten)	€ 0,00
	€ 0,00
	€ 0,00
(-) Inkomsten (a.u.b. toelichten):	€ 0,00
	€ 0,00
	€ 0,00
Totaal:	€ 0,00

Financieringsplan

Totaal eigen bijdrage		€ 28.800	80,00 %
Eigen bijdrage *)	Eigen bijdrage	Provinc Gelderland (= € 6 000 + € 10 800 uit Gelderlandpot)	€ 16 800 46,66 %
	D & NL	Provinc Overijssel	€ 6 000 16,67 %
	partners /		
	aanvragers en	Landschaftsverband Westfalen Lippe	€ 6 000 16,67 %
	deiden		€ 0,00 0,00 %
INTERREG-financiering		EU (EFRO) max 50% (max € 25 000)	€ 7.200 20,00 %
Totaal:		€ 36.000	100,00 %

***) Cofinancieringsverklaring**

Ondergetekende aanvrager verklaart hiermede, dat hij aan het bovengenoemd project meewerkt en bevestigt zich te verplichten om een cofinanciering ter hoogte van € 16.800, zoals in de projectaanvraag weergegeven, als eigen bijdrage van bovengenoemd project voor zijn rekening te nemen. Verder

bevestigt de aanvrager voor het project genoemde eigen bijdragen van de projectpartners en deiden, zoals weergegeven in de aanvraag te garanderen. Indien de beschikbaarstelling van de co-financieringsaandelen niet geschiedt, bevestigt hij, de eigen bijdrage, in de hoogte zoals weergegeven in de projectaanvraag voor zijn rekening te nemen.

Arnhem,

Plaats, datum

14-05-2019

naam, handtekening

E. C. Hoek

Memo beschikbaarheid middelen INTERREG Va Kaderproject voor de EUREGIO

1) Actuele stand van zaken

In de vergaderingen van onze Commissie Maatschappelijke Ontwikkeling informeren wij u regelmatig over de stand van zaken met betrekking tot het INTERREG-programma en in het bijzonder over ons eigen 'Kaderproject' waarin EUREGIO als leadpartner fungeert en waarmee wij kleinere projecten in onze grensregio ondersteunen.

Zoals u in de laatste commissievergadering in februari reeds heeft kunnen vernemen, is een groot deel van de middelen in het Kaderproject inmiddels uitgegeven of gereserveerd. Tot en met 31 december 2018 hebben al 412 miniprojecten en 70 intensievere projecten een toekenning ontvangen. Hiervan zijn 350 mini-projecten en 44 kleine projecten afgerond en hebben een subsidie ontvangen.

De situatie per 31 maart 2019 is daardoor als volgt:

	Totale beschikbare subsidie (2015 - 2022)	Toegewezen subsidie (stand 31-03-2019)	Uitbetaalde Subsidie (stand 31-03-2019)
Ontmoetingen (tot € 1.000,- subsidie)	297.000,- €	294.812,02 €	250.595,52 €
Intensievere samenwerkingsprojecten (tot max. € 25.000,- subsidie)	1.300.000,- €	1.236.348,28 €	645.458,63 €
Totaal	1.597.000,- €	1.531.160,30 €	896.054,15 €
Rest	65.840,70 €		

Tabel 1

Rest	65.840,70 €
Eventueel vrij komende middelen	26.235,00 €
Beschikbaar	92.075,70 €

Tabel 2

Uit dit tabel 1 blijkt dat € 1.531.160,30 is toegewezen aan kleine en mini-projecten, waarvan reeds € 896.054,15 is uitbetaald. Tot en met het einde van de projectlooptijd van het Kaderproject is daardoor nog € 65.840,70 beschikbaar waarbij moet worden opgemerkt dat mogelijk nog ca. € 26.235,00 aan middelen vrijkomt c.q. terugvloeien. Dit betekent dat er nog € 92.075,70 aan subsidie te vergeven is (zie tabel 2).

2) Inzet van de nog resterende middelen

Met het nog resterende budget zouden tot en met juni 2022 (einde van projectlooptijd) normaal gesproken projecten voor subsidiebedragen ter hoogte van maximaal € 1.000, € 5.000 en € 25.000 ondersteund worden. Indien de huidige werkwijze en subsidierichtlijnen worden gehanteerd, zou dit budget, baserend op het tempo waarmee in de afgelopen tijd aanvragen zijn binnengekomen, binnen enkele maanden zijn opgebruikt. Dit wordt door het projectmanagement niet wenselijk geacht.

Voor de resterende looptijd van het project dient daarom een werkwijze overwogen te worden die enerzijds bijdraagt aan meer grip op de nog beschikbare subsidiemiddelen en anderzijds zorgt voor meer transparantie naar aanvragers.

Een mogelijke oplossing is om slechts subsidie te verstrekken aan projecten binnen 1 kostencategorie (zie tabel 3). Het verstrekken van lagere subsidiebedragen leidt er daarbij logischerwijs toe dat aanzienlijk meer initiatieven kunnen worden ondersteund.

Variant 1: alleen € 1.000	Variant 2: alleen € 5.000	Variant 3: alleen € 25.000
92 totaal	18 projecten totaal	3 tot 4 projecten totaal
30 op jaarbasis, te verdelen over 2019, 2020 en 2021	6 op jaarbasis, te verdelen over 2019, 2020 en 2021	1 project op jaarbasis, te verdelen over 2019, 2020 en 2021

Tabel 3

Actueel is de situatie dusdanig, dat projecten tot max. € 1.000 worden beoordeeld op conformiteit aan de subsidierichtlijnen. Er vindt geen extra inhoudelijke beoordeling plaats, mits de gronden hiervoor in de subsidierichtlijnen zijn benoemd. Gevolg hiervan is dat ook inhoudelijk minder sterke projecten worden gesubsidieerd en meermaals per jaar subsidie kan worden aangevraagd voor soortgelijke activiteiten.

Daarnaast worden deze aanvragen vrijwel direct na indiening in behandeling genomen. Het Kaderproject kent geen afgebakende tenders of ‘calls’. Een evenredige spreiding over de jaren is in die zin dus niet voorzien. Dat betekent dat er binnen 1 of 2 jaar al 92 projecten goedgekeurd zouden kunnen worden waarmee het budget alsnog voor einde van de projectlooptijd zou zijn opgebruikt.

Voor de projecten tot max. € 5.000 en max. € 25.000 geldt feitelijk hetzelfde, met het verschil dat hier een voorbereidende inhoudelijke check wordt gedaan door de projectmedewerkers van het Kaderproject en de uiteindelijke aanbeveling voor projecten boven € 5.000 wordt afgegeven door de betreffende EUREGIO-commissie en het Dagelijks Bestuur waarna uiteindelijke besluitvorming in de EUREGIO-Raad plaatsvindt. Hoewel de toekenning van deze subsidiebedragen dus synchroon loopt met de planning van de EUREGIO-gremia is echter ook geen sprake van een geplande, evenredige verdeling over de jaren.

3) Inzet van extra middelen

Zelfs indien voor variant 1 wordt gekozen en dus nog 92 projecten tot en met het einde van de projectlooptijd kunnen worden ondersteund, biedt dit onvoldoende antwoord op de grote navraag en het actuele, positieve momentum t.a.v. het Kaderproject.

Om ook in financieel opzicht aan dit positieve momentum te kunnen bijdragen en in voldoende mate aan grote navraag te kunnen voldoen, wordt daarom gezocht naar extra middelen.

Afgezien van de hoogte van het budget dat hiervoor vrijgemaakt kan worden, zijn er 2 varianten mogelijk:

Variant 1: ophogen van budget in Kaderproject	Variant 2: instellen van separate subsidiepot
Pro: er zijn geen wijzigingen in de uitvoering van de projecten noodzakelijk. De subsidieregels kunnen verder worden gehandhaafd. Uitzondering: invoering van Calls 3 x per jaar in verbinding met de vergaderingen van de EUREGIO-Gremia	Subsidiemiddelen voor € 5.000 projecten: omvang nader te bepalen. Pro: middelen eventueel eenvoudiger te genereren.

Contra: Ten behoeve van het ophogen van het budget voor de uitvoering van kleine en mini projecten is een wijzigingsaanvraag bij het Regionale Programmamanagement INTERREG bij de EUREGIO in te dienen. Hierbij wordt geen wijziging van de beheerskosten (Personeelskosten, overige kosten) aangevraagd. Hierbij moet rekening worden gehouden met een complexere en langere procedure (ROV, Stuurgroep INTERREG) t.b.v. een wijziging in het budget, de eigen bijdragen, de EU-middelen, aanpassing der FLC-Kosten (1%) alsook staatssteunconsequenties. Bedenklijk is, of er nog genoeg reservemiddelen beschikbaar zijn bij het RPM.	Contra: geen INTERREG-projecten dus nieuwe procedure (call, aanvraagformulieren, contracten, afrekening). Ieder jaar moeten opnieuw middelen worden aangevraagd.
--	--

Tabel 4

De meest eenvoudige weg is om een extra subsidiepot in te richten die direct bij de EUREGIO wordt ondergebracht.

Voorstel:

Kijkend naar de voorgenoemde punten, wordt het volgende voorstel ter overweging in de Commissie Maatschappelijke Ontwikkeling meegegeven:

1. de resterende middelen van het Kaderproject inzetten voor projecten tot max. € 1.000 (variant 1). Dit op grond van het feit, dat de indicatoren voor mini-projecten nog niet zijn bereikt (720). De indicatoren voor kleine projecten tot max. € 25.000 zijn vrijwel allemaal behaald.
2. voorstel variant 3 te laten vervallen, omdat het hier slechts om in totaal 3 tot 4 projecten gaat tot het eind van de looptijd (tabel 3).
3. voorstel variant 2: extra te genereren middelen onderbrengen in een separate subsidiepot voor projecten tot max. € 5.000 (tabel 4).
4. voor zowel het Kaderproject als de separate subsidiepot te werken met calls die synchroon lopen aan de planning van de EUREGIO-gremia (3x per jaar)
5. vastleggen en communiceren van maximum aantal te honoreren projecten per call.
Kaderproject, € 1.000-projecten: 10 per call, 30 op jaarbasis (berekening tabel 2)
Extra subsidiepot voor € 5.000 projecten: xx aantal per call, xx op jaarbasis.
Nader te bepalen a.h.v. het beschikbare budget dat nog moet worden gegenereerd
6. inhoudelijke check op alle aanvragen door projectmedewerkers Kaderproject en voorstel door een experten-groep. Deze bestaat bijv. uit 3 Nederlandse en 3 Duitse leden uit de Commissie Maatschappelijke Ontwikkeling, die 3 x per jaar bijeenkomen om de aanvragen te selecteren en te besluiten. Uiteindelijke besluit wordt genomen door de Commissie Maatschappelijke Ontwikkeling en ter kennisname voorgelegd aan de betreffende EUREGIO-gremia.

NB. De keuze voor één van de genoemde varianten of een combinatie daarvan levert geen problemen op bij de eindverantwoording richting het INTERREG Programmamanagement.

17: INTERREG VI

Voor de ontwikkeling van het samenwerkingsprogramma INTERREG VI Deutschland-Nederland werd – net als eerder voor de voorbereiding van het INTERREG V-programma – een voorbereidingsgroep in het leven geroepen, bestaande uit:

- MWIDE NRW
- MB Nds
- Ministerie van EZK NL
- 2 vertegenwoordigers van in totaal 8 Nederlandse provincies
- 1 vertegenwoordiger van de 4 Euregio's

De voorbereidingsgroep zal alle aspecten van het INTERREG VI-programma (o.a. structuur, organisatie en inhoud) uitwerken. Om deze taak uit te voeren heeft zij voor de volgende thema's sub-werkgroepen opgericht:

- Werkgroep 'Vereenvoudiging / Projectstructuren', met o.a. de volgende opdracht:
 - ontwikkeling van leesbare en inzichtelijke subsidieregelingen waarmee de mogelijkheden van de EU-verordeningen ten volle worden benut, zonder nationale toevoegingen,
 - ontwikkeling van geschikte projectmodellen.
- Werkgroep 'Versnelling van processen', met o.a. de volgende opdracht:
 - aanvraag – goedkeuring van een project binnen 18 weken,
 - ontwikkeling van versnelde processen gedurende de gehele looptijd van het project.
- Werkgroep 'Digitalisering', met o.a. de volgende opdracht:
 - documentatie en beheer worden volledig digitaal uitgevoerd; er worden geen papieren documenten meer gevraagd.
- Werkgroep 'Strategische initiatieven' (wordt nog op een later tijdstip opgericht)

Onder voorbehoud van goedkeuring van het meerjarige financiële kader 2021-2027 door de lidstaten en met toestemming van het Europees Parlement in de tweede helft van 2019, moet het samenwerkingsprogramma INTERREG VI Deutschland-Nederland voor eind 2019 / begin 2020 staan. Vervolgens wordt het programma ter goedkeuring ingediend bij de Europese Commissie. Het doel is om in 2021 met de concrete uitvoering in het programmagebied Deutschland-Nederland te beginnen.

Actuele problemen binnen het ontwikkelingsproces INTERREG VI zijn:

1. Aanwijzing programmagebied (= gebied waarin de projecten hun werking moeten hebben)

De Europese Commissie streeft ernaar de middelen geconcentreerder in te zetten. Ze stelt daarom een in de toekomst kleiner programmagebied voor, wat door de formulering van art. 4 lid 1 van het concept van de ETS-verordening (2021-2027) tot uiting komt:

In het kader van de grensoverschrijdende samenwerking worden vanuit de EFRE regio's van de Unie op het niveau NUTS 3 aan alle interne en externe landsgrenzen met derde landen of met partnerlanden ondersteund.

In INTERREG VI zullen daarom alleen bestuurlijke districten (Kreise) aan Duitse zijde en COROP-gebieden (= arbeidsmarktregio's) aan Nederlandse zijde met een directe aansluiting op de grens worden ondersteund. Alleen binnen deze gebieden mogen in de ogen van de Europese Commissie de ingezette middelen doeltreffend worden toegepast. In de conceptteksten van de verordening wordt niet gewezen op het feit dat de programma's zelf gebieden voor opname in het programma kunnen voorstellen aan de Europese Commissie. Dit laat onverlet dat projectpartners ook buiten het programmagebied ten behoeve van de uitvoering van een project kunnen worden ingezet.

Mocht art. 4 in deze vorm blijven bestaan, dan zouden ten aanzien van de stuurgroep van de EUREGIO de volgende NUTS 3-gebieden programmagebied zijn:

- Landkreis Grafschaft Bentheim,
- Kreis Borken,
- COROP Noord-Overijssel,
- COROP Twente,
- COROP Achterhoek.

Kreis Steinfurt als niet-direct aangrenzend gebied, waarmee in het verleden door de inzet van de INTERREG-partners rekening kon worden gehouden, zou voor INTERREG VI wegvallen en daarmee dus ook een gebied met veel inwoners voor de berekening van de middelen.

De verdere ontwikkelingen en onderhandelingen op EU-niveau moeten vooralsnog worden afgewacht. Duitsland en Nederland doen momenteel hun uiterste best om een oplossing te vinden waarmee het programmagebied meer gaat omvatten dan de NUTS 3-gebieden die direct aan de grens liggen.

2. Financiële middelen (minder geld dan in INTERREG V)

De Europese Commissie stelt in haar verordeningstekstvoorstellen een budget voor ETZ voor dat naar het zich laat aanzien lager zal uitvallen dan in INTERREG V. In samenhang met het

eventueel wegvallen van verschillende gebieden met relatief veel inwoners (zie boven onder cijfer 1) kan dit negatief voor het INTERREG VI-programma Deutschland-Nederland uitpakken. Ook op dit punt moeten de verdere ontwikkelingen en onderhandelingen op EU-niveau nader worden afgewacht.

Besluitvoorstel:

Kennisname.

18: Rondvraag